Povesti nemuritoare

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREȘTI

1 Poveti

Nemuritoa re

Povești nemuritoare

Editura Ion Creangă – Bucureşti 1975

Coperta de CRINA IONESCU

Poveste populară românească, culeasă din Banat de

PETRE UGLIŞIU-DELAPECICA

Alb împărat şi nepoţii lui cu părul de aur

A FOST ODATĂ un împărat tînăr de ani, dar alb pe cap ca oaia, şi pentru aceasta toată lumea îi zicea: Alb împărat. El avea un singur fecior şi, murindu-i împărăteasa, a luat o văduvă, tot soţie de-mpărat.

Feciorul împăratului, trecînd anii ca banii, s-a făcut mare şi a început să-i dea mustăţile. Seara mergea cu prietenii săi pe la clăci şi pe la şezători, unde se adunau şi fetele mari de măritat. Într-o seară, fetele începură a povesti ce ar face ele dacă feciorul împăratului le-ar lua de soţie.

Una din ele zise:

— Dacă feciorul împăratului m-ar lua pe mine de nevastă, i-aş face copii cu părul de aur.

Fata care povestea nu ştia că şi feciorul împăratului era de faţă la şezătoare cu mai mulţi feciori. Auzind feciorul împăratului vorbele spuse de fată şi văzînd-o frumoasă ca o zînă, se îndrăgosti de ea, şi s-a hotărît s-o ia de nevastă.

Împărăteasa, măştihoaia, avea o nepoată, fata fratelui ei, împăratul Verde, dar aceasta era urîtă de „să astupi toate oalele dinaintea ei”. Nici nu voia să audă de ea feciorul nostru.

Feciorul s-a dus la împăratul şi i-a spus că ar vrea să se- nsoare. La stăruinţa împărătesei, tatăl său i-a spus de fata împăratului Verde, care-i dădea zestre o jumătate de împărăţie şi nouă care de saci plini cu galbeni.

— Nici dacă mi-ar da toată împărăţia şi nouăzeci şi nouă de care de galbeni, nici atunci n-aş lua-o de soţie, răspunse feciorul împăratului.

Vrînd-nevrînd, împăratul trebui să facă pe placul feciorului, căci el avea să trăiască cu ea. S-au dus şi au peţit fata pe care şi-a ales-o el.

S-a făcut o nuntă mare şi frumoasă, şi toată lumea era voioasă, numai afurisita de măştihoaie vărsa venin de necaz.

La un an după nuntă, nora împăratului a născut un băiat frumos cu părul de aur. Nici împăratul şi nici feciorul nu erau acasă. Măştihoaia, ca să-şi răzbune nepoata, luă băiatul şi puse în patul nurorii un căţeluş, spunîndu-i că pe acela l-a născut, iar pe băiatul cu părul de aur l-a dat unei slugi, să-l ducă să-l prăpădească, şi i-a dat o pungă de galbeni ca să tacă, să nu spună nimănui nici un cuvînt.

Sluga luă pruncul şi punga cu galbenii, şi, în loc să prăpădească copilul nevinovat şi aşa de frumos, l-a dus la o casă de oameni săraci, şi dîndu-le punga cu bani, le-a spus să crească copilul şi să-l îngrijească, că odată, cînd va fi mare, acesta le va fi de mare folos.

Cînd a venit împăratul şi feciorul acasă, măştihoaia îi duse în camera nurorii şi, arătîndu-le căţeluşul, le spuse:

— Iacă băiatul cu părul de aur!

Nora plîngea de mare ruşine ce i-o făcuse această femeie fără de inimă, dar bunul ei bărbat o mîngîia, căci ei se iubeau. După al doilea an, nora împăratului iară născu, de astă dată născu o fetiţă de o frumuseţe rară, cu părul de aur. Măştihoaia a luat fetiţa de la mamă-sa şi i-a pus iarăşi o căţeluşă. A dat fetiţa slugii şi două pungi de galbeni, şi i-a spus s-o ducă s-o prăpădească, ca şi pe băiat, şi să nu spună nimănui nici un cuvînt.

Sluga a luat fetiţa şi cele două pungi şi a plecat tot la casa unde a dus băiatul, şi le-a dat fetiţa şi pungile cu galbenii. Oamenii s-au bucurat foarte mult, atît de fetiţă, care n-avea pereche în lume de frumoasă, cît şi de galbeni, căci acuma nu mai erau săraci. Şi-au cumpărat pămînt, vite de tot felul şi şi-au făcut casă nouă ca şi la cei bogaţi.

Venind împăratul cu feciorul acasă, împărăteasa i-a dus să le arate ce a născut nora. Şi de astă dată a plîns biata nevastă de s-a topit de atîta plîns, iar bărbatu-so o mîngîia şi-i spunea să nu se necăjească.

Bietul slugă, care a dus copiii la casa oamenilor săraci, ca să-i crească, nu mai putea îneca în sufletul lui atîta nedreptate, şi s-a hotărît într-o bună zi să meargă la împăratul să-i dezvăluie toată blestemăţia împărătesei.

— Înălţate împărate! Îmi zace pe inimă o mare durere şi de ani de zile mă frămînt cu ea, dar acum n-o mai pot ascunde şi vreau să v-o descopăr, dar înainte de toate vă rog să nu mă pedepsiţi, căci eu nu am nici o vină.

— Spune, dragul meu, răspunse împăratul, căci n-am să te pedepsesc, chiar dacă ai fi greşit cu ceva!

— Înălţate împărate! spuse sluga credincioasă, cînd a născut nora înălţatului împărat întîia oară un băiat cu părul de aur, înălţata-mpărăteasă a luat pruncul de la mamă-sa în clipa în care l-a născut şi a pus în locul lui un căţeluş, zicînd că pe acela l-a născut, iar copilaşul nevinovat mi l-a dat mie să-l duc să-l prăpădesc. Ca să nu spun nimănui nimic despre fapta ei, mi-a dat o pungă de galbeni. Eu am luat copilaşul şi punga cu aur şi m-am dus departe la casa unei familii sărace, pe care i- am rugat să aibă grijă de băiat şi să-l crească, dîndu-le punga de galbeni. Atît bărbatul cît şi femeia lui au primit cu multă bucurie băiatul, şi nu voiau să primească galbenii, spunînd căci, neavînd copii, îl vor creşte si-l vor îngriji ca şi cînd ar fi fost al lor. La stăruinţele mele, totuşi, au primit banii, căci erau oameni săraci.

Cînd a născut a doua oară o fetiţă, cum n-am mai văzut în viaţa mea atît de frumoasă, cu părul de aur, împărăteasa a pus în locul ei o căţeluşă şi mi-a dat fetiţa mie şi două pungi de galbeni, ca să duc biata fetiţă s-o prăpădesc şi să nu spun nimănui nici un cuvînt. Am luat fetiţa şi pungile cu aur, şi m- am dus iar la oamenii cărora le-am dat şi băiatul. Cînd au văzut fetiţa atît de frumoasă, nu mai puteau de bucurie şi, cînd le-am dat cele două pungi de galbeni, nu voiau să primească nicidecum, zicînd că acuma nu mai sînt săraci, căci pe aurul primit întîia dată şi-au cumpărat vite, pămînt şi şi-au făcut casă frumoasă, au cu ce să trăiască, şi pot creşte uşor chiar patru-cinci copii, nu numai doi.

Eu le-am pus pungile pe masă, şi am plecat

repede din casa lor.

Auzind împăratul această poveste tristă, a mers la fecio- rul său şi i-a spus tot ceea ce a auzit din gura slugii credin - cioase. Amîndoi, însoţiţi de slugă, s-au urcat în trăsură şi s-au dus la casa unde se aflau cei doi copii cu părul de aur. Cînd au

ajuns la ei, aceştia le-au ieşit în poartă şi le-au deschis-o, neştiind pentru ce au venit la ei.

Împăratul şi feciorul său i-au întrebat:

— Aveţi dumneavoastră aici doi copii cu părul de aur, un băiat şi o fetiţă?!

— Avem, înălţate împărate, răspunseră ei, şi ni-s dragi ca ochii noştri, că-s frumoşi şi cuminţi.

— Am venit să-i vedem şi noi cît sînt de frumoşi, zise împăratul, şi intră cu toţii în odaia copiilor.

Cînd i-au văzut atît de frumoşi, nu s-au mai putut stăpîni de bucurie, i-au îmbrăţişat şi i-au sărutat, plîngînd cu lacrimi, nemaiştiind de fericiţi.

— De unde aveţi copiii aceştia? îi întrebă împăratul.

— Înălţate împărate, răspunse bărbatul, acum cîţiva ani a venit la noi un om şi ne-a adus băiatul, şi ne-a dat şi o pungă de galbeni, şi ne-a rugat să primim băiatul să-l creştem şi să-i purtăm de grijă. Neavînd noi copii, şi văzînd unul atît de fru- mos cum n-am mai văzut altul pe lume, l-am primit foarte bu- curos şi, deşi eram atunci săraci, n-am voit să primim punga cu aur. Omul acela, cu sila, ne-a făcut să luăm banii.

— Bine a făcut el! spuse împăratul, a ştiut el că face un bine!

— Aţi cunoaşte omul acela care a adus băiatul? spuse mai departe împăratul.

— Nu l-am cunoaşte, căci şi atunci cînd a adus fetiţa, n-a stat mult de vorbă cu noi, ne-a dat-o şi ne-a îmbiat cu două pungi de galbeni, pe care noi nu voiam nicicum să le primim. Văzînd el că noi nu vrem să luăm pungile, ni le-a pus pe masă şi, deschizînd uşa, a plecat, spuse omul nostru.

— Vedeţi omul acesta? îi întrebă, arătîndu-l pe slugă, acesta e omul de omenie care v-a făcut bogaţi,

iară pe noi ne-a făcut să fim fericiţi, vorbi împăratul. Copiii aceştia sînt nepoţii mei, copiii feciorului meu; femeia fără de suflet, care a fost lîn- gă patul nurorii mele, cînd i-a născut, a pus în locul copiilor cîte un căţel, făcîndu-ne să credem că pe aceştia i-a născut, iar pe copii i-a dat acestui slujitor credincios al nostru, să-i prăpă- dească, şi, ca să tacă, să nu spună nimănui nimic, nici un cu- vînt, i-a dat cele trei pungi de galbeni. Omul acesta bun nu s-a

gîndit să omoare doi copii nevinovaţi, ci vi i-a adus dumnea- voastră să-i creşteţi şi v-a dat pungile cu aur. Acum, dragii noştri, noi vă mulţumim din toată inima că ni i-aţi crescut şi le-aţi purtat de grijă atîţia ani de zile. Voi sînteţi ca şi părinţii lor. Noi îi ducem la palat, la măicuţa lor care i-a născut, să-i vadă şi să-i crească împreună cu feciorul meu – tatăl lor. Voi, dacă vreţi, puteţi veni să staţi la palat, să-i vedeţi cînd doriţi, să trăiţi aproape de ei cîte zile veţi avea de la Dumnezeu; ori dacă vreţi să staţi în casa voastră, puteţi să veniţi să-i vedeţi oricînd căci pentru voi poarta palatului meu vă stă deschisă şi ziua şi noaptea. Voi vă veţi bucura de toate bunătăţile care sînt în palatul meu, în toate zilele vieţii voastre; tot aşa şi sluga asta credincioasă a noastră.

Veniţi şi voi acuma cu noi, ca să vă cunoască şi mama lor bună şi să vă mulţumească şi ea.

Împăratul cu nepoţii şi cu tatăl lor, luînd şi pe cei doi ţărani, au plecat la palat. Cînd au intrat pe poartă, împărăteasa a văzut pe cei doi copilaşi cu părul de aur, pe slugă, căruia i-a încredinţat ea să-i prăpădească şi îndată şi-a dat seama că sluga nu i-a omorît; ştiind ea ce soartă şi ce pedeapsă o aştepta, a ieşit din palat pe poarta din dos, s-a îndreptat spre apa care curgea aproape de palat, şi nefiind văzută de nimeni, s-a aruncat în valuri şi s-a înecat.

*

*   *

Nu mult după aceasta, nora împăratului a mai născut un băiat, tot cu părul de aur. Bucuria la palat era fără margini. Şi aşa, cu timpul, Alb împărat s-a trezit cu şase nepoţi, toţi cu părul de aur. Şi i-a mers vestea în toată lumea de frumuseţea celor trei feciori şi a celor trei fete. Cînd au ajuns mari, toţi împăraţii nu ştiau cum să facă să-şi mărite fetele după nepoţii lui şi să-şi ducă nurori după feciorii lor.

La petrecerile la care luau parte nepoţii împăratului Alb, toată lumea se uita la ei şi toţi îi

aveau în drag. Vestea frumu- seţii fetelor, mai ales, s-a dus şi pe tărîmul celălalt. Acolo erau trei zmei foarte puternici: unul avea şapte capete, al doilea nouă capete, şi cel mai puternic douăsprezece capete. Aceştia şi-au pus în gînd să răpească pe cele trei fete frumoase.

Nepoţii împăratului erau mari vînători. Aproape în toate zilele plecau toţi trei la vînătoare. Într-o zi, ajungînd în partea cea mai muntoasă a ţării lor, au dat de urma cerbilor. Feciorul cel mai mare a dat peste un cerb cu cîte şapte sfacuri la coarne. S-a luat după el, şi ajungîndu-l într-o fundătură a văii, cerbul nu mai afla nici o scăpare; atunci a strigat către vînător:

— Dragul meu stăpîn, nu mă omorî, ci du-mă la casa ta, să trăiesc acolo aproape de tine, că ţi-oi fi de mare folos.

— Bine, dragul meu! şi luă cerbul şi-l duse acasă.

Al doilea fecior a dat de un cerb cu cîte nouă sfacuri la coarne. Cînd să pună arma la ochi să-l doboare, acesta i-a strigat:

— Stai! drag stăpînul meu, nu mă omorî, ci ia-mă la casa ta, unde va fi şi fratele meu cel mai mic, ca să trăiesc aproape de tine, să-ţi pot fi odată de mare folos.

— Bine dragul meu, răspunse feciorul şi-l luă şi-l duse acasă.

Fratele lor cel mai mic, ajungînd mai adînc în inima cod- rului, a dat de un cerb cu cîte douăsprezece sfacuri la coarne. Cînd acesta s-a văzut în primejdie, strigă către vînător:

— Stai! dragul meu stăpîn, şi nu mă omorî, căci eu îţi voi fi de mare ajutor!

— Bine, dragul meu, nu te omor, ci te iau cu mine acasă, şi să fim ca şi doi fraţi, îi răspunse feciorul cel mai mic al fiului de împărat, şi au plecat împreună spre casă.

Cînd ajunseră la palatul împăratului, aici se întîlniră toţi trei cerbii, care erau fraţi de un tată şi de-o mamă.

Cerbii aceştia erau cei mai tari dintre toate animalele pă- durilor. Aveau coarnele şi fruntea mai tari decît oţelul cel mai tare. Aici, în grădina palatului, trăiau bine, nu duceau lipsă de nimic, atîta

doară că nu aveau unde să alerge la mari depărtări, după cum erau ei obişnuiţi de ani de zile.

*

*   *

Odată fetele noastre au ieşit din palat şi au plecat la plimbare prin pădurea frumoasă din apropierea palatului, fără ca să spună nimănui nimic. Cei trei zmei, care auziseră de fru- museţea lor, stăteau la pîndă, şi, cum ele erau singure, fiecare

din ei îşi puse ochii pe cîte una şi, luîndu-le la subsuoară, alergară cu ele ca vîntul, şi pînă la palatele lor nu se mai opriră.

Căutară-n dreapta, căutară-n stînga, dar de fete nu mai aflară nici o urmă.

Împăratul Alb a dat de ştire în toate ţările, pe la toţi împăraţii şi la toţi craii că, acelor voinici, care vor da de urma celor trei nepoate cu părul de aur şi le vor aduce la palatul lui, le va da de soţii, şi cîte nouă care pline cu aur. Încercatu-şi-au norocul mulţi voinici, feciori de împăraţi şi Feţi-Frumoşi, dar cei mai mulţi dintre ei au fost învinşi în lupte de către cei trei zmei puternici, şi nu s-au mai întors în ţara lor.

Împăratul Alb cu întreagă curtea lui erau negri de amă- rîţi şi de necăjiţi, şi nu mai ştiau ce să facă, ca să-şi poată scăpa bietele fete şi să le vadă iarăşi printre ei, alături de fraţii lor dragi.

Într-o zi, cerbul cel mai mic, văzînd că toţi cei dimpre- jurul împăratului, din întreg palatul, sînt trişti, şi nu se mai aude nici un rîs, şi nici o bucurie pe faţa lor nu se mai vede, a întrebat pe nepotul cel mai mare al împăratului, care s-a nimerit să-i fie stăpîn:

— Drag stăpînul meu, pentru ce eşti atît de trist şi de amărît, şi pentru ce nu mai este nici o veselie şi nici o bucurie în tot palatul împărătesc?

— Oh! drag fratele meu, cum să nu fim toţi trişti şi necăjiţi, căci de cîteva zile nu mai ştim nimic de cele trei surori ale noastre cu părul de aur, pe care le-au furat trei afurisiţi de zmei, îi răspunse stăpînul său.Cercat-au Feţi-Frumoşi şi feciori viteji de împărat şi crai să se lupte cu acei trei zmei puternici, unul cu şapte capete, al doilea cu nouă capete, iar al treilea, cel mai bătrîn şi mai puternic, cu douăsprezece capete, şi nici unul din ei nu i-a putut învinge, şi nu s-au mai întors în ţara lor; acolo le putrezesc oasele, sărmanii viteji.

— Drag stăpînul meu, spuse cerbul cel mai mic, ţi-aduci aminte că atunci cînd era să tragi cu săgeata în mine, am stri- gat să nu tragi, să nu mă omori, că odată îţi voi fi de mare aju- tor? Iată că a sosit ceasul ca să-ţi arăt ce ajutor mare îţi pot da: Mîine dis-de-dimineaţă, eu te voi aştepta la scară, tu vei veni pregătit ca de vînătoare, căci nu putem şti ce ne poate aştepta

pe locurile acelea neumblate de pămînteni, şi pustii; ştii cum e o vorbă bătrînească, căci paza bună trece primejdia rea! Eu te voi duce pînă la poarta palatului zmeului cu şapte capete, şi acolo îţi voi spune ce ai să faci.

A doua zi, cerbul îl aştepta la scara palatului şi, cum îl văzu, îi spuse:

— Drag stăpînul meu, urcă-te în spatele meu şi te prinde cu amîndouă mîinile de coarnele mele şi te ţine cu toată pute- rea ta, ca nu cumva să te pierd.

Cînd stăpînul său fu gata, cerbul se avîntă şi o luă la fugă mai repede ca săgeata. După o alergătură de cîteva ore, se văzură în poarta palatului cu pricina. Aici cerbul îi spuse stăpînului său:

— Drag stăpînul meu, suie-te în plopul ăsta înalt, ca să vezi lupta noastră, iar cînd vei vedea că zmeul e mort, intră în curte şi vino să-ţi cauţi sora prin odăile palatului.

Acesta se sui în plop şi-şi află un loc potrivit, de unde se vedea peste toată curtea palatului. După ce îl văzu suit în plop, cerbul se repezi cu toate puterile şi se izbi cu coarnele în poarta de oţel, care se rupse în două, şi cerbul intră în curte. Zmeul se legăna într-un leagăn de argint, sprijinit pe şapte picioare de cocoş, iar leagănul era legat de toarta cerului cu şapte- mpletituri de mătase, împletite în cîte şapte fire fiecare. Acesta, supărat peste măsură că i-a fost tulburat somnul, veni ca turbat spre cerb şi vru să-i grăiască ceva, dar cerbul, izbindu-se cu capul în cele şapte capete ale zmeului, le făcu o grămadă şi zmeul căzu lat la pămînt.

Stăpînul cerbului coborî repede din plop şi intră prin odăile zmeului, şi, în fund de tot, într-o odăiţă mică, îşi află sora dormind de amiază. Cînd deschise ochii şi-l văzu în faţa ei, nu mai ştia de bucurie, şi-l întrebă:

— Cum de ai putut pătrunde aici în palat, că au încercat mulţi viteji să se lupte cu acest zmeu

afurisit, dar pe toţi i-a omorît şi i-a aruncat într-o groapă de var?

— Scoală-te, dragă, căci te-am scăpat de zmeu. El e mort. Vino să vezi cine l-a omorît, îi spuse fratele ei, şi ieşiră amîndoi şi merseră la cerb.

Fratele o rugă să-i arate unde sînt aruncaţi vitejii care s- au luptat cu zmeul, ca să o scape din ghearele lui.

Fata merse şi le arătă groapa. Cerbul intră în groapă şi suflă peste trupurile vitejilor şi aceştia îndată se ridicară în picioare, şi-şi frecau ochii, zicînd:

— Vai, ce somn adînc am avut, ziseră cei

trei viteji. Acum cerbul zise stăpînului său:

— Drag stăpînul meu, acum urcaţi-vă toţi cinci în spinarea mea; cel dinainte să se ţină de coarnele mele, iar cei din spate să se îmbrăţişeze unul pe altul, pînă cînd am ieşit pe tărîmul nostru.

Toţi cinci s-au aşezat în spatele cerbului; lîngă grumaz a stat fata, iar fratele ei s-a aşezat în spatele ei, ţinîndu-se de coarnele cerbului. Ceilalţi trei erau în spatele lor, îmbrăţişîndu-se bine ca să nu cadă.

Cerbul porni la fugă, de parcă nu atingea pămîntul cu picioarele. După cîteva ceasuri de alergătură, se văzură pe tărîmul nostru. Aici făcură un mic popas, iar cerbul spuse stăpînului său:

— Drag stăpînul meu, acum duc trei, iar după ceilalţi doi vin după ce am ajuns acasă cu cei trei.

— Bine, dragul meu, duci întîi pe cei trei viteji şi-i laşi la noi, ş-apoi vii şi ne iei şi pe noi doi.

Cei trei viteji se avîntară în spinarea cerbului şi acesta începu să alerge ca vîntul, parcă n-ar fi avut nimic în spinare.

Cei doi fraţi au rămas povestindu-şi necazurile din zilele cînd le-au răpit zmeii, şi nici nu sfîrşiră cu povestirile cînd văzură cerbul apropiindu-se de ei. Fraţii se urcară în spinarea cerbului şi acesta zbura cu ei pe deasupra pămîntului, parc-ar fi fost o rîndunică, şi-n scurt timp intrară pe poarta palatului. Cei doi fraţi săriră în grumazul cerbului şi-l umplură de sărutări dragi, şi-i mulţumiră că i-a scăpat sora din ghearele zmeului şi că a înviat pe cei trei

viteji, care şi-au dat viaţa pentru ea.

Acum veselia a intrat iarăşi în palatul împăratului, deşi încă nu deplin.

Cerbul cel mijlociu, auzind de isprava fratelui său cel mic, văzînd pe stăpînul său, îi spuse:

— Drag stăpînul meu, fratele meu cel mic mi-a luat-o înainte. A omorît zmeul cel tînăr cu şapte capete, şi acum e rîndul nostru. Mîine, înainte de răsăritul soarelui, să fii gata de plecare, îmbrăcat ca la vînătoare, înarmat pînă-n dinţi, căci avem să străbatem o lume pe unde om pămîntean nu-şi pune piciorul. Mergem să scoatem din bîrlogul lui pe zmeul cel cu nouă capete, deci trebuie să fim pregătiţi pentru orice. Aceştia sînt neîntrecuţi în şiretenii şi în cruzimi.

A doua zi, cerbul mijlociu îl luă în spate pe stăpînul său şi-i spuse:

— Drag stăpînul meu, cînd era să mă omori la vînătoare, te-am rugat să mă laşi viu, ca odată să-ţi pot fi de ajutor. Acum se adevereşte vorba mea. Ai să vezi ce noroc ai avut că nu m-ai ucis cu săgeata. Suie-te în spatele mele şi ai să vezi ce putere au cele nouă sfacuri din fiecare corn al meu. Prinde-te bine cu amîndouă mîinile de coarnele mele şi-ţi fă trei cruci şi zi: doamne ajută.

Într-o clipită cerbul cu stăpînu-so nu se mai văzură. După un drum destul de lung, ajunseră la poarta zmeului cel cu nouă capete. Aici cerbul îi spuse să se ascundă după o tufă, ca să nu fie văzut de nimeni, iar după ce va auzi că e strigat, să intre în curtea palatului, şi să meargă prin palat să-şi caute sora.

Cerbul se izbi cu coarnele în poartă, şi oţelele toate se rupseră şi zburară în toate părţile. Poarta nu se mai ţinea în ţîţîni. Acesta intră în curte, unde văzu un leagăn de aur, care se învîrtea ca un prisnel pe nouă picioare de cocoş, atît de repede încît nu-l vedeai. Leagănul era atîrnat de toarta cerului, legat cu nouă sfori de mătase, fiecare răsucită din nouă fire de mătase.

Zmeul auzi izbitura în poartă şi căderea fărîmăturilor de oţel, dar, aşa somnoros cum era, i se părea că visează. Se trezi supărat foc, dar nu putea

opri leagănul. Cînd se opri din învîrtire, sări din el ca fript şi se pomeni în faţă cu cerbul care stătea gata să-l izbească în cele nouă scăfîrlii scîrboase. Cît ai bate-n palme, acestea erau făcute grămadă şi zmeul întins lat la pămînt în faţa leagănului gol.

Cerbul îşi chemă stăpînul şi-i spuse să meargă prin palat să-şi caute sora. Acesta veni repede şi, intrînd în palat, începu a căuta prin toate odăile, şi tocmai în cea din urmă odaie află pe sora-sa. Cînd îl văzu, o cuprinse frica, şi-i spuse:

— Vai! frate drag, dar cum de cutezi să intri aici, căci dacă te simte afurisitul ăsta de zmeu, te omoară îndată.

— N-ai nici o frică, soră dragă, căci zmeul e mort, ci vino să plecăm spre ţara noastră dragă, îi răspunse fratele ei.

Nu-i venea să creadă, dar, cînd ajunse în curtea palatului şi văzu zmeul întins, îi rîdea inima de bucurie alături de bunul ei frate. Se apropiară de cerb, care le spuse să încalece în spatele lui, ţinîndu-se strîns cu amîndouă mîinile de coarnele lui.

Cît ai clipi din ochi, zburară ca gîndul şi în cîteva ceasuri ajunseră la palatul lor. Aici acum era o bucurie nemaipo- menită. Fraţii sărutară şi îmbrăţişară pe bunul lor cerb, care i- a scăpat sora din robia zmeului, mulţumindu-i din toată inima.

Mai rămase acum fratele lor cel mai tînăr, cu cerbul său cel cu douăsprezece sfacuri de fiecare corn. Acesta se duse la stăpînul său şi-i spuse:

— Mîine dimineaţă, pe la revărsatul zorilor, drag stăpî- nul meu, să fii gata de plecare, căci avem să facem un drum lung şi greu. Pregăteşte-te ca de vînătoare şi ca de luptă. Frică să nu ai de nimic, cît timp eşti cu mine. Eu te voi duce pînă în faţa palatului zmeului, cu cele douăsprezece capete. Tu te vei ascunde după vreo tufă, ca să nu fii văzut de nimenea, iar eu voi sparge poarta şi voi intra în curtea palatului, voi omorî zmeul, şi te voi chema să-ţi cauţi sora.

În ziua următoare, pe la revărsatul zorilor, cerbul îl aştepta pe bunul său stăpîn. Cînd veni şi se apropie de el, cerbul îi spuse:

— Drag stăpînul meu, urcă-te în spinarea mea şi

prinde- te cu amîndouă mîinile de coarnele mele şi te ţine bine!

Cerbul se avîntă din răsputeri şi, ajungînd deasupra norilor, se îndreptă spre tărîmul celălalt. Deodată se văzură în faţa palatului Zmeului.

Băiatul descălecă şi-şi află un ascunziş bun. Cerbul se pregăti să se izbească în poartă. Se depărtă cîţiva paşi de

poartă, se avîntă în sus de cele două picioare dinainte şi, repe- zindu-se cu toate puterile, izbi cu coarnele în poartă, care deo- dată sări din ţîţîni sus pe acoperişul palatului, întocmai ca o bucată mare de hîrtie purtată pe sus de vînt. Cerbul intră în curtea palatului, unde văzu zmeul într-un leagăn de diamant, care se învîrtea ca o sfîrlează, pe douăsprezece picioare de cocoş. Se-nvîrtea atît de repede, încît nu-l puteai vedea. Acesta atîrna legat de toarta cerului cu douăsprezece şuviţe de mătase, fiecare răsucită cu douăsprezece fire de mătase. Zmeul n-a auzit izbitura-n poartă, căci atunci dormea mai adînc. Cerbul se apropie de leagăn şi suflă în el şi deodată se opri. Zmeul se trezi, dar nu putea să-şi deschidă ochii umflaţi de somn. Cînd îi deschise şi văzu cerbul, a îngheţat pe jumătate şi, fără să-şi dea seama, sări în picioare în faţa lui. Cerbul făcu cîţiva paşi înapoi şi izbi cu coarnele în cele douăsprezece căpăţîni şi-ntr-o clipeală le făcu turtă. Zmeul căzu mort.

Acum cerbul chemă pe stăpînul său să-şi caute sora. Acesta veni într-un suflet, intră în palat şi îşi căută sora.
A aflat-o dormind de amiază. Cînd a trezit-o, mai mare i-a fost bucuria. S-a sculat şi au ieşit în curte unde-i aştepta cerbul. Acesta le spuse să se urce în spinarea lui şi să se ţină bine. Cerbul acum zbura parcă ar fi fost o pană purtată pe aripile vîntului. Nu mult de la plecare, se văzură ajunşi pe tărîmul nostru, şi, după cîteva ceasuri de drum, ajunseră în curtea palatului, unde erau aşteptaţi cu multă nerăbdare. Era acum o bucurie deplină, văzîndu-se toţi iarăşi la un loc. Cu toţi îmbrăţişară cerbul şi-l sărutară ca pe un frate şi-i mulţumiră că a scăpat pe sora lor dragă din ghearele blestematului zmeu, care le-a făcut atîta durere şi întristare.

*

*   *

Cei trei viteji au plecat voioşi spre ţările lor, ca să facă bucurie părinţilor şi fraţilor lor, că au scăpat de zmei, şi să le ducă vestea ca să vină peţitori la nepoatele împăratului Alb. Unul era feciorul împăratului Verde, al doilea al împăratului Galben, iar al treilea era Făt-Frumos, feciorul împăratului Trandafir şi al Cosînzenei, din împărăţia Florilor. Toţi aceşti mari împăraţi erau vecini buni cu Alb împărat, cu ţările lor.

Într-o bună zi, toţi trei împăraţii aceştia au venit în peţit cu feciorii lor, la cele trei fete cu părul de aur. Peţitul merse repede, căci tinerii se cunoşteau bine, iar părinţii lor la fel.

În ziua nunţii, venit-au împăraţi şi crai, cu soţiile lor, cu toţi prinţii şi prinţesele lor, şi s-a făcut o nuntă tocmai ca-n poveşti.

Cumetri mari au fost cei trei cerbi, care s-au schimbat în trei mari împăraţi, cu coroane sclipitoare de aur, bătute în diamante şi alte pietre scumpe. Coroana cerbului mare avea douăsprezece flori de jur împrejur, toate, toate de aur împo- dobite cu diamante şi cu briliante, a celui mijlociu avea nouă flori, iar a celui mai tînăr şapte flori, toate împodobite cu pietre scumpe.

Cumetrii mari au dăruit finilor lor, fiecărei perechi, cîte două coroane, întocmai ca şi ale lor. Cumetrii mari aveau mantii împărăteşti, ţesute din fir de aur şi argint, avînd pe piept soarele şi luna, iar în spate cei doi luceferi.

Aceleaşi mantii le-au dăruit şi finilor lor, la fel împodobite. Şi-a fost o nuntă frumoasă, de s-a dus vestea ei peste ţări şi peste mări.

Eu n-am fost la nunta lor, căci nici nu eram pe lume atuncea, dar un cerb bătrîn, care trăieşte la noi în pădure, mi-a povestit odată cînd am fost după mure şi l-am întîlnit, mi-a spus că el cu toţi cerbii de vîrsta lui au fost chemaţi la nuntă şi şi-au petrecut ca niciodată.

Şi, dacă m-o fi minţit el, vă mint şi eu.

Şi, dacă nuntaşii n-or fi murit, şi azi trăiesc.

Poveste populară românească, culeasă din Banat de

PETRE UGLIŞIU-DELAPECICA

Vulpea şi vulturoaica

A FOST ODATĂ ca-n poveşti. A fost odată într-o pădure mare, pe culmea unui munte, un stejar bătrîn. În vîrful lui, o familie de vulturi îşi avea cuibul cu puişorii lor. La rădăcina acestui stejar, o vulpe harnică şi milostivă îşi avea vizuina ei, unde îşi creştea puii.

Umbla aceasta ziua-noaptea la vînătoare, şi nici o singură dată nu se întorcea la cuibul ei fără să aducă puişorilor ei o găină, o raţă ori altă pasăre de casă, cu carnea ei gustoasă, chiar dacă venea de multe ori cu blana cîlţuită.

Ştiind vulpea că în vîrful stejarului trăieşte vecină-sa, vulturoaica, cu puişorii şi cu bărbatul ei, care, de multe ori, fiind flămînzi, ţipau în gura mare de foame, chemîndu-şi puii să le aducă ceva de mîncare, milostiva vulpe le făcea şi acestora parte din prisosul vînatului ei.

Văzînd vulturoaica bunătatea inimii vecinei sale, s-a înţeles cu vulturoiul ei să aibă grijă de puişorii vulpii în timpul cît era ea plecată la vînătoare. Cum vulpea aducea vînat atît de mult şi mai ales foarte gustos, de cele mai multe ori se săturau şi vulturii cu toată familia lor.

Odată vulturoaica i-a spus bărbatului ei că de atîta carne de pasăre, cîtă mănîncă vulpea, trebuie că şi carnea ei e tot atît de bună şi de gustoasă ca şi cea de pasăre.

În gîndul ei vulturoaica a început să plănuiască cum să facă să mănînce vulpea, căci o vedea mare şi

grasă, şi-şi zicea:
„Vai, cît de bine o să ne ospătăm din pulpele şi din spinarea ei”. Stînd ele odată de vorbă ca şi două vecine bune,
vulturoaica îi spuse vulpii:

— Ce zici, vecină dragă, n-ar fi bine să mergem într-o zi pînă la Dunăre, să ne înfruptăm din peştii graşi şi mari pe care îi pescuiesc pescarii, căci mi-e dor de cînd n-am mai gustat acea bunătate de carne. Te ia bărbatul meu în spate şi-ntr-un

ceas-două ne-am dus şi ne-am şi întors. Ne săturăm bine cu toţi trei şi aducem cîte un peşte mare şi pentru ai noştri de acasă, să cunoască şi ei minunata carne de peşte.

— Foarte bine, răspunse vulpea bucuroasă, cu gîndul la peşte, fără să bănuiască planul îndrăcit al vulturoaicei.

Se vedea şi ea cu un peşte mare în gură, umplîndu-şi burta ca un cimpoi umflat, din carnea moale a peştelui. Hoaţa de vulturoaică spuse bărbatului ei despre înţelegerea avută cu vecina sa vulpea, şi a primit şi el bucuros propunerea, şi se hotărîră să plece chiar a doua zi la drum.

Mîine zi, vulturul coborî de dimineaţă la vulpe şi o luă în spinare şi-şi luă zborul spre Dunăre. Înainte de plecare, vulturoaica nu băgase nimic în guşă, cu gîndul la ospăţul cu carnea dulce a vulpii. Pe drum, după un zbor destul de lung, vulturoaica, fiind nemîncată, şi mai ales simulînd că e obosită, spuse bărbatului ei să se oprească puţin timp din zbor, ca să se mai odihnească.

În acest timp, vulturoaica se apropie de vulpe şi-ncepu a- i spune:

— Vecină dragă, dumneata trebuie că ai o carne foarte dulce şi gustoasă, căci doar toată viaţa te-ai hrănit numai cu carnea cea mai bună pe lume - de pasăre!

— Nu cred aşa ceva, vecină, răspunse vulpea, pricepînd îndată toată şiretenia vulturoaicei, carnea mea nu poate fi dulce deloc, deşi mă hrănesc cu multă carne de pasăre, deoare- ce eu trăiesc o mare parte din viaţa mea mai mult în sînul pămîntului, unde nu am aer curat. Dimpotrivă, dumneata trebuie să ai carnea mai gustoasă, că trăieşti în aerul cel mai curat, sus pe vîrful munţilor, cu aer sănătos, dar nu ca şi mine în aer împuţit şi nesănătos, de cînd m-am născut şi pînă la moarte. De aceea dumneavoastră trăiţi sute de ani, iar bietele de noi

abia patru-cinci ani.

Vulpea s-a pus pe gînduri, ştiind prea bine că vulturoaica vrea să se înfrupte din carnea ei, dar nu în zadar îi zice toată lumea că e vicleană. O fi ea vicleană, dar are o minte foarte ageră, şi în multe cazuri trece şi peste mintea omului.

Vulturii îşi luară zborul mai departe spre Dunăre. Acum vulturoaica zise bărbatului ei aşa:

— Ce-ar fi să ne oprim aici şi să ne apucăm să mîncăm vulpea, să ne săturăm bine şi să-l dăm naibii de peşte?

— Bine, draga mea, răspunse vulturul, hai s-o mîncăm, şi se lăsară jos pe pămînt.

Vulpea, simţind marea primejdie care o pîndeşte, se agăţă îndată cu gura de coada vulturoaicii şi n-o slăbea deloc. Văzînd vulturul purtarea vulpei, o întrebă foarte supărat:

— Ce vrei, vulpeo? Ai înnebunit?

— N-am înnebunit deloc, răspunse aceasta, dar văd că voi aveţi planuri ascunse faţă de mine, dar cu mine nu vă merge. Spuneţi-mi ce vreţi să faceţi, căci eu mă supun la tot ceea ce voiţi voi, doar vreau să ştiu şi eu.

— Vrem să-ţi gustăm carnea ta, care trebuie să fie tare gustoasă, răspunse vulturoaica.

— Am ştiut eu că aceasta e dorinţa voastră. Doar eu v-am spus că n-am carne gustoasă, ci puturoasă. Mirosiţi-mi pielea mea şi aveţi să vă convingeţi că nu vă spun minciuni. Dacă vreţi să mă ascultaţi, veniţi cu mine să vă duc eu să mîncaţi inimile mele, care au o carne de care n-aţi mîncat voi în toată viaţa voastră şi aveţi să-mi mulţumiţi, spuse vulpea cu toată hotărîrea.

— Şi unde-s inimile tale? o întrebă vulturoaica.

— Să ne întoarcem în pădurea noastră de unde am venit, şi să vă duc să-mi vedeţi inimile şi să le mîncaţi, căci eu îmi aduc altele şi mai gustoase şi proaspete şi vă dau şi vouă ori de cîte ori aveţi poftă să mîncaţi, căci am de unde să vă aduc şi nu mi-e lene, căci doar sînteţi vecinii mei. Cred că voi nu mi-aţi făcut atîta bine cît v-am făcut eu vouă, şi am să vă mai fac, cît timp voi trăi, răspunse vulpea.

Cînd auziră aceştia vorbele mieroase ale vecinei lor, crezură toate cele spuse de ea şi îndată se hotărîră să asculte de sfaturile ei, şi, cu gîndul la promisiunile ei frumoase, se întoarseră din calea lor,

părîndu-le rău că-şi făcuseră planul s- o mănînce.

Vulturul luă vulpea din nou în spate şi-ncepură a zbura ca gîndul, grăbindu-se din răsputeri să ajungă cît mai repede la bunătatea de inimi făgăduite de buna lor vecină, care ei n-au ştiut-o preţui – îşi ziceau ei.

Nu trecu ca de cînd vă povestesc şi ajunseră la pădurea lor, unde îi aşteptau puişorii. Vulpea sări, plină de voie bună, din spinarea vulturului, şi porni îndată înaintea lor şi le spuse:

— Veniţi pe urmele mele, să vă arăt unde stau ascunse inimile mele. Intraţi aici şi mîncaţi pînă vă săturaţi bine, apoi ieşiţi şi-mi spuneţi dacă v-au plăcut. Eu vă aştept aici la gaura vizuinii.

Aceasta îi conduse la vizuina adîncă a unui şarpe mare, despre care ştia că trăieşte acolo de ani de zile, şi care în mai multe rînduri voia să se urce la cuibul vulturoaicei ca să-i mănînce puii, dar vulpea îl oprea întotdeauna.

Şi aşa a scăpat vulpea din ghearele vulturilor cu blana întreagă, şi de atunci vulpea nu s-a mai împrietenit cu nici unul dintre vecinii ei.

Poveste populară românească, culeasă din Banat de

PETRE UGLIŞIU-DELAPECICA

Feciorul Împăratului-Roşu şi împărăteasa fără de moarte

A FOST ODATĂ ca niciodată, pe vremea cînd se legănau lupii cu oile în covată, iar vulpile cu iepuraşii se trăgeau cu dinţii de coadă şi rîdeau de se prăpădeau.

A fost odată un împărat cu numele Roşu-mpărat, deşi el numai roşu nu era. Barba şi părul îi erau negre ca şi pana corbului, iar pielea albă, nearsă de soare. Împăratul avea fecior frumos din cale afară.

Odată feciorul împăratului s-a dus la tatăl său şi i-a spus aşa:

— Înălţate împărate şi tată! Eu văd că toţi oamenii din ţara aceasta mor pe capete, tineri şi bătrîni fără nici o deosebire, chiar şi împăraţii şi bogaţii care au ce să mănînce şi să bea, pe cînd unii oameni săraci, care n-au pe masa lor o bucăţică de mămăligă, trăiesc pînă-şi pierd şi vederea de bătrîni, nemaiştiindu-şi însemna răbojul anilor. Aceasta nu e departe. În ţara aceasta „Moartea” îşi bate joc de toată lumea, şi nimeni nu cutează să i se împotrivească, s-o ia de ceafă zdrobindu-i oasele şi arzîndu-i-le, să-i spulbere vîntul cenuşa. Eu m-am hotărît să plec de aici şi să caut ţara în care „Moartea” nu e cunoscută şi, cînd voi da de ea, mă voi întoarce să vă duc acolo pe toţi cei dragi mie.

— Vai, dragul meu, răspunse tatăl său, dar o astfel de ţară nu se află în lumea aceasta. De cînd e

lumea şi pămîntul, oamenii s-au născut şi au murit, fiecare după firul vieţii lui: unul mai devreme, altul mai tîrziu. Nu vezi tu că şi iarba cîmpului, florile, pomii de prin grădini şi din livezi şi arborii pădurilor au la fel, aceeaşi soartă ca a noastră, a oamenilor? Un firicel de iarbă răsărit, o floricică plăpîndă, căreia numai cîteva ceasuri i-a sărutat razele soarelui petalele-i minunate, se

ofileşte şi se usucă înainte de vreme, pe cînd altele trăiesc cu anii.

Toată truda şi osteneala împăratului de a-şi îndupleca feciorul să-l abată de la hotărîrea luată au rămas zadarnice.

Într-o bună zi, acesta şi-a luat rămas bun de la părinţi, şi a plecat la drum şi, după o călătorie îndelungată, a ajuns în *Împărăţia păsărilor*. Aici s-a dus la *Vultur-împărat,* căruia i-a spus că vrea să caute ţara în care „Moartea” nu are nici o putere, unde nu poate să intre.

Vultur-împărat l-a rugat să rămînă în ţara lui, unde anii vieţii se numără cu sutele, nu cu zecile, spunîndu-i că îi dă fata lui de soţie, iar după moarte îl lasă pe el împărat. Feciorul de împărat i-a mulţumit pentru toate, spunîndu-i că el nu se opreşte din drumul său pînă nu află ţara fără de moarte.

— Încearcă-ţi norocul, îi spuse împăratul păsărilor, căci şi eu în tinereţele mele am făcut la fel ca şi tine. Eram împărat peste *Ţara florilor*, în care viaţa era prea scurtă. Şi, auzind că în *Ţara păsărilor* aceasta se numără cu sutele de ani, am părăsit ţara şi am venit aici unde am fost pus împărat. După ce am ajuns aici împărat, am început să cutreier ţara în lung şi în lat, ca să o cunosc. O dată am ajuns la un izvor cu o apă ca lacrima, înconjurat de flori în toate culorile, care te îmbătau cu mirosul lor. Neştiind eu că apa acestui izvor are darul să preschimbe în păsări orice fiinţă vie care gustă din ea, am beut cîteva înghiţituri şi îndată m-am trezit vultur, aşa cum mă vezi. Dacă aş bea măcar un strop din *Apa vieţii* aş deveni iarăşi om cum am fost, dar cine ştie unde se află apa aceea, aşa acum trebuie să car toată apa din lacul acesta, eu cu toată familia mea, pînă cînd va seca toată apa din el. Pentru aceasta va trebui să muncim şapte sute şaptezeci şi şapte de ani, ca să mă văd cum am fost odată.

Fata acestui împărat i-a dat feciorului o oglindă

care îi descoperea toate tainele trecutului şi ale viitorului. Feciorul împăratului şi-a luat rămas bun de la împărat şi de la familia lui şi a plecat mai departe, văzîndu-şi de drum.

Au trecut zile şi săptămîni în şir, cînd se întîlni cu un moşneag care căra pămînt, cu o troacă de lemn, dintr-un deal

şi-l vărsa într-o vale adîncă. Se opri aici şi începu a vorbi cu acest bătrîn, care între altele îi spuse:

— Dragul meu, eu am fost împărat în *Ţara bărboşilor* cu bărbile pînă la brîu şi chicile pînă la călcîi, dar cu viaţa scurtă. Cînd eram aşa ca şi tine acum, am plecat în lume să caut ţara în care oamenii trăiesc cu sutele de ani şi am ajuns în ţara Mileniului, unde firul vieţii unui om este de nouă sute nouăzeci şi nouă de ani, şi am rămas aici. De cînd am venit aici au trecut trei sute treizeci şi trei de ani şi acum m-am urît de viaţă şi aş vrea să mor, dar nu pot pînă nu împlinesc firul întreg de ani. Ca să-mi pot scurta firul la jumătate, trebuie să car pămîntul din dealul acesta, aici în valea aceasta. Am cărat două treimi din el şi mai am o treime, aşa că nu mai am aşa mult de cărat. Eu, dragul meu, ţi-aş da un sfat: să rămîi aici cu mine, şi te las împărat în locul meu, îţi dau fata mea de soţie, palatul şi toate bogăţiile noastre vi le dau vouă, căci eu m-am săturat şi de domnie şi de viaţă.

Bătrînul împărat luă de braţ pe feciorul de împărat şi-l duse la palat, ca să vadă pe împărăteasa şi pe fata lor. Cînd a văzut frumuseţea de palat, dar mai ales frumuseţea fără pereche în lume a fetei şi a ochilor ei dulci, îi venea să se oprească aici, dar, cînd îşi aduse aminte de moarte, n-a mai stat pe gînduri şi spuse:

— Eu nu vreau să mor niciodată, căci mi-e groază peste măsură de moarte. Şi trebuie să aflu ţara în care omul nu moare niciodată.

Fata împăratului îi dete un inel de aur, spunîndu-i că cu ajutorul acestuia poate zbura unde vrea şi orice dorinţă – dacă- i va cere – i-o va împlini îndată.

Feciorul împăratului îşi luă rămas bun de la toţi, mulţumindu-le pentru darul primit de la fată, care îi va fi de foarte mare folos, şi plecă mai departe.

După ce se depărtă bine de palat, se gîndi să încerce puterea inelului şi, luîndu-l în mînă, îi spuse: “Inelule, du-mă înainte pînă la marginea lumii!”

Cît ai bate din palme se văzu în faţa unui alt moşneag, care împreună cu toată familia lui căra bolovani de piatră

dintr-un munte şi-i arunca în mare. Ajungînd în faţa lor, le dădu bineţe şi-i rugă să-i spună cum se numeşte ţara aceasta.

— Aceasta-i *Ţara Soarelui-Răsare*, deoarece aici soarele e toată ziua pe cer şi nu mai apune niciodată. Aici nu este noapte. Dar tu cine eşti şi de unde eşti?

— Eu sînt feciorul Împăratului Roşu, şi am plecat în lume să aflu ţara în care „Moartea” nu e cunoscută – răspunse feciorul.

— Hei, hei! Aşa am făcut şi eu, spuse bătrînul, cînd am fost tînăr. Tatăl meu a fost Împăratul Galben şi eu am fugit din ţară ca să scap de moarte, şi auzind de ţara aceasta a *Soarelui- Răsare*, în care oamenii trăiesc peste o mie de ani, m-am oprit aici.

— Dar pentru ce vă munciţi cu pietrele astea? îi întrebă feciorul de împărat.

— Avem un blestem pe capul nostru, răspunse bătrînul împărat. Cînd am părăsit palatul părinţilor noştri şi am venit aici, ei, de necăjiţi, ne-au blestemat să nu murim pînă cînd nu vom căra piatra dintr-un munte în mare, cu braţele noastre, altcum nu putem muri. Mai avem încă puţin şi ne scăpăm de blestem. Rămîi mai bine aici cu noi, că-ţi dau tronul meu împărătesc în primire şi fata de soţie, că-ţi ajung şi ţie o mie o sută şi unsprezece ani de viaţă.

— Eu sînt hotărît să nu mă opresc pînă nu pun piciorul în ţara pe care o doresc atît de mult, răspunse feciorul, şi, dacă nu voi afla-o deloc, mă voi întoarce aici la dumneavoastră.

Fata împăratului îi dădu un ghioc fermecat, care poate clădi orice palate, poduri şi alte lucruri mari. Feciorul îşi luă rămas bun, mulţumindu-le pentru ghioc, şi plecă mai departe. Dar abia făcuse un ceas-două de drum şi se văzu ajuns în faţa unor munţi înalţi pînă în vînăţia cerului, pe vîrful cărora stătea răzimată streaşina cerului. Mergînd în dreapta şi-n stînga de-a lungul munţilor cu coastă ca un zid,

văzu într-un loc o coastă dulce plină de verdeaţă şi în mijloc un palat care strălucea ca un soare adevărat. Se apropie cît mai mult de poala muntelui şi văzu că spre acel palat nu era nici un drum şi nici scări care să ducă pînă la poarta palatului nu erau deloc. Întîlnind un

moşneag bătrîn pe cale, îl întrebă al cui e palatul acela atît de frumos. Acesta îi răspunse:

— Acela e palatul împărătesei din *Ţara vieţii,* unde nu se ştie ce e aceea moarte.

Feciorul de împărat, bucurîndu-se de ceea ce a auzit din gura moşneagului, îi mulţumi foarte frumos, spunîndu-i că de mult umblă să dea de urma acestei împărăţii şi că are nădejde să poată ajunge în curînd acolo, ca să dea faţă cu împărăteasa. Scoase ghiocul şi-i porunci să-i facă scări de aur pînă la poarta împărătesei. Scoase inelul şi-i ceru să-l facă să fie cel mai frumos fecior din lume şi să-l îmbrace cu cele mai scumpe şi mai frumoase haine. Inelul îi îndeplini tot ceea ce i-a cerut.

După ce i s-au îndeplinit toate dorinţele, feciorul împăratului începu să se urce pe scări spre poarta palatului. Ajuns în faţa porţii, bătu încet şi deodată se deschise poarta şi în faţa lui apărură două zîne uriaşe, mirîndu-se de minunatul pod şi de acest fecior atît de strălucit îmbrăcat şi atît de frumos la chip, şi una din ele îl întrebă într-un grai dulce de zînă:

— Cine eşti dumneata şi ce doreşti?

— Eu sînt feciorul Împăratului Roşu şi vreau să vorbesc cu Înălţata Împărăteasă, răspunse feciorul.

— Mă duc s-o anunţ pe buna noastră stăpînă şi împă- răteasă, spuse una dintre zîne şi plecă.

Împărăteasa veni îndată la poartă şi cînd îl văzu îi spuse:

— Bine-ai venit, dragul meu mire, căci, doamne, de mult te tot aştept.

Îl luă de braţ şi merseră împreună şi intrară în palat, şi se aşezară la masă şi începură a vorbi.

— De acum înainte de aici nu mai pleci de lîngă mine. În ţara noastră e adevărat rai. Trăim o veşnică fericire. Moartea aici nu e cunoscută. Avem să ne cununăm ca buni creştini, şi- apoi să trăim în vecii vecilor, tot aşa de tineri cum sîntem azi.

Feciorul-mire îi spuse miresei lui că el merge să-

şi aducă părinţii ca să fie şi ei aici. Împărăteasa-mireasă îi pregăti merinde de drum, apoi îi mai dădu o ploscă cu *Apa vieţii*, cu care să învie pe toţi morţii lui: bunici şi străbunici, stropindu- le numai mormîntul şi toţi vor învia, şi o altă ploscă cu *Apa*

morţii cu ajutorul căreia va putea ajuta pe cei care nu-şi mai pot purta osînda bătrîneţelor grele.

După ce şi-a pregătit toate cele trebuincioase pentru drum, şi-a luat rămas bun de la frumoasa lui mireasă împărătească, iar aceasta îl petrecu pînă la capătul scărilor de aur. Aici feciorul de împărat îşi scoase inelul fermecat pe care i l-a dăruit fata împăratului Galben, suflă în el de trei ori şi-l rugă să-l ducă în zbor ca gîndul pînă în *Ţara Soarelui-Răsare* la palatul împăratului. Cît timp va fi zburat nu se ştie şi se văzu la poartă. Aici bătu, şi deodată aceasta fu deschisă şi un ostaş din gardă îl întrebă:

— Cine eşti şi ce doreşti?

— Sînt feciorul Împăratului Roşu şi am sosit acum din *Ţara-vieţii-fără-de-moarte* şi vreau să vorbesc cu înaltul împărat, răspunse acesta.

Ostaşul din gardă îi spuse:

— Aşteaptă dumneata aici pînă mă duc să înştiinţez pe înaltul împărat.

Nu trecură cîteva minute şi deodată se pomeni în faţă cu împăratul şi întreaga lui familie.

— Bine v-am găsit, Înălţată familie! dădu bineţe feciorul de împărat.

— Bine-ai venit! răspunseră gazdele împărăteşti. Ce veşti bune ne aduci? îl întrebă foarte grăbit împăratul.

— Numai veşti bune vă aduc, le spuse feciorul. Am ajuns cu noroc în *Ţara vieţii,* cu ajutorul ghiocului, fără de care niciodată n-aş fi putut ajunge la poarta împărătesei din această ţară minunată şi, ca să nu lungesc prea mult vorba, v-am adus şi dumneavoastră două mari daruri în ploştile acestea: în una este *Apa vieţii,* care pe cei morţi îi învie, iar pe cei bătrîni îi întinereşte; în aceastălaltă este *Apa morţii,* care uşurează soarta celor prea împovăraţi de numărul nesfîrşit al anilor. Dacă doriţi şi dumneavoastră să veniţi cu mine în ţara aceasta, în care după întoarcerea mea împreună cu părinţii mei – după care

am plecat să-i aduc – mă voi cununa cu tînăra împărăteasă de-acolo şi voi ajunge eu împărat, mă voi opri aici şi vă voi lua cu mine, ca să vă răsplătesc pentru binele pe care mi l-aţi făcut.

— Bine. Mergem cu drag, răspunse împăratul cu toată familia lui.

Acum feciorul îşi luă rămas bun, zicîndu-le:

— La revedere!

— La revedere şi drum bun! răspunse împăratul cu toţi

ai

lui. Feciorul scoase iar inelul, suflă în el de trei ori şi-l rugă

să-l ducă îndată pînă în *Ţara Mileniului*, la poarta împăratului. Cînd ajunse aici, bătu în poartă şi alergă chiar împăratul s-o deschidă, că-l văzu de la fereastră.

— Bună ziua, Înălţate împărate! dădu bineţe feciorul de împărat.

— Bună să-ţi fie inima, dragul meu, răspunse împăratul, da' ce veşti ne aduci, bune ori rele?

— Bune, bune, foarte bune! spuse feciorul, am ajuns cu bine în ţara pe care am dorit-o şi de acolo vă aduc şi dumneavoastră două bucurii: *Apa vieţii*, care învie morţii şi întinereşte pe cei bătrîni, şi *Apa morţii*, care uşurează despăr- ţirea de viaţa aceasta a celor care doresc de bunăvoie. Eu merg acum să-mi aduc şi părinţii cu mine, şi, dacă doriţi să veniţi şi dumneavoastră cu întreaga familie acolo, eu la întoarcere vin pe aici şi vă iau, vrînd să vă răsplătesc pentru binefacere, căci fără inelul pe care mi l-aţi dăruit, nu ştiu dacă aş fi putut izbuti să fac ceea ce am făcut. Acum să-mi daţi două ulcele în care să vă dau din cele două ape.

Împărăteasa aduse ulcelele şi, gustînd bătrînii din apă, se văzură iarăşi tineri şi plini de viaţă şi de voie bună, si-l rugară pe feciorul nostru ca la întoarcere să nu uite să se oprească pe la ei, căci acum nu mai voiau să moară.

— Fiţi foarte liniştiţi, că n-am să uit, le spuse acesta.

Îşi luă rămas bun şi plecă, ajutat de inel, în

Ţara păsărilor, la *Vultur-împărat*.

Cum ajunse aici, află pe împărat cu toată familia sa cărînd apa din lac. Îi agrăi şi le spuse să înceteze a mai căra apa, că le-a adus *Apa vieţii*. Apropiindu-se de feciorul împăratului, acesta luă plosca cu *Apa vieţii* şi-i dădu să beie atît Împăratului-Vultur, care îndată deveni iarăşi om cum a fost, dar cu mult mai tînăr, precum şi împărătesei, care întineri

şi ea. Aceştia nu mai puteau de bucurie, şi nu ştiau cum să-i mulţumească.

Acum feciorul de împărat le spuse şi lor, ca şi celorlalţi, că el pleacă să-şi aducă părinţii cu el, şi că, dacă voiesc să vină şi ei cu el în ţara aceea, la întoarcere se opreşte şi îi ia.

— Mergem cu tot dragul, răspunseră

aceştia. Feciorul de împărat, grăbindu-

se, le zise şi lor:

— La revedere!

— La revedere! răspunseră aceştia.

Feciorul de împărat îşi luă zborul spre ţara părinţilor. Cînd a ajuns pe locul unde a fost palatul împărătesc, a aflat numai nişte ziduri năruite şi năpădite de buruieni. Scoase oglinda fermecată şi o rugă să-i descopere locul unde-i sînt înmormîntaţi părinţii. Oglinda îi spuse:

— Du-te sub poala celor doi tei bătrîni din faţa ta, şi-aco- lo la umbra lor vei afla mormîntul lor, căci ei sînt morţi de aproape două sute de ani.

Cînd auzi feciorul de împărat destăinuirile acestea triste, s-a înduioşat foarte mult şi a alergat spre cei doi tei unde a dat de urmele mormîntului lor. A luat plosca cu *Apa vieţii* şi a stropit cu ea mormîntul. Îndată îi apărură în faţă bunii părinţi, care îi spuseră aşa:

— Vai, dragul nostru, ce somn adînc am dormit.

Feciorul lor îi rugă să-i arate unde sînt înmormîntaţi bunicii lor. Părinţii îi arătară locul. Feciorul le stropi mormîntul cu *Apa vieţii* şi, înviindu-i, îi întineri. Apoi stropi şi mormîntul bunicilor bunicilor săi şi aceştia deodată apărură vii în faţa lor. Stropindu-i şi pe ei, întineriră şi ei şi spuseră:

— Vai, ce somn adînc am dormit!

Acum feciorul le spuse că îi duce cu el în ţara unde oamenii nu mai mor în veci, fiind pururea tot tineri.

Feciorul nostru de împărat văzu Moartea

învîrtindu-se împrejurul locului unde a fost palatul împărătesc, care de mai bine de două sute de ani îl tot aşteaptă să-i ia sufletul, nu mai stătu pe gînduri, scoase inelul şi-l rugă:

— Inelule drag, du-ne pe toţi pînă la Vultur-împărat!

Aici îi luă şi pe aceştia şi trecură repede pe la fostul împărat al Bărboşilor şi îi luă şi pe aceştia şi se grăbiră spre *Ţara Soarelui-Răsare*, unde şi pe aceştia îi grăbi să vină cu ei.

Moartea, văzîndu-i că au plecat cu toţii, s-a luat pe urma lor şi era cît pe-aci să-i ajungă la scările de aur care duceau la poarta ţării unde-i *Viaţă-fără-de-moarte*, dar feciorul de îm- părat luă ghiocul şi-i porunci să ridice scările în urma lor şi aşa ajunseră să intre cu toţii în palatul împărătesei, şi, încuind poarta în nasul Morţii, scăpară de ea pentru totdeauna.

Acum, fiind cu toţii la un loc, au început a face pregătirile de nuntă. Şi s-a făcut o nuntă cu atîta veselie, cum n-a mai fost şi nici n-are să mai fie. Dacă n-aş fi fost chiar atunci şchiop d-un ochi şi orb d-un picior, mergeam şi eu la nunta lor, dar aşa am rămas păgubaş. Cred că la anul, cînd nevasta îi va naşte un fecioraş, m-or ruga pe mine să le fiu nănaş.

Şi-aşa, Împăratul Roşu şi cu ceilalţi împăraţi, aduşi în *Ţara vieţii* de feciorul Împăratului Roşu, care a ajuns acum să fie el împărat, trăiesc şi azi în ţara aceea, dar, fiind ridicate scările de aur dinaintea Morţii şi poarta palatului împărătesei încuiată, n-a mai putut intra nimeni acolo, dar nici Moartea.

Poveste populară românească, culeasă din Banat de

PETRE UGLIŞIU-DELAPECICA

Sandu – Cătana împăratului

A FOST ODATĂ ca niciodată, căci dacă n-ar fi fost astăzi nu s-ar povesti. A fost odată un fecior al unor oameni foarte săraci, care, fiind cel mai voinic fecior din satul lor, a fost luat cătană la garda împăratului şi dus la Beci (Viena) unde a slujit trei ani de zile neîntrerupt. Împlinindu-şi anii, a primit de la împărăţie solda treizeci de piţule* şi trei „prifonţi" (pîini militare), ca să aibă de drum, şi hainele militare în care a slujit pe împăratul, care erau numai petece.

Mergînd el aşa singur pe drum, către satul lui în Bănat, se întîlneşte cu un cerşetor bătrîn, care avea un picior de lemn (era Sf. Petru pe care Dumnezeu îl trimise să-i cerce inima ostaşului). Cerşetorul îi ceru să-l miluiască cu ceva. Sandu scoase din buzunar o piţulă şi i-o dete acestuia. Acesta îi mulţumi frumos. Mai merse cît mai merse, cînd iarăşi îi ieşi în cale alt cerşetor (era tot Sfîntu Petru) şi acestuia îi dete o piţulă, şi tot aşa a tot dat, pînă cînd i s-au isprăvit toate piţulele.

Văzînd Dumnezeu bunătatea inimii acestuia, trimise la el pe Sfîntu Petru să-l întrebe ce ar cere el de la Dumnezeu să-i dăruiască pentru binele pe care l-a făcut ajutînd pe cei săraci şi pe cei flămînzi, crezînd că doar cere ceva pentru mîntuirea sufletului.

Sfîntu Petru l-a întrebat:

— Ce ai dori să-ţi dăruiască Dumnezeu pentru bunătatea inimii tale?

Sandu-Cătana îi răspunse:

— Aş vrea să am o lulă, din care să nu se isprăvească niciodată duhanul, o pălaşcă (ploscă) din care vinul să nu se

---

[*] Ban de argint în fosta Austro-Ungarie, valoare: 20 bani piţula.

mai gate, şi o traistă din care pîinea şi slănina niciodată să nu lipsească.

Sfîntul Petru merse şi-i spuse lui Dumnezeu care este dorinţa cătanii. Acesta îl întrebă pe Sfîntul Petru:

— Despre mîntuirea sufletului şi despre iertarea păcatelor nu ţi-a pomenit nimic?

— N-a pomenit nimic, răspunse Sfîntu.

— Du-te şi spune-i că toate dorinţele lui i se vor împlini, porunci Dumnezeu.

Sfîntu Petru se duse şi-i spuse cătanei că Dumnezeu i-a împlinit dorinţa. Acesta s-a bucurat foarte mult, ştiind că nu mai trebuie să se îngrijească nici de tutun, şi nici de mîncare şi de beutură de azi înainte.

După ce a mai trecut un timp oarecare, Dumnezeu iarăşi îl trimite la cătana împăratului, să-l întrebe dacă mai doreşte vreun dar de la el.

Sfîntu Petru se duse şi-l întrebă:

— Ce ai vrea tu să-ţi mai dăruiască Dumnezeu?

— Aş vrea să-mi mai dăruiască un sac în care să pot băga pe oricine voi vrea eu şi o furcă de fier cu trei coarne, care la porunca mea să lovească de moarte pe acela care îi voi porunci eu.

Sfîntu Petru veni şi spuse lui Dumnezeu care mai e dorinţa lui Sandu, cătana împăratului.

— Bine, răspunse Dumnezeu, dar de suflet n-a pomenit nimic?

— N-a pomenit nimic nici acum, spuse Sfîntu Petru, şi se duse şi-i dădu sacu şi furca.

Acum Sandu-feciorandu, cătana împăratului, se vedea parcă şi mai mare decît era, ştiind că nu are să se mai teamă de nimenea pe lumea asta.

În lungul său drum, din Beci pînă-n inima Bănatului, mai avu încă mult de umblat. Odată a ajuns într-un oraş mare, lîngă Dunăre. Trecînd pe o uliţă mare, într-un loc, văzu un palat mare şi frumos, iar în poarta acestuia văzu crescute buruieni mari şi

scăieţi. Se opri în loc şi se miră, zicînd:

— Păcat de aşa palat mare şi frumos, că nu are un stăpîn cumsecade.

Trecînd pe acolo nişte cătane, îi opri şi-i întrebă:

— Oare ce fel de domn este stăpînul acestui palat frumos, care-şi bate joc de averea lui?

— Stăpînul palatului nu mai locuieşte aici în palat de ani de zile, răspunseră cătanele, căci dracii au pus stăpînire pe el, şi bietul om a fugit de groaza lor şi l-a părăsit.

— Oare unde locuieşte acum stăpînul lui, întrebă Sandu, căci eu îi curăţ palatul de draci.

— Vină cu noi, răspunseră cătanele, că-ţi arătăm noi unde locuieşte, căci pe acolo trecem, si ajunseră la casa unde locuia stăpînul palatului, se opriră şi-i spuseră să intre şi să întrebe.

Sandu-feciorandu intră şi, dînd faţă cu o slugă, îi spuse că ar vrea să vorbească cu stăpînul palatului unde s-au cuibărit dracii. Sluga merse şi spuse stăpînului său că-l caută o cătană.

Un domn mai bătrîn decît mai tînăr veni şi-l întrebă:

— Ce doreşti dumneata?

— Domnule, răspunse cătana împăratului, am văzut frumosul dumneavoastră palat şi, văzînd în poartă buruieni şi spini crescuţi mari cît omul, am stat şi m-am mirat. Întrebînd nişte cătane care au trecut pe acolo, mi-au spus că dumneavoastră aţi părăsit palatul de groaza dracilor, care au pus stăpînire pe el. Domnule, eu vă curăţ palatul de draci pentru totdeauna, fără să vă cer nici o plată. Vă cer doar să-mi daţi cîteva lumînări, ca să nu stau noaptea în întuneric şi mîncare două-trei zile, pînă-i pot omorî pe toţi.

— Vai, dragul meu, ne-ai face un mare bine, dar mă tem să nu te prăpădească spurcaţii aceia, c-ar fi păcat de dumneata să mori aşa de tînăr şi de frumos, spuse domnul acela.

— N-aveţi nici o teamă, răspunse Sandu, am eu ac de cojocul lor şi nici unul n-are să scape. Daţi-mi cheia de la poartă şi cîteva lumînări, ş-apoi lăsaţi-i

pe mîna mea.

Domnul merse îndată şi-i aduse mai multe lumînări şi-i dete cheia de la poartă şi Sandu îşi luă ziua bună şi plecă la vînătoare frumoasă de draci. Ajuns la palat, smulse buruienile din faţa porţii, o descuie şi aruncă buruienile cu furca în fundul curţii, apoi intră în palat, care era pustiu şi gol. Se aşeză lungit pe o bancă. La amiază, veni sluga domnului şi-i aduse nişte

mîncări alese şi o sticlă cu vin foarte bun, de care nu băuse în viaţa lui. Către seară îi aduse cina bună. După aceasta, Sandu se culcă să se odihnească pînă colo către miezul nopţii.

După ce se odihni cîteva ceasuri, se sculă şi se puse în aşteptare. Nu stătu mult, cînd auzi paşi grei prin odăile palatului, şi intrînd în odaia în care se afla Sandu, se îndreptă spre el. Acesta luă sacul şi-i porunci: „În sac cu dracu!” Şi-ntr-o clipeală, dracul fu în sac. Sandu legă gura sacului şi-l trase afară în curtea palatului, apoi porunci furcii: „Loveşte-l, furcă, peste şale, pînă-i ies oasele prin piele!”

Şi-ncepu furca a-l lovi pînă cînd n-a mai rămas un os întreg în el. Trase sacul lîngă o groapă de var şi dezlegînd gura sacului îl zvîrli în fundul gropii, apoi se întoarse în odaie şi se aşeză pe bancă. A stat Sandu pînă cînd a auzit cîntatul cocoşilor, apoi s-a culcat liniştit.

A doua zi dimineaţa a venit domnul cu sluga, care i-a adus mîncare ca să vadă nu cumva l-au omorît dracii pe bietul cătană. Sandu ieşi la stradă, să vadă lumea trecînd, care se uita mirată, neştiind ce se petrece în palat. Cînd ajunseră aceştia la Sandu, îl întrebă domnul:

— Cum ai petrecut noaptea asta?

— Foarte bine, domnule! Pe la miezul nopţii a venit un drac şi fără să aibă timp să zică o vorbă, l-am băgat în sac şi i- am zdrobit toate oasele cu furca de fier şi l-am aruncat în groapa de var din curte, răspunse cătana împăratului, dacă vreţi veniţi să-l vedeţi.

Merseră şi ei să-l vadă.

Sandu cu sluga intrară în palat şi el începu să mănînce; domnul merse voios spre casă.

A doua noapte, Sandu-feciorandu, pe la miezul nopţii iarăşi se aşeză la pîndă, ştiind parcă de astă dată că au să vină mai mulţi draci. Aşa a şi fost. Întîi a venit un drac mai bătrîn, ca să vadă ce s-a întîmplat

cu dracul din noaptea trecută. Cum îl ochi, Sandu porunci sacului: „În sac cu dracu!” Luă apoi furca şi-i porunci: „Loveşte-l, furcă, peste şale, pînă-i ies oasele prin piele!” Furca îl lovi pînă-i sfărîmă toate oasele.

Sandu luă sacul şi, trăgîndu-l lîngă groapa cu var, îl aruncă peste celălalt, apoi grăbi sus în odaie. Nu se aşeză bine

pe banca lui, cînd auzi iarăşi paşi prin odăile palatului. Cînd se apropie un drac tînăr să intre la Sandu, acesta strigă sacului:
„În sac cu dracu!” Sandu legă sacul şi porunci furcii: „Loveşte- l, furcă, peste şale, pînă-i ies oasele prin piele!” Şi aceasta îşi făcu repede slujba. Cătana prinse de sac şi-l tîrî pînă-n curte la groapa cu var şi-l aruncă peste ceilalţi doi. Alergă repede în palat, ca nu cumva să-i scape din mînă vreun drac. Se aşeză iarăşi pe bancă, să-şi aştepte vînatul, şi nu trecură multe clipite şi mai apăru un încornorat foarte grăbit; pesemne i s-o fi părut că a întîrziat prea mult. Sandu îi auzea paşii cînd se apropia de odaia lui. Cînd îl zări în pragul uşii, strigă sacului: „În sac cu dracu!” Legă gura sacului şi porunci furcii: „Loveşte-l, furcă, peste şale, pînă-i ies oasele prin piele!” Acum furca începu să izbească şi ţipa Nichipercea cel Bătrîn de-ţi spărgeau urechile.

Sandu îl trase cu greu spre groapă şi-i făcu vînt peste ceilalţi, apoi se întoarse la odaia lui. Cocoşii începură să cînte prin curţile vecinilor. Trecuse miezul nopţii şi cătana împăratului se întinse pe bancă să-şi odihnească oasele după atîta trudă.

A treia noapte, tot la acel ceas, Sandu s-a pomenit cu Mama dracilor, o scoarţă bătrînă şi urîtă, de mama focului. Venea ca o vijelie, cu coada-n vînt. N-a avut răgaz să-şi tragă sufletul, căci porunca cătanei îi reteză răsuflarea: „În sac cu dracu!” Acesta legă sacul la gură şi porunci furcii să intre în funcţiune: „Loveşte, furcă, peste şale, pînă-i ies oasele prin piele!” Sandu luă repede sacul şi-l trase pînă la groapă şi îl goli. Se urcă repede în palat, gata de atac. După cîteva clipite i se arătă în prag un drăculeţ, care, văzîndu-l, s-a speriat şi, tremurînd de frică, îi spuse: „Jupîne cătană, te rog nu mă omorî, că eu am să-ţi fac un mare bine. Aici în odaia de alături se află o ladă mare plină cu galbeni,

pe care i-au adunat aici dracii, ca să nu-i poată fura nimenea de la ei. Cheia de la uşa odăii se află sub piatra asta pe care este aşezată lada asta goală.”

Cătana mută lada şi ridicînd piatra află o cheie mare. O luă şi încercă să deschidă uşa. Intră în odaie, şi drăcuşorul după el. Acesta fugi repede la ladă, şi-i ridică capacul. Mai mare îi fu mirarea lui Sandu cînd văzu atîta bănet. Acum, nu

ştia ce să facă cu drăcuşorul, care i-a făcut un bine atît de mare, la care nici nu visase. Ce să facă cu el? Să-i dea drumul, îi era foarte uşor, dar deodată îşi aduse aminte de vorba din bătrîni: „Nu lăsa pe dracul să moară, că el nu te lasă să trăieşti!”

Ieşiră din odaie. Sandu încuie uşa şi-o băgă în buzunar la loc sigur, apoi începu a-l descoase pe drăcuşor, întrebîndu-l cu vorbe frumoase:

— Cîţi draci mai sînteţi acasă?

— Numai eu singur am mai rămas, răspunse acesta, despre toţi ceilalţi şase nu ştiu unde sînt.

— Vrei să-i vezi pe toţi la un loc? îl întrebă cătana.

— Vreau, jupîne Cătană, răspunse foarte bucuros drăcuşorul, crezînd că-i va vedea pe toţi vii, în carne şi-n oase.

— Vină cu mine, îi spuse Cătana luîndu-l de mînă şi-l duse la groapa de var.

Cînd văzu drăcuşorul pe părinţii şi pe toţi fraţii lui, începu a plînge cu sughiţ de jalea lor şi de durerea că se văzu singur pe lume, fără nici un ajutor. Se întoarseră iar în odaie; aici Cătana puse mîna pe sac şi cu toată mila ce o avea faţă de drăcuşor, ştiind că acesta odată avea să fie un drac mare, porunci sacului: „În sac cu dracu!” Legă sacul la gură şi porunci furcii: „Loveşte-l, furcă, peste şale, pînă-i ies oasele prin piele!” Furca îşi îndeplini porunca şi aşa a scăpat Sandu- feciorandu, cătana-mpăratului, acest palat frumos de sub stăpînirea dracilor, ajungînd tot aurul lor în stăpînirea lui.

Cînd s-a făcut ziuă bine, Sandu a intrat în odaia cu lada, a luat un pumn de galbeni şi i-a băgat în buzunar, a încuiat bine uşa şi a ieşit la uliţă să vadă lumea care trecea în sus şi în jos. Văzînd un biet cerşetor orb, pe care îl ducea un băiat de mînă, merse şi îi dete doi galbeni, şi-i spuse: „Ai grijă de banii ăştia, că ţi-am dat doi galbeni, să nu te înşele cineva”.

Cerşetorul îi mulţumi din toată inima.

Mai tîrziu veni şi stăpînul palatului şi-i spuse că a isprăvit de curăţit palatul de draci, nemairămînînd nici de sămînţă. Bucuria lui fu nespusă. Merseră acasă la locuinţa domnului şi se ospătară. Sandu întrebă pe acesta unde ar putea

să cumpere o pereche de cai buni şi o căruţă, cu care să meargă spre casă, arătîndu-i că are cu ce-i cumpăra.

— Lasă, dragul meu, răspunse domnul, tu ne-ai făcut nouă un mare bine şi pentru aceasta eu te cinstesc cu o pereche de cai şi o căruţă cu care vei merge acasă în satul tău.

Sandu i-a mulţumit domnului, apoi acesta a plecat cu el să-i arate caii şi căruţa.

— Cînd ai voi să pleci? îl întrebă domnul.

— Chiar astăzi vreau să plec, dacă se poate, răspunse Sandu.

— Se poate, dragul meu, spuse domnul, ştiu că ţi-e dor de părinţi şi de casă, după trei ani de zile.

Domnul porunci slugii să prindă caii cei mai buni şi mai tineri la căruţa cea nouă, să umple zece saci cu ovăz şi să-i aşeze în căruţă, iar peste ei să încarce fîn atîta cît să aibă caii o săptămînă mîncare. Să pună şi o vadră pentru adăpat. Cînd fu pregătit tot, Sandu îşi luă rămas bun de la toată familia domnului, mulţumindu-i pentru toate cele primite. Ieşi şi se îndreptă spre palat, ca să-şi ia toate lucrurile.

Ajuns la palat, intră cu căruţa în curte, se urcă în palat şi, descuind uşa unde era lada, o luă cu mare greutate în spinare şi o aduse jos în curte şi o aşeză pe fundul căruţii, sub fîn. Zise un „doamne ajută” şi porni la drum.

A avut grijă Sandu să nu uite nimic din lucrurile cu care a fost dăruit de Dumnezeu. Era foarte voios ştiindu-se stăpîn pe atîta bogăţie şi i se părea un veac pînă să se vadă în satul şi la căsuţa lui, unde îl aşteptau părinţii săi cu atîta drag, fără să viseze măcar că le aduce o foarte mare bucurie.

După mai bine de o săptămînă de drum, Sandu ajunse în satul său. Cînd l-au văzut oprindu-se cu căruţa la poarta lor, părinţilor nu le-a venit să creadă că acela să fie feciorul lor. I- au deschis

poarta, plîngînd de bucurie. Chiar şi vecinii au alergat să vadă această minune: Sandu cu cai frumoşi şi cu căruţă nouă.

— L-o fi cinstit împăratul, îşi ziceau unii oameni.

Sandu îşi descărcă toate lucrurile din căruţă şi le aşeză la locul potrivit, apoi zise către tatăl său să-i ajute să dea jos o ladă mai grea. Acesta merse şi-i ajută, şi o duseră în cameră.

Rugă pe maică-sa să încuie uşa de la uliţă şi uşa de la camera lor, ca nu cumva să vină cineva, că are să le arate ceva, de care însă să nu spună nimănui nimic. După ce încuiară toate uşile, feciorul lor deschise lada plină cu galbeni. Cînd au văzut atîta aur în casa lor săracă, nu mai ştiau ce să facă de bucurie. Sandu le-a spus să nu lase casa singură o clipă, ca nu cumva să se trezească fără bogăţie. Acum s-au înţeles între ei să-şi tocmească nişte meşteri pricepuţi, să le facă un grajd mare pentru vite şi coteţe pentru porci şi pentru paseri. Au început să-şi cumpere pămînt, apoi fel de fel de unelte. Venind primăvara, au început să-şi facă o casă nouă, mare şi frumoasă, ca la oraş. Bogătaşii satului, care aveau fete mari de măritat, nu ştiau cum să facă să-şi mărite fetele după Sandu. El însă îşi vedea de planurile lui şi nu avea timp de însurătoare.

Au trecut luni de zile, împlinindu-se anul cînd şi-au văzut şi casa ridicată. Văzîndu-se uşuraţi după atîta muncă, s- au hotărît să meargă în peţit la cea mai bogată fată din sat, ca să-l vadă pe Sandu lor însurat. Fata şi părinţii ei se cam codeau, crezînd că aceştia ar fi prea săraci ca să-şi capete o fată atît de bogată. Pricepînd peţitorii această părere a acelora, n- au mai stăruit nimic, le-au zis: bună ziua, şi-au plecat spre casă.

A doua zi feciorul le-a zis:

— Ştiţi ce m-am gîndit eu? Noi am fost foarte săraci, şi sărăcia a fost cusută de gulerul nostru, deşi am scăpat de ea. Eu zic să căutăm fata cea mai harnică şi mai frumoasă dintre fetele sărace, că acestea sînt deopotrivă cu noi şi nu acelea care umblă cu nasul pe sus, căci, har domnului, avem şi noi acuma bogăţie destulă!

— Bine zici, dragul nostru, răspunseră părinţii, aşa avem să facem!

A doua zi fata a şi fost găsită, la familia cea mai săracă din satul lor, dar frumoasă şi harnică,

încît cu greu i-ai fi găsit pereche în şapte sate. Seara, după ce a început să se cam întunece, Sandu cu părinţii lui s-au îndreptat spre casa fetei sărace. Cînd i-au văzut părinţii fetei, au rămas foarte miraţi.

— Bună seara! Voia vi-i de oaspeţi? dădu bineţe tatăl lui Sandu.

— Mulţămim dumneavoastră! Poftiţi, poftiţi, cum să nu ne fie de aşa oameni cinstiţi, răspunseră gazdele casei.

După ce se aşezară împrejurul mesei, se începură înţelegerile între cele două familii, care aveau să se încuscrească. Din cîteva vorbe spuse cu hotărîre, s-a încheiat tîrgul în cea mai bună şi mai înţeleaptă înţelegere. Şi, după cîteva săptămîni, Sandu a făcut o nuntă cum n-a mai văzut satul lor.

Şi-au trecut ani după ani, şi curtea lui Sandu s-a umplut de copii, unul mai frumos decît altul. Au avut cinci feciori şi şase fete. Dar şi bogăţia le-a sporit, încît nici unul din cei mai bogaţi din sat nu se mai putea măsura cu ei.

După cum creştea şi sporea averea lui Sandu, tot aşa de repede sporeau şi anii lui. A ajuns să-şi mărite toate fetele, şi să-şi însoare toţi feciorii, ba a ajuns să joace şi la nunta nepoţilor, care erau mulţi la număr.

Şi a îmbătrînit şi el ca toată lumea şi a ajuns cătana împăratului să umble gîrbovit şi nu mai semăna cu acela care stătea de gardă la „burgul" împăratului din Beci. Într-o zi mohorîtă de toamnă, Sandu Cătana şi-a luat rămas bun de la lumea asta, şi-a trecut în cealaltă, luîndu-şi sacul cu el şi furca.

Ajungînd la poarta raiului, a bătut să i se deschidă. Sfîntul Petru se repezi la poartă să vadă cine e atît de grăbit. Cînd dădu cu ochii de cătana împăratului, îl luă la întrebare:

— Ţi-aduci aminte că o dată cînd erai cătană, te-am întrebat: Ce ai dori să-ţi dăruiască Dumnezeu, pentru că ai miluit pe cei săraci? Tu ai spus să-ţi dea o lulă (pipă), din care să nu se mai gate niciodată duhanul, apoi ai cerut o ploscă din care să nu se isprăvească niciodată vinul, iar la urmă o traistă din care să nu se mai isprăvească pîinea şi slănina, dar pentru mîntuirea sufletului tău şi pentru iertarea păcatelor tale n-ai cerut nimic.

— Ai dreptate, Sfinte Petre! răspunse Cătana, dar oare ştii sfinţia ta aceea, cîţi draci am omorît eu cu sacul şi cu furca de fier, pe care mi le-a dăruit Dumnezeu? Aceasta nu se ia în socotinţă; oare n-ar fi o mare nedreptate, ca eu, cătana împă- ratului, să ajung în fundul iadului, căci dacă aş ajunge acolo şi

dacă m-aş întîlni cu tata şi cu mama dracilor, ce crezi că vor face cu mine? Bine. Nu-mi rămîne decît să mă duc la iad.

Şi Sandu Cătană plecă foarte năcăjit la iad, şi-ncepu a bate cu furca lui în poartă.

Cînd deschise poarta, Scaraoţchi şi dădu cu ochii de Sandu, de Sandu Cătana cu sacul subsuoară şi cu furca-n mînă, îi trînti poarta în nas şi-i strigă:

— Pleacă de aici, c-aici nu-i loc pentru tine! Pieri din faţa
mea
. Sandu se întoarse iarăşi la poarta raiului, la Sfîntu Petru,
şi-i spuse:

— Sfinte Petre, ce faci cu mine? M-am dus la iad, şi de acolo am fost alungat, spunîndu-mi-se că acolo nu-i loc pentru mine. În rai nu mă laşi să intru, în iad nu-i loc pentru mine, atunci unde, doamne, să mă duc?

— Aşteaptă-mă aici la poartă, răspunse Sfîntu Petru, căci mă duc să întreb pe Dumnezeu ce să facem cu tine.

Acesta se duse la Dumnezeu şi-l întrebă:

— Ce să fac cu cătana împăratului, că în iad nu vrea să-l primească?

— Dă-i drumul să intre în rai, îi porunci Dumnezeu lui Sfîntu Petru.

Sfîntu Petru veni şi deschizînd poarta raiului îi spuse:

— Intră-n rai, Cătană.

După ce se văzu Sandu în rai, fiindu-i ciudă pe Sfîntu Petru, vru să se răzbune pe el şi, luînd sacul de subsuoară, îi porunci: „În sac cu Sfîntu Petru!” Acesta intră repede în sac şi nu mai putu zice nimic. Sandu luă sacul şi-l aşeză deoparte şi se aşeză el la poarta raiului s-o păzească. Cît timp a fost portar Sandu Cătana, el îi întreba pe toţi aceia care cereau voie să intre, dacă au fost cătane ori ba. Pe

aceia care spuneau că au fost, îi slobozea să intre, iar pe toţi ceilalţi nu-i primea, chiar dacă au fost feţe sfinţite bisericeşti.

De la o vreme Dumnezeu sfîntul văzînd că se înmulţesc cătanele în rai, iar dintre civili nu mai intră nici unul, s-a luat de grijă şi a venit la poarta raiului, la Sfîntu Petru, ca să vadă care este cauza acestei schimbări. Cînd ajunse Dumnezeu la poarta raiului, în locul lui Sfîntu Petru l-a găsit pe Sandu,

Cătana împăratului. Acum află Dumnezeu pentru ce de atîta timp au intrat în rai numai cătane şi nici un preot ori vreun civil.

Dumnezeu a scos pe Sfîntu Petru din sac şi l-a băgat pe Sandu Cătana împăratului în locul lui. De atunci Sfîntu Petru pe toate cătanele le bagă în rai de frică să n-o păţească, cum a păţit-o cu Sandu, cătana împăratului.

POVESTE SĂSEASCĂ

Copila regelui din cetatea de flăcări

SE POVESTEŞTE CĂ se afla, odinioară, într-un sat, nu se ştie pe unde, un om sărman, care avea atîţia copii cîte găurele are ciurul. Şi, avînd el atîţia copii, aproape toţi locuitorii din sat îi erau cumetri, fiindcă arar se mai afla cineva care să nu-i fi năşit vreunul.

Cînd, iată, îi vine pe lume încă un băieţel. Îi trebuia, degrabă, un naş. Unde să-l găsească? Iese pe uliţă şi aşteaptă.

„Pe primul trecător, care s-o ivi, se gîndea el, îl rog să-mi năşească feciorul!"

Aşteaptă. Şi, deodată, se iveşte un bătrîn, îmbrăcat într-o mantie lungă, cenuşie, care mergea pe drum, mînînd, de la spate, o vacă, urmată de viţeluşul ei.

Omul îi iese înainte şi-l roagă pe bătrîn să-i fie cumătru. Bătrînul primeşte. Şi, la despărţire, îi dăruieşte omului vaca şi viţeluşul.

Viţeluşul se născuse, de fapt, în aceeaşi zi cu băieţelul, doar cu cîteva ceasuri mai înainte, şi avea pe frunte o stea de aur.

— Îţi dau vaca ţie, îi spuse bătrînul, iar viţeluşul feciorului tău.

Omul îi mulţumi şi bătrînul plecă. Vremea începu să treacă. Viţelul se făcu un taur voinic şi băieţelul un flăcău în lege.

Într-o zi, flăcăul se dusese la păşune, cu taurul, cînd îl auzi pe acesta grăindu-i:

— A venit vremea să-mi caut păşunea de care am nevoie, ca să pot face cîte le am de făcut. De aceea, tu lungeşte-te colea, în iarbă, şi eu voi da o raită pînă-n

cer.

Băiatul bănuia că taurul e năzdrăvan. Nu se miră de nimic şi se culcă în iarbă. Iar taurul o luă la goană, călcînd, întîi pămîntul, apoi văzduhul, ca un fulger. Ajunse pe păşunea

cea largă a înalturilor şi acolo începu să pască florile de aur ale stelelor.

Păscu, pînă ce soarele apuse şi abia atunci porni înapoi, îl trezi pe băiat, care adormise, culcat în iarbă, şi se întoarseră amîndoi acasă.

În acelaşi fel se petrecură lucrurile încă o bucată bună de timp, pînă în ziua cînd băiatul împlini douăzeci de ani.

În acea zi, taurul îi spuse băiatului:

— Aşază-te, acum, între coarnele mele. Te voi duce la regele ţării. Cînd vom ajunge la el, să-i ceri, cu curaj, o sabie de şapte coţi şi să-i făgăduieşti că-i vei scăpa copila!

Flăcăul ascultă. Se aşeză între coarnele taurului. Sosiră la palat. I se înfăţişă regelui şi-i spuse pentru ce a venit. Regele, nespus de bucuros, îi dădu, pe dată, sabia pe care băiatul i-o cerea, deşi, în adîncul sufletului său, se îndoia că va putea să-şi mai revadă vreodată copila, care-i fusese răpită. Cu atît mai mult cu cît şi alţi voinici se străduiseră s-o scoată din ghearele balaurului cu douăsprezece capete, în puterea căruia ajunsese.

Şi nu izbutiseră s-o scape, mai întîi, pentru că sălaşul balaurului era foarte, foarte departe, iar, în drum, trebuiau să treacă peste un munte înalt pînă la cer. În al doilea rînd, fiindcă acela care ar fi reuşit să treacă peste munte avea de înfruntat şi valurile unei mări furtunoase, neînchipuit de adînci. Şi, în al treilea rînd, fiindcă balaurul locuia într-o cetate de flăcări.

Cine ar fi putut, pe urmă, după atîtea grele încercări, să mai se şi lupte cu balaurul, care era de o cruzime cum nu se mai văzuse şi nu se mai auzise?

Băiatul însă, deşi aflase cîte avea de întîmpinat, luă în mîini sabia dăruită de rege. Se aşeză iar între coarnele taurului. Acesta porni în goană. Şi, într-o clipă, ajunseră în faţa munţilor acelora uriaşi.

— Nu ştiam că sînt chiar atît de înalţi munţii, se minună flăcăul, măsurîndu-i cu privirea. Cred că vom fi nevoiţi să ne înapoiem acasă!

— N-ai nici o grijă, îi răspunse taurul. Coboară-te numai puţin dintre coarnele mele.

Băiatul se coborî şi taurul, făcîndu-şi vînt, îşi repezi, cu atîta putere, coarnele în zidul de munţi, încît îl dădu la o parte ca pe un buştean putred.

Drumul era deschis. Taurul îl îndemnă pe flăcău să se salte, la loc, între coarnele sale. Porniră mai departe şi, curînd, sosiră la ţărmul mării.

— Nu ştiam că marea este atît de adîncă şi de furtunoasă, exclamă băiatul. Cred că vom fi siliţi să ne înapoiem acasă.

— N-ai nici o grijă! îi răspunse taurul. Ţine-te însă bine de coarnele mele.

Şi îşi aplecă fruntea. Iar botul lui începu să soarbă. Bău... bău... pînă ce înghiţi toată apa mării.

Iar, mai departe, alergară pe fundul mării, fără să se ude, ca şi cum ar fi trecut pe o cîmpie.

Peste puţin timp, ajunseră aproape de cetatea de flăcări.

De ce înaintau, dogoarea creştea. Băiatul abia mai putea să respire.

— Opreşte-te, îi strigă el taurului. Opreşte-te! Mai bine să ne întoarcem, altminteri vom fi arşi.

Dar taurul continuă să gonească, pînă ce ajunse chiar în faţa cetăţii şi acolo începu să împrăştie, asupra flăcărilor, toată apa pe care o sorbise din mare.

Pe măsură ce apa stingea flăcările, se ridica un fum gros, care cuprindea tot cerul ca nişte nori imenşi. Însă, tot atunci, din fumegarea aceea grozavă, ţîşni afară, plin de mînie, şi balaurul cu douăsprezece capete.

— Pînă acum am făcut eu ce-a fost nevoie, rosti flăcăului taurul. Din clipa aceasta, a venit rîndul tău. Ieşi înaintea balaurului şi izbeşte-l cu sabia, însă în aşa fel ca să-i tai toate capetele dintr-o singură lovitură.

Flăcăul prinse inimă. Îşi încordă puterile. Ridică sabia aceea mare, voiniceşte, cu amîndouă mîinile. Ieşi înaintea balaurului şi îi dădu o lovitură

atît de cumplită, încît toate capetele îi zburară dintr-o dată.

Balaurul căzu; dar se ridică din nou şi începu să se zbată şi să se rostogolească atît de sălbatic încît pămîntul se cutremură. Dar taurul îi prinse trunchiul între coarnele sale şi

i-l azvîrli tocmai sus între nori. Iar cînd se prăbuşi, înapoi, dintre nori, se făcu fărîmiţe. Un vînt începu să sufle şi fărămiţele pieriră laolaltă cu praful.

După aceea, taurul îi grăi băiatului:

— Intră în cetate. Ia fata şi du-o acasă, la părinţii săi.

Cum termină de spus aceste cuvinte, taurul se întoarse şi porni în goană undeva, unde iarăşi nu mai ştie nimeni, şi de unde nu s-a mai întors niciodată.

Iar băiatul intră în cetate. Acolo o află pe copila regelui, care îl îmbrăţişă, fericită că a scăpat de balaurul cel înfiorător. Mai găsi în cetate şi doi cai. Băiatul şi fata încălecară şi porniră spre palatul regelui. Vă închipuiţi, desigur, ce nuntă a urmat! Ce joc şi veselie!... O asemenea nuntă, se povesteşte, nu s-a mai văzut niciodată pe lume!

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

POVESTE
SĂSEASCĂ

Fata trandafirilor

O BIATĂ FEMEIE, care trăia retrasă, într-o colibă din pădure, pentru că era foarte, foarte săracă, avea un băiat.

La drept vorbind, copilul nu era al ei. Îl găsise, odată, rătăcit, la marginea pădurii. Şi, fiindcă nu putuse afla cine-i erau părinţii care-l pierduseră, îl adăpostise în coliba sa, unde-l crescuse, îl îngrijise şi îl hrănise, ca o adevărată mamă.

După ce băiatul ajunse mare, într-o zi îi spuse măicuţei care-l crescuse:

— Mamă, am auzit povestindu-se despre fata trandafi- rilor şi tare aş dori să plec în căutarea ei.

— O, copilul meu, îi răspunse femeia, ca s-o afli pe fata trandafirilor, ar trebui să te duci departe, departe de tot. Şi chiar dacă ai izbuti să străbaţi acest drum, ţi-ar fi cu neputinţă s-o cucereşti, pentru că ea se găseşte în stăpînirea unui zmeu.

Băiatul auzi răspunsul; dar pentru că o visa şi noaptea pe fata trandafirilor, o rugă pe mama lui să-i îngăduie totuşi să plece. Mama se înduplecă. Îl binecuvîntă şi, la despărţire, îi dărui un clopoţel.

— Dacă vei ajunge vreodată la ananghie, îl sfătui ea, sună din clopoţelul acesta!

Feciorul îi mulţumi pentru dar şi plecă. Merse, merse cale lungă să-i ajungă, şi, deodată, zări un roi de albine. Se apropie de locul unde se găsea roiul şi o rugă pe regina albinelor:

— Fii bună şi spune-mi, cum aş putea să găsesc drumul spre locul unde sălăşluieşte fata trandafirilor?

— Eu nu ştiu, îi răspunse aceasta, dar aş putea afla.

Şi îndată porunci tuturor albinelor să zboare care-ncotro şi să încerce să dea de urma fetei trandafirilor. Albinele zburară care-ncotro şi, la înapoiere, o vestiră pe regina lor că nici una nu izbutise să afle o cît de mică ştire despre această fată.

Regina avu totuşi prevederea să le numere şi văzu că, dintre albine, lipsea una. Tocmai venea şi aceasta. Ea abia îşi mai mişca aripioarele. Ostenise cu totul în timpul drumului de înapoiere spre casă. Însă aducea vestea dorită, deoarece reuşise să răzbată pînă la fata trandafirilor.

După ce se odihni, la îndemnul reginei albinelor, tot ea îl călăuzi pe băiat mai departe.

Ajunseră întîi la o livadă foarte întinsă. Trecură printr-o pădure, aproape fără sfîrşit. Acolo unde se sfîrşea pădurea, începeau nişte grădini, fără pereche de frumoase, toate numai şi numai cu trandafiri. Iar la capătul acelor grădini de tranda- firi se înălţa un palat măreţ.

Băiatul se tocmi, la palat, argăţel la gîşte. Dar lunca în care îşi păştea el gîştele se întindea pe marginea grădinii de trandafiri. Şi băiatul putea s-o zărească, în fiecare zi, pe frumoasa fată, cum se plimba printre tufele de trandafiri înfloriţi.

O privea şi nu se mai sătura s-o admire cît era de frumoasă.

Din prima zi, băiatul mai află, de la celelalte slugi, că fata pleca, seară de seară, la balurile care aveau loc, în fiecare noapte, într-o cetate, nu prea departe de palatul în care locuia.

Gîndindu-se la ce ar trebui să facă, îşi aminti de clopoţel. Şi, cînd se înseră, îşi scoase clopoţelul din traistă, pe care şi-o ţinea sub pat, şi sună.

De cum sună, în faţa lui se ivi un cal de aramă, gata înşeuat. Iar, pe grumazul calului, văzu o mantie de aramă.

Băiatul îşi îmbrăcă mantia, sări pe cal şi porni către cetatea învecinată. Acolo se duse de-a dreptul la bal. O văzu numaidecît pe fata trandafirilor şi o pofti la danţ. Fetei îi plăcu flăcăul şi dansă toată noaptea numai cu el. Însă, de cum se isprăvi balul, şi mijiră cele dintîi raze ale zorilor, băiatul pieri pe nesimţite, de lîngă fată. Sări pe cal şi porni spre casă.

Fata trandafirilor se întoarse şi ea la palat şi-i povesti mamei sale cîte se petrecuseră şi cum arăta băiatul cel chipeş.

În timpul acesta, băiatul îşi luase din nou nuiaua şi cu ea mîna gîştele la păscut, ca un biet argăţel ce era. Şi, doar pe furiş, privea în urma fetei, care se plimba, visătoare, prin

grădina înflorită de trandafiri. Calul şi mantia de aramă le ascunsese în pădure, gîndindu-se că-i vor mai prinde bine.

Dar ziua trecu repede, şi văzduhul începu să se înălbăs- trească.

Argăţelul îşi luă clopoţelul de sub pat şi sună din el uşor.

Îndată se iviră un cal de argint, gata înşeuat, şi o mantie de argint.

El îşi puse mantia pe umeri, încălecă pe calul de argint şi porni la bal.

Dansă toată noaptea cu fata trandafirilor, care începuse să-l îndrăgească. Însă, de cum străluci pe cer aurora, ieşi în grabă afară, din sala balului, sări pe cal şi plecă.

Fata se înapoie şi ea acasă, şi-i povesti mamei sale cît era de frumos tînărul care dansase cu ea şi ce mantie strălucitoare purta.

Băiatul, în timpul acesta, îşi păştea, liniştit, gîştele, făcîndu-se că habar n-avea de nimic. Deşi, cu coada ochiului, o urmărea peste tot pe fata pe care o iubea. Numai că mama, tot auzind-o pe copila ei povestindu-i despre flăcăul cel chipeş, devenise curioasă. „Cum am face să-l pot vedea şi eu, în afară de bal?" o întrebă mama pe fata trandafirilor. Fata nu ştiu ce să răspundă, dar mamei sale îi veni un gînd.

— În seara aceasta, o învăţă pe fiica ei, să iei cu tine, într-o cutioară, nişte catran. Iar cînd flăcăul va danţa, tu să faci în aşa fel încît să-i dai cu puţin catran, pe păr.

Fata luă aminte la spusele mamei şi, în aceeaşi seară, plecînd la bal, luă cu sine, într-o cutioară, puţin catran.

Văzînd-o pe fată că a plecat la bal, argăţelul sună din clopoţel. Şi, îndată, se ivi, înaintea lui, un cal de aur, gata înşeuat, şi o mantie de aur.

Se înveli cu mantia, sări pe cal şi o porni spre cetatea învecinată.

La bal, o căută pe fata trandafirilor şi o invită la danţ. Iar ea, prevăzătoare, desfăcînd cutioara pe care o adusese de aca- să, făcu în aşa fel încît să-i dea flăcăului cu puţin catran pe păr.

Spre dimineaţă, băiatul se strecură afară din sala balului, sări pe calul de aur şi plecă.

Înapoindu-se acasă şi fata îi povesti, din nou, mamei sale, cît de frumos era tînărul ei danţator, care venise, de astă dată, îmbrăcat într-o mantie de aur.

Mama o întrebă dacă a reuşit să-i dea, în timpul danţului, cu catran pe păr şi ea îi răspunse că izbutise să facă lucrul acesta.

Pe cînd mama şi fata vorbeau, băiatul se uita, pe furiş, la ele, printre zăbrelele gardului, care înconjura grădina cu trandafiri. Apoi, venind amiaza, el se întorcea cu gîştele, de la păscut, şi vru să le închidă în coteţele lor. Deodată, fata băgă de seamă că părul lui blond era mînjit cu catran.

— Tu eşti flăcăul cel frumos, care ai venit la bal în fiecare seară! se bucură ea.

Şi băiatul fu silit să recunoască adevărul, mărturisindu-i şi că venise de foarte, foarte departe, numai ca s-o găsească pe ea.

— Pentru ce? întrebă fata, cu inima bătîndu-i mai repede decît de obicei.

— Fiindcă vreau să te scap, pe tine şi pe mama ta, din acest palat, despre care ştiu că este al unui zmeu, îi răspunse el.

Fata se bucură şi mai mult, iar mama ei rosti:

— Să fugim, aşadară, cît timp zmeul încă mai doarme; pentru că, dacă se trezeşte, sîntem pierduţi!

Flăcăul sună de trei ori din clopoţel. Şi, numaidecît, se iviră, gata înşeuaţi, cei trei cai, pe care şi-i ascunsese în pădure: cel de aramă, cel de argint şi cel de aur.

El înveli pe fata trandafirilor în mantia de aur şi o urcă în şaua calului de aur. Pe mama dragei sale o înveli în mantia de argint şi o urcă în şaua calului de argint. Iar el însuşi se înveli în mantia de aramă şi se urcă pe calul de aramă.

Apoi plecară, împreună, cu toţii.

În palat se găsea însă un butoi mare, cu trei cercuri de fier. Aici îşi dormea zmeul somnul, care

dura, de fiecare dată, un an.

Şi somnul zmeului în ziua cînd se petreceau cele pe care le-aţi aflat mai înainte era tocmai pe sfîrşite. Cînd ei ieşiră, pe poartă, călări, sări un cerc; după ce se depărtară cale de un

ceas, plesni al doilea; iar cînd ajunseră la o distanţă de o zi, se desfăcu şi cel de-al treilea.

Zmeul deschise ochii, privi în jurul său şi strigă:

— Vino, fată a trandafirilor!

Nu îi răspunse, bineînţeles, nimeni.

Mîniat, sări din butoi şi începu să cutreiere palatul, cercetînd toate încăperile, cercetînd şi grădina.

Dar nicăieri nu era nici ţipenie. Fata şi mama ei fugiseră; iar slugile plecaseră şi ele.

Se repezi atunci în grajd; îşi hrăni şi îşi adăpă armăsarul, şi sări pe el.

— Du-mă, în zbor, pe urmele fugarilor! îi porunci zmeul. Armăsarul său era înaripat şi, foarte curînd, îi ajunse din urmă pe fugari. Şi, mai mult decît toate, zmeul avea o vrajă, cu care putea opri din mers pe oricine. Caii nu mai putură face nici un pas. Şi zmeul îi răcni flăcăului:

— Aş putea să te nimicesc, vierme al pămîntului! Numai că o asemenea biruinţă nu ar fi pentru mine nici un fel de falã. De aceea mă mulţumesc să-ţi iau clopoţelul, cei trei cai, man- tiile, pe frumoasa fată a trandafirilor, şi pe mama ei. În ce te priveşte, întoarce-te acasă şi otrăveşte-ţi inima cu neizbînda ta... Ai fi putut s-o scapi pe fata trandafirilor, mai continuă, în rîs, zmeul, dacă ai fi avut şi tu un cal ca acesta pe care călăresc şi pe care l-am primit în dar de la mama mea. Dar un astfel de cal nu vei putea dobîndi tu, în veacul veacului şi cu nici un preţ.

Zmeul mai hohoti o dată în rîs şi mai batjocoritor decît întîia oară, dădu pinteni calului său, care îi tîra după el şi pe ceilalţi cai, şi se întoarse cu fata şi cu mama ei la palat.

Ajunşi acolo, zmeul le ameninţă pe mamă şi pe fată cu moartea, dacă vor mai încerca să fugă. Mîncă şi bău bine; se vîrî, înapoi, în butoiul unde îşi făcea somnul de un an; cele trei cercuri de fier se strînseră, ca prin farmec, în jurul butoiului, şi zmeul

adormi iar.

Fata trandafirilor şi mama sa tocmiră alte slugi, după cum primiseră poruncă din partea zmeului, înainte ca acesta să fi adormit. Şi viaţa începu să se scurgă ca mai înainte. Mama îngrijea de casă şi fata trandafirilor de flori. Dar ea nu mai avea

acum dorinţa să danţeze la baluri, ci toată ziua nu făcea alta decît să se gîndească la băiatul care încercase, odată, s-o scape din ghearele zmeului. Iar noaptea îl visa tot pe el.

Flăcăul, în vremea asta, cutreiera coclauri, în căutarea mamei zmeului.

Pe cînd mergea, grăbit, printr-o pădure, zări un corb ce se prinsese într-un laţ. Corbul îl rugă pe băiat să-l ajute. Acesta desfăcu laţul şi pasărea zbură în văzduh.

Mergînd mai departe, văzu o vulpe ce se prinsese într-o capcană şi, oricît se zbătea sălbăticiunea, nu putea să scape.

— Ajută-mă, flăcăule! îl rugă vulpea.

Băiatul desfăcu capcana şi vulpea fugi în pădure. Şi iată că ajunse la ţărmul mării. Aici, pe plaja nisipoasă, se zbătea un peşte.

— Scapă-mi zilele! îl imploră el.

Băiatul luă, din nisip, peştele şi îl aruncă în valuri. Nu mai merse mult, de-a lungul ţărmului, şi văzu o căsuţă, la marginea unei păduri.

În acea căsuţă sălăşluia mama zmeului. Flăcăul bătu la uşă şi o întrebă pe mama zmeului dacă nu avea nevoie de o slugă.

— Am nevoie! îi răspunse ea. Ca să-mi păzeşti o iapă. Ce simbrie îmi ceri pentru slujba asta?

— Să-mi dai şi mie un mînz!

— Bine! zise mama zmeului. Dar dacă, în vreuna din seri, nu te vei întoarce acasă cu iapa, am să te răpun.

Băiatul se învoi şi mama zmeului îi dete iapa în primire.

În sinea ei, zgripţuroaica era sigură că va reuşi să-i ia viaţa şi acestui tînăr, aşa cum le-o luase şi tuturor celorlalţi, care o slujiseră înaintea lui.

Dis-de-dimineaţă, băiatul porni cu iapa la cîmp. Dar, dintr-o dată, aceasta îi pieri de sub ochi. Unde să fie? O căută peste tot. Mai era doar un ceas

pînă să se facă seară şi nu dădea de urmele ei.

Cînd, spre norocul lui, văzu corbul, de care se îndurase şi-l scăpase din laţ.

— Corbule, îl rugă, la rîndul său, flăcăul. Ajută-mă şi tu, dacă poţi.

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă corbul.

Băiatul îi povesti ce se petrecuse. Şi corbul, care era fermecat, îi răspunse:

— Iapa a căpătat un mînz. Împreună cu el, s-a ascuns între nori. Eu am să mă umflu acum pînă ce ajung de mărimea unui cal. Tu sări pe mine şi eu te voi duce, în zbor, pînă acolo unde stau pitulaţi amîndoi.

Aşa şi făcu corbul. Îl duse pe băiat în nori. Şi, pe urmă, se înapoiară cu toţii, băiatul ducînd de căpăstru iapa, şi mînzul tropăind după ei.

Mama zmeului, cînd îi văzu, rămase cu gura căscată şi pe urmă se încruntă cumplit.

În dimineaţa următoare, se petrecu la fel. Iapa pieri şi băiatul nu mai izbuti s-o găsească, pînă aproape de răsăritul lunii. Din fericire pentru el, o întîlni pe vulpe. Îi povesti neca- zul. Şi vulpea, care era fermecată, îi glăsui:

— Iapa se găseşte în peştera cea mai afundă a muntelui, unde şi-a pitulat cel de-al doilea mînz. Eu voi creşte, pe dată, pînă ce voi ajunge de mărimea unui cal. Tu sări pe spinarea mea şi o să ne întoarcem cu bine.

Goniră pînă la peştera cea mai afundă a muntelui şi, de acolo, băiatul se întoarse atît cu iapa, cît şi cu cel de-al doilea mînz.

Zgripţuroaica rămase, din nou, cu gura căscată şi se încruntă şi mai cumplit.

În cea de-a treia zi, după ce iapa pieri şi o căută, în zadar, pînă seara, necăjit, ajunse la ţărmul mării. Peştele se afla în apă şi, văzîndu-l pe băiat, îl întrebă de ce era atît de trist. El îi povesti întîmplarea. Şi peştele, care era şi el fermecat, îl duse pe băiat în noianul apelor, unde iapa se ascunsese împreună cu cel de-al treilea mînz.

La înapoiere, zgripţuroaica făcu nişte ochi cît roata carului, dar, pe urmă, se încruntă atît de cumplit, că băiatul se înfioră.

De atunci înainte, iapa nu mai fugi nicăieri, şi băiatul o duse la păşune, zi de zi, fără să mai întîmpine nici un fel de necazuri, pînă ce se isprăvi anul de slujbă.

După ce se isprăvi anul, băiatul îşi ceru simbria, şi mama zmeului îi porunci:

— Alege-ţi un mînz!

Flăcăul nostru îl alese pe cel mai mare, care era şi cel mai frumos, şi pe care iapa îl îndrăgea cel mai mult.

Sări pe el şi porni spre palatul zmeului, ca s-o scape pe fata trandafirilor.

Pe cînd se apropiau de palat, mînzul necheză puternic. Armăsarul zmeului îl auzi şi, fiindcă el era tatăl mînzului, începu să necheze şi să bată pămîntul cu copitele. De un atît de mare zgomot, zmeul se trezi din somn.

De altminteri, anul de somn tocmai atunci se împlinise. Cercurile de fier ale butoiului se desprinseră. Zmeul ţîşni afară din butoi şi alergă la grajd.

Armăsarul său reuşise însă să se desfacă din legături şi voia tocmai să pornească.

Zmeul îl înhăţă de coamă, sări pe el şi vru să-l îmblîn- zească. Dar armăsarul nu mai voia să i se supună. Se smuci într-o parte şi-l zvîrli din şa.

Zmeul se izbi de pămînt, atît de puternic, încît pămîntul crăpă. Şi armăsarul cel sălbatic îl zdrobi pe zmeu sub copite.

Pe urmă, armăsarul sări peste zidul palatului şi alergă în întîmpinarea fiului său.

Băiatul înţelese ce urma să se petreacă şi se dete jos, la timp, de pe spinarea mînzului.

Mînzul şi armăsarul se întîlniră şi, împreună, o luară la goană către ţărmul mării, unde se găsea casa mamei zmeului şi, în grajdul ei, iapa şi ceilalţi doi mînji. Numai că flăcăului nu-i mai păsa acum nici de armăsar, nici de mînz. Se săltă peste ulucile grădinii cu trandafiri şi o căută pe fata pe care o iubea mai presus de orice.

O găsi, şi ea sări de bucurie în braţele lui.

Veni şi mama fetei, care îi binecuvîntă. Făcură

nunta. O aduseră şi pe mama băiatului lîngă ei.

După aceea, trăiră laolaltă, ani nesfîrşiţi, în palatul acela frumos şi îndestulat cu de toate. Şi avură o mulţime de copii, băieţii semănînd toţi cu tatăl, flăcăul cel îndrăzneţ, iar fetele,

cu minunata lor mamă, aceea care fusese şi rămăsese, pentru totdeauna, *fata trandafirilor*.

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

POVESTE SĂSEASCĂ

Regina de aur

SE SPUNE CĂ în casa unei văduve creşteau odată două fete: una, mai mare, de la întîiul său bărbat, şi cealaltă, mai mică, pe care bărbatul de-al doilea o avusese cu altă femeie.

Pe cea dintîi, care era a ei, o îngrijea bine, îmbrăcînd-o frumos şi hrănind-o cu de toate. Pe cea de-a doua, născută de o altă femeie, o batjocorea, silind-o să poarte haine zdrenţuite şi dîndu-i să mănînce numai resturile de la masa celei dintîi.

În cele din urmă, socotind că-i da şi-aşa prea mult, o goni de-acasă pe fata cea mică.

— Du-te unde-i vedea cu ochii, hrăneşte-te singură şi fă ce poţi şi ce ştii! îi strigă ea, împingînd-o afară, pe poartă.

Sărmana fată, ce să facă? Porni la drum, plîngînd, şi merse, merse pînă ce ajunse în dreptul unui măr pădureţ.

— Fetiţo dragă, o rugă mărul pădureţ, fă-ţi pomană şi curăţă-mă de buruienile astea cu spini, care s-au căţărat pe trunchiul meu.

— De ce nu! răspunse fata, apucîndu-se repede de treabă şi curăţind pomul de buruiana spinoasă care se căţărase pe el.

Merse mai departe şi întîlni un cîine şchiop, care abia se mai putea tîrî, de istovit ce era.

— Fetiţo, o rugă cîinele. Milostiveşte-te şi oblojeşte-mi piciorul bolnav.

— De ce nu! răspunse fata, oblojind cîinele numaidecît. Mai departe, zări un cuptor, în care focul se înăbuşa, scoţînd un fum înecăcios.

— Fetiţo, o rugă cuptorul. Îndură-te şi curăţă-mă oleacă de zgură.

— De ce nu! răspunse fata, curăţind, oricît era şi ea de ostenită, cuptorul.

După ce mai merse încă o bucată de loc, văzu o căsuţă, în care locuia o vrăjitoare bătrînă.

Fata bătu la uşă şi o întrebă dacă n-ar vrea s-o ia în slujbă.

Vrăjitoarea se bucură, pentru că tocmai avea nevoie de o slujnică. Îi dete cheile casei. Dar îi atrase atenţia că într-o anume încăpere, din cele şapte pe care le avea, nu avea voie să intre.

Pe urmă, vrăjitoarea plecă; fata îşi împlini treburile cîte le avea de făcut şi cu acest prilej pătrunse în primele şase încăperi. Totuşi, curiozitatea nu-i da tihnă şi, pînă la urmă, intră şi în cea de-a şaptea încăpere, unde nu avea voie să calce.

Acolo totul era făcut numai şi numai din aur curat. Şi fata, de cum intră pe uşă, se auri şi ea, în întregime, dintr-o dată.

Atunci o cuprinse frica. Ieşi afară şi închise după ea uşa. Însă, în faţa uşii, se ivi un cocoş, care începu să cutcurigească. Fata o luă la fugă. Dar vrăjitoarea auzise glasul cocoşului. Veni într-un suflet. Văzu ce se petrecuse şi porni în urmărirea fetei.

Numai că, între timp, se făcuse noapte; cerul era acoperit cu nori; bezna devenea tot mai adîncă şi vrăjitoarea nu vedea drumul. În schimb, fata cea mică, de aur, răspîndea în jurul său lumină şi drumul se vedea înaintea ei ca ziua.

Tot fugind astfel, urmărită de vrăjitoare, fata ajunse în dreptul cuptorului. Şi cuptorul îi dădu curaj:

— Aleargă, mai departe, fără teamă, vrăjitoarea nu te va ajunge!

Însă, cînd şi vrăjitoarea ajunse lîngă cuptor şi îl întrebă – aşa cum întreba toate lucrurile din cale – dacă nu zărise, cumva, trecînd, prin faţa lui, o fată de aur, cuptorul răspunse că nici nu văzuse, nici nu auzise şi nici nu credea că poate fi, pe pămînt, o fată de aur.

La fel se purtă şi cîinele, care o îndemnă pe fată:

— Fugi... fugi fără teamă. Vrăjitoarea nu te va ajunge!

Vrăjitoarea sosi şi ea, curînd, lîngă cîine şi îl întrebă dacă nu văzuse, cumva, o fată de aur. Dar cîinele îi răspunse, de asemenea, că nu crede să poată fi pe pămînt vreo fată de aur.

Mai departe, copila întîlni mărul pădureţ.

— Încă puţin mai aleargă, o sfătui mărul, şi vei scăpa cu totul de vrăjitoare.

Şi, cînd vrăjitoarea îl întrebă dacă n-a văzut, cumva, vreo fată de aur fugind prin faţa lui, mărul începu să rîdă, zicînd că nu e cu putinţă să existe, pe pămînt, o astfel de fată.

Dincolo de măr, vrăjitoarei îi piereau puterile, încît fu nevoită să se întoarcă, plouată şi cu nasul în jos. Fata, în vremea asta, ajunsese acasă şi rîndunica din cuibul ei de sub acoperiş începu să cînte:

— Înşiră-te, mărgărită,
Fetişoară aurită,
În grădina înflorită,
Stă sub fereastră şi rîde!...

Auzind cîntecul rîndunicii, mama vitregă ieşi în grădină. O văzu pe fata de aur şi începu să se minuneze. Aşa ceva nu îi mai fusese dat să vază. Veni şi sora vitregă, care, de necaz, se înverzise la chip.

— Vreau şi eu să mă duc la casa vrăjitoarei, începu ea să se sclifosească. Şi am să mă întorc mai frumoasă decît sora mea vitregă, cenuşăreasa.

Fiindcă nu mai avea răbdare, îşi puse pe ea un strai de drum şi plecă.

Trecu pe lîngă mărul pădureţ, care o rugă:

— Fetiţo, curăţă-mă şi pe mine de spini.

— Ai vrea tu să-mi înţep eu frumuseţe de mîini, nemuncite, în spinii tăi! îi răspunse ea în bătaie de joc.

Îl întîlni pe cîinele şchiop.

— Fetiţo, o rugă el, leagă-mi şi mie piciorul rănit!

— Nu cumva îţi închipui că sînt gata să fac pe slujnica ta?! îl repezi fata.

Şi porni mai departe.

Văzu cuptorul înăbuşindu-se sub un nor de fum şi îl auzi rugînd-o să-l cureţe de zgură. Dar ea ţipă:

— Neruşinatule, asta e o treabă pentru o fată chipeşă ca mine?

În sfîrşit, mergînd şi mai departe, ajunse la casa vrăjitoarei. Şi se tocmi în slujbă.

În dimineaţa următoare, înainte de a pleca de-acasă, vrăjitoarea îi atrase fetei luarea-aminte:

— În toate camerele poţi intra, numai în cea de-a şaptea nu, pentru că te voi pedepsi rău.

De cum o văzu însă pe vrăjitoare ieşind, fata cea mare se repezi în încăperea unde îi era oprit să calce. Şi, pe dată, se auri în întregime.

Se uită într-o oglindă şi, văzîndu-se cu părul, chipul şi hainele de aur, ieşi pe uşă şi o luă la fugă.

La uşă însă era cocoşul.

Cocoşul o vesti pe

vrăjitoare.

Vrăjitoarea se întoarse, văzu ce s-a petrecut şi se luă după fată.

Cînd fata cea mare ajunse în dreptul cuptorului, acesta îşi vărsă afară flăcările şi îi pîrli faţa şi hainele.

Trecu un timp pînă se răcori cu apă de la izvor.

Iar cînd sosi lîngă el şi vrăjitoarea, fără să mai aştepte a fi întrebat, cuptorul o îndreptă pe urmele fetei:

— Ia-o înainte şi grăbeşte-te. Ai s-o ajungi

numaidecît. Fata fugea, fugea; dar nici

vrăjitoarea nu se lăsa.

Ajungînd şi la cîine, acesta o muşcă pe fată de picioare; iar, cînd sosi vrăjitoarea, o îndreptă pe urmele ei.

— Ia-o înainte şi grăbeşte-te. Ai s-o ajungi

numaidecît. Fata fugea, fugea, dar vrăjitoarea

era tot mai aproape de

ea

. În cele din urmă, fata ajunse la mărul pădureţ.

Acesta îşi scuturase spinii. Fata cea mare se înţepă în

spini, se încîlci în buruieni, întîrzie din drum şi vrăjitoarea o ajunse.

Se repezi la fată şi începu s-o jupoaie de aurul de pe piele, de pe păr şi de pe haine. Şi nu o lăsă pînă ce nu mai rămase pe ea nici un firişor de aur.

Abia atunci îi dete drumul.

Plină toată de zgîrieturi, fata cea mare intră pe poartă. Rîndunica, din cuibul ei de sub acoperiş, o zări şi începu să cînte:

— Înşiră-te, mărgărită,
Fetişoară jupuită,
În grădina înflorită,
Stă sub fereastră şi plînge!...

Mama sa alergă afară şi se îngrozi, văzînd-o în ce stare ajunsese. O luă cu ea şi o ascunse în beci, aşa ca nici un om să n-o mai poată vedea vreodată cît de urîtă se făcuse.

Cu fata cea mică lucrurile se petrecură însă cu totul altfel. Regele cel frumos şi tînăr al ţării, unde s-au petrecut toate aceste fapte, auzi că, undeva, într-o căsuţă, se afla o fermecă- toare fată de aur. Se urcă într-un rădvan, la care erau înhămaţi patru armăsari ca nişte zmei. O ceru pe fata cea mică de nevastă. O duse în palatul său şi, împreună, făcură o nuntă, care a durat patru luni. Şi-apoi, regina de aur şi soţul ei, laolaltă cu copiii pe care i-au avut, şi-au petrecut toată viaţa numai în fericire!...

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

POVESTE SĂSEASCĂ

Cei trei fraţi şi uriaşul

DEMULT, ehei, tare demult, se povesteşte că ar fi vieţuit un păstor, care avea trei feciori şi stăpînea o turmă mare de oi.

Fiecare dintre cei trei flăcăi trebuia să ducă, pe rînd, la păscut, în cîte o zi, turma. Iar ceilalţi doi, în acea zi, rămîneau cu tatăl lor, îngrijindu-se de cîte erau de făcut la stînă şi pe lîngă casă.

A venit apoi şi ceasul cînd tatăl se pregătea să îşi închidă ochii:

— Feţii mei, i-a învăţat el, înainte de moarte, cît timp veţi trăi, să rămîneţi întotdeauna împreună şi nici turma să n-o împărţiţi vreodată.

Băieţii îi făgăduiră, hotărîţi să-şi ţină, pînă la sfîrşitul vieţii, cuvîntul.

Se întîmplă însă ca, într-un an secetos, să nu mai ajungă iarba din păşunea unde îşi hrăneau ei oile, pentru o turmă atît de mare.

Pe cînd îşi băteau capul ce să facă, fratelui celui mai tînăr – care era cel mai mic la stat, cel mai firav, dar, totodată, şi cel mai isteţ – îi veni un gînd:

— Să trecem dincolo de pădurea aceasta, care se întinde, înaintea noastră, ca o mare nesfîrşită, propuse el. Trebuie să se găsească pe acolo neapărat şi alte păşuni.

Ceilalţi doi fraţi încuviinţară cu bucurie şi, cu toţii, porniră la drum.

Merseră şapte săptămîni şi, la începutul celei de-a opta, ajunseră într-un ţinut, unde păşunile se

întindeau grase şi fără margini, către apus, răsărit şi miazăzi.

Departe, hăt departe de tot, se zărea şi un palat. În palatul acela locuia un uriaş puternic, care luase, cu de la sine voie, în stăpînire, toate acele minunate păşuni.

Dar păstorii cei tineri nu ştiau acest lucru şi începură să- şi pască, voioşi, oile.

O vreme nu-i supără nimeni. Oile se hrăneau din belşug.
Şi lapte dădeau gîrlă.

În fiecare zi, unul dintre ei pornea cu turma la păşune, iar ceilalţi doi se îngrijeau de treburile gospodăreşti sau făceau untul şi brînza.

Ei, dar, într-o dimineaţă, pe cînd fratele cel mare – al cărui rînd era în ziua aceea – se găsea cu oile pe cîmp, văzu urnindu-se, dinspre palat, ceva ca un munte şi înaintînd către el.

Muntele acela care se mişca nu era însă altcineva decît uriaşul.

Acesta începuse să bage de seamă, de vreo cîteva zile, că pe păşunile luate de el în stăpînire păşteau nişte fiinţe micuţe
– care erau oile – însă lui i se păreau că seamănă cu nişte molii.

Se uita bine de tot şi nu înţelegea ce erau, fiindcă nu mai întîlnise pînă atunci oi.

Ca să vază mai bine ce fel de fiinţe erau acelea, ieşise din palat. Şi, numai din cîţiva paşi, ajunse lîngă păstor. Acesta începu să tremure, ca iarba în bătaia vîntului, simţind că se prăpădeşte de groază.

— Omuleţ prăpădit, se răsti uriaşul, cum de îndrăzneşti să-mi pustieşti păşunile cu moliile acestea ale tale?

Sub puterea vocii uriaşului – voce care nu s-ar putea asemăna decît cu vuietul unei furtuni înfricoşătoare – fratele cel mare căzu la pămînt. Izbuti totuşi să se ridice şi grăi:

— Stăpîne, noi sîntem trei fraţi păstori, care am venit aici, cu oile, siliţi de nevoie, şi n-am ştiut că pămîntul acesta este al tău...

— Aşa?... Trei fraţi?... Şi zici că n-aţi ştiut?... Va trebui să mă despăgubiţi! vorbi din nou uriaşul, de fiecare dată tunetul vocii lui răsturnîndu-l la pămînt pe păstor. Poate o să ne învoim. Dar, deocamdată, pregăteşte-mi ceva de mîncare, pentru că mi-a venit

foame. Şi vreau să văd ce gust are carnea oilor pe care le paşti pe păşunea mea, ca şi laptele muls de la ele.

Bietul păstor fu silit să taie, repede, şapte oi, să le jupoaie şi să i le dea uriaşului, iar acesta le înghiţi de parcă ar fi fost

numai şapte fărămituri de carne. Pe urmă bău laptele din şapte hîrdaie şi mîncă brînza din şapte putini. În sfîrşit, se sătură oarecum şi-i spuse păstorului:

— A fost cam puţin, însă tot ce-am mîncat mi-a mers la inimă. Aşa că, mîine dimineaţă, nu mai aştepta să vin eu. Înfăţişează-te la palat cu o gustare, cel puţin de-o potrivă cu cea de astăzi. Şi nu cumva să nu vii, căci va fi vai de tine!

Rostind aceste cuvinte, se întoarse, făcu doar cîţiva paşi, ajunse la palat şi intră sub zidurile sale.

După ce îşi mai veni în fire din spaima pe care o trăise, bietul flăcău îşi mînă oile spre tîrlă, unde îl aşteptau fraţii săi. Le povesti ce se întîmplase şi ei nu se înfricoşară mai puţin aflînd despre ce pacoste dăduse peste capetele lor.

Dar ce era de făcut?

Înapoi nu puteau să plece, pentru că uriaşul, de la fereastra lui, vedea totul; din cîţiva paşi i-ar fi ajuns şi i-ar fi ucis pe tustrei.

Se gîndiră, se răzgîndiră, şi, pînă la urmă, fratele mijlociu începu să-i dea curaj fratelui cel mare să se ducă fără teamă, a doua zi de dimineaţă, la uriaş.

— Ce Dumnezeu? zicea el. Trebuie să aibă şi uriaşul o picătură de suflet omenesc. Şi poate că nu se va întîmpla nimic rău.

Pînă la sfîrşit, a doua zi de dimineaţă, fratele cel mare plecă, deşi nu cu toată inima, ducîndu-i uriaşului bucatele pe care le aştepta. Iar, de frică, bietul băiat, aproape că nu mai auzea şi nici nu mai vedea. Ajunse totuşi la palat. Intră înlăuntru şi îl văzu pe uriaş lungit pe pat. Abia se deşteptase din somn.

— Du-te afară, îi strigă el. Şi cît mă hrănesc cu ce mi-ai adus tu, fă focul sub cazanul cel mare. Şi anunţă-mă cînd a dat apa în clocot.

Păstorul, îngheţat de spaimă, împlini porunca. Şi, cînd apa începu să dea în clocot, îl vesti pe uriaş. Nămetenia se ridică din pat, îl prinse în pumn

pe păstor şi îi suci gîtul. Capul i-l aruncă de-o parte. Iar trupul i-l fierse, i-l mîncă şi, pe urmă, luîndu-şi un toiag, plecă spre locul unde fratele cel mijlociu îşi păştea turma.

— Aşadar, tu eşti fratele aceluia care a venit la mine? glăsui el.

— Eu sînt!... murmură mijlociul, cu groază.

— Foarte bine. Taie-mi deci, ca şi el, şapte oi grase şi îngrijeşte-te să-mi dai, pe deasupra, şapte putini cu brînză şi şapte hîrdaie cu lapte. Am mîncat foarte puţin astăzi de dimi- neaţă şi mă simt cam slăbit!

Ca un hămesit, înghiţi, după aceea, uriaşul, cît te-ai şterge la ochi, carnea celor şapte oi, laptele din şapte hîrdaie şi brînza din şapte putini, se şterse la gură şi rosti:

— Gustarea, pe care mi-ai dat-o, deşi cam pe sponci, mi- a plăcut. Mîine de dimineaţă să te înfăţişezi la mine, cu alta la fel. Dacă nu vii, te voi răpune ca pe-o muscă.

Uriaşul plecă; iar păstorul se întoarse cu oile la tîrlă, plîngînd şi jeluindu-se.

— Vai de mine şi de mine... Uriaşul l-a răpus, fără îndoială, pe fratele nostru şi acum mi-a venit şi mie rîndul!

În dimineaţa următoare, se gîndi însă că, ori de va merge, ori de nu, moartea tot îl pîndeşte. Să-şi încerce deci norocul. Luă cu el bucatele cerute de uriaş şi porni, clătinîndu- se de teamă, spre palat.

Bineînţeles că soarta lui nu fu mai bună decît aceea a fratelui cel mare. Uriaşul îi suci gîtul, îi azvîrli capul, dar îi mîncă trupul. Îşi luă, pe urmă, toiagul şi plecă spre locul unde, în acea zi, îşi păştea oile fratele cel mic, singurul rămas în viaţă dintre tustrei. Şi uriaşul îl întrebă cu glasul lui tunător:

— Ascultă, mititelule! Eşti şi tu frate cu ceilalţi doi păstori, care au venit la mine?

Vocea uriaşului izbucni atît de tare, încît păstorul fu zvîrlit, ca şi cum ar fi fost luat de un vînt puternic, pînă într-un gard de spini.

Dar, odată ajuns acolo, se agăţă de spini, se ţinu bine şi strigă cu semeţie:

— Sînt. Şi ce dacă sînt? Asta nu te îndreptăţeşte, boier Suflă-vînt, să te porţi cu atîta grosolănie!…

Uriaşul nu era deprins să i se dea un asemenea răspuns şi rămase puţin năucit. Dar, imediat, porunci aspru:

— Acum, lasă vorba şi taie-mi şapte oi, cele mai grase. Îngrijeşte-te şi de lapte şi brînză, din destul. Căci sînt al dracului de-nfometat!

— Ai puţină răbdare, strigă iarăşi băiatul, boierule Munte-de-carne, că doar n-ăi avea jăratic în pîntec.

Uriaşul rămase iar năucit, dar din nou îşi veni în fire şi porunci:

— Numaidecît să-mi pregăteşti gustarea de dimineaţă, stîrpitură obraznică, altfel te zdrobesc între degete.

Păstoraşul văzu că uriaşului nu-i ardea de glumă şi se gîndi că putea să se sfîrşească totul foarte rău, dacă mai întindea coarda. Tăie oile, fără însă să se grăbească. Aduse, cît putu mai încet, cele şapte hîrdaie cu lapte şi tot atîtea putini cu brînză. Şi le dădu pe toate uriaşului.

Nămetenia le înghiţi, cît te-ai şterge la ochi, şi-i porunci:

— Mîine, să vii şi tu la mine cu gustarea de dimineaţă. Şi dacă nu m-asculţi, ai s-o păţeşti rău!

— Am să viu, n-avea teamă, îi răspunse băiatul. Nu e nevoie să m-ameninţi.

Iar în sinea lui îşi adăugă:

„Dar ai să vezi tu pe dracu, uriaş căpos ce eşti! O să te lecuiesc eu de-atîta răutate. Şi toată puterea pe care o ai n-o să- ţi slujească la nimic”.

Îşi făcu apoi, în minte, un plan, asupra celor pe care le avea de făcut a doua zi de dimineaţă.

Turma era păzită de trei cîini de nădejde, care rupseseră blănurile tuturor lupilor cîţi se încumetaseră să se apropie de stînă. Unul dintre cîini se numea „Vezi bine”, altul „Ascultă bine” şi cel de-al treilea „Înhaţă-l bine”. Cîinii erau dresaţi să asculte şi să împlinească nu numai poruncile, ci şi cel mai mic semn al oricăruia dintre cei trei fraţi. Şi băiatul se hotărî să-şi ia cîinii cu el.

Luă, după aceea, şapte piei de oaie. Le tunse, le

răzui de lînă şi carne şi le cusu în aşa fel, încît să iasă din ele un fel de pîlnie cu două guri. Şi, cînd termină treaba, înşfăcă putinile cu brînză, hîrdaiele cu lapte şi carnea celor şapte oi. Luă cu el şi pîlnia făcută din piele. Îşi chemă cei trei cîini şi porni spre palat, cu mult înainte de a se lumina de ziuă.

La ceasul cînd păstorul cel mic ajunse la palatul uriaşu- lui, acesta încă dormea. Sforăia atît de cumplit, încît doi plopi înalţi, care se aflau în faţa ferestrei sale, se clătinau, cînd într-o parte, cînd în cealaltă, ca şi cum ar fi fost zguduiţi de vînt.

Păstorul cel mic îşi lăsă afară cîinii şi intră în palat.

Cînd deschise uşa sălii unde dormea uriaşul, acesta tocmai îşi trăgea răsuflarea şi băiatul se pomeni purtat, ca un fulg, prin furtună, pînă la gura lui. Stătu astfel, puţin, pe buza de sus a acestuia, pînă cînd nămetenia, dîndu-şi iarăşi afară aerul din plămîni, îl azvîrli şi pe el înapoi, prin văzduh, pînă lîngă uşă.

Se prinse bine de ivărul uşii şi strigă din răsputeri:

— Boier Lenevilă, ţi-am adus gustarea de dimineaţă!

Uriaşul făcu ochi şi se uită, supărat, în jur, neînţelegînd cine îndrăznea să-l turbure, cu un glas atît de ascuţit, încă înainte de a răsări de-a binelea soarele. Era foarte somnoros în ziua aceea şi pentru un moment nici nu reuşi să-şi amintească de păstorul cel mic, căruia îi poruncise să vină la sine.

În sfîrşit, îl zări, spînzurînd, ca un greier, de ivăr; îşi aminti de el; rîse şi îl luă peste picior:

— Tu eşti, măi, Fărămiţă-de-furnică? Ia apucă-te şi fă focul sub cazanul cel mare. Iar, cînd o da apa în clocot, cheamă-mă.

Apoi se întoarse pe partea cealaltă şi adormi din nou.

Păstorul se lăsă să cadă de pe ivăr, ieşi afară şi puse apa la fiert.

După ce fierse apa, îşi umplu cu polonicul o oală mare, îşi luă şi pîlnia din piei de oaie şi se întoarse în sala unde dormea uriaşul.

Se strecură, prin sală, pe lîngă pereţi, tîrîndu-se aproape pe burtă, ca să nu-l poată lua vîntul, care izbucnea odată cu respiraţia blestematului de uriaş,

şi ajunse lîngă locul unde acesta dormea. Se urcă, pe nesimţite, pînă la fruntea lui, şi, potrivind cum se cuvine pîlnia, îi turnă toată apa clocotită în ochi.

Phiii! Ce mai săritură făcu în clipa aceea uriaşul şi cum mai începu să urle!...

Păstorului, care avea atîtea să-i plătească, i-era mai mare dragul să-l vadă. O luă la fugă pînă lîngă uşă şi, după ce se încredinţă că duşmanul său orbise, îl întrebă:

— Cum îţi place gustarea pregătită de mine, boier Pîntec-fără-fund? Nu cumva ţi se pare cam fierbinte?

Uriaşul, auzindu-l, se prăvăli asupra uşii; dar păstoraşul şi ţîşnise afară, luînd-o, la vale, pe scări, şi strigînd:

— Am să-ţi plătesc moartea fraţilor mei, uriaş nemilos ce eşti!...

— Te prind eu! răcni uriaşul şi începu să tropăie, după băiat, pe scări; însă, deodată, se împiedecă şi se prăvăli, de-a rostogolul, pînă în pivniţă.

În pivniţă îngrămădise uriaşul o mulţime de nuci. Băiatul, care se coborîse şi el, după uriaş, luă o nucă şi o azvîrli într-unul din pereţi.

Uriaşul se repezi, după zgomot, într-acolo. Băiatul luă altă nucă şi o aruncă în peretele vecin, făcîndu-l iar pe uriaş să alerge încotro auzea zgomotul. Şi, tot aşa, îl goni bine vreo două ceasuri, pînă se sătură de jocul acesta şi ieşi afară, chemîndu-l pe acela care-i mîncase fraţii să vină după el.

Afară, începu să-l necăjească iarăşi, strigîndu-i:

— Uite-mă... aici sînt!

Uriaşul se repezea să-l prindă. Dar băiatul ştia de fiecare dată să se ferească şi mereu îi scăpa printre degete, făcîndu-l să turbeze, de furie, că nu putea pune mîinile pe el.

Numai că nici uriaşul nu era lipsit de viclenie. Scoţîndu- şi, din buzunar, un inel mic de aur, i-l aruncă băiatului, spunîndu-i:

— M-ai învins. Şi, ca semn al biruinţei tale, îţi dau inelul acesta de aur.

De data asta, băiatul nu cugetă îndeajuns. Inelul

lucea în iarbă, deosebit de frumos. Îl ridică şi îl vîrî în deget. Dar abia făcu greşeala aceasta şi îşi dete seama că nu se mai putea mişca din loc. Inelul era vrăjit.

Băiatul gemu de mînie. Uriaşul îi auzi geamătul, se luă după sunet, şi era gata, gata să-l găsească. Însă nici păstoraşul nu stătu pe gînduri. Picioarele nu şi le mai putea mişca, dar mîinile da. Îşi scoase, cu mîna stîngă, custura păstorească, din

buzunar, şi îşi tăie degetul pe care pusese inelul. Iar degetul, cu inelul pe el, îl aruncă într-un lac foarte adînc, aflat în apropiere.

O luă, pe urmă, la fugă, înconjură lacul şi, de pe malul celălalt, strigă cît putu de tare:

— Vino după mine şi prinde-mă, dacă poţi, boier Orbecăilă!

Uriaşul, de atîta supărare, nu mai ştiu ce face şi o luă orbeşte, în direcţia dincotro se auzea glasul.

Tăie de-a dreptul prin lac şi, nevăzînd pe unde trebuia să o ia, începu să se afunde, din ce în ce mai în adînc, pînă ce apa îi ajunse la gură. Şi, abia cînd îşi dete seama că, numai un pas dacă mai făcea, s-ar fi înecat, se opri.

— Acum eşti în puterea mea! Numai eu te pot învăţa încotro s-o iei, ca să scapi cu zile. Şi, dacă nu-mi dai înapoi pe cei doi fraţi ai mei, ori rămîi aici cît e lumea, ori te scufunzi mai rău şi te îneci! îl ameninţă păstoraşul.

Uriaşul îşi dete seama că nu mai avea încotro şi îi răspunse:

— Trupurile celor doi păstori le-am mîncat, dar capetele lor se găsesc pe duşumeaua din bucătărie. Într-un dulap, vei găsi un ou fermecat şi o nuia vrăjită. Atinge fiecare cap – în partea lui dinspre gît – cu oul şi apoi loveşte-l cu nuiaua. Şi fraţii tăi vor învia.

— Văd eu, pe dată, dacă m-ai minţit sau nu, zise băiatul şi îşi fluieră cîinele, care purta numele de „Vezi bine”.

— „Vezi bine”, caută! îi porunci el cîinelui.

Cîinele descoperi numaidecît bucătăria. În bucătărie, sub o masă, erau azvîrlite cele două capete şi, într-un dulap, oul fermecat şi nuiaua vrăjită.

Atinse cu oul capetele fraţilor săi. Le lovi cu nuiaua. Şi, din ele, începură să crească două trupuri.

Curînd, în faţa sa, se iviră cei doi fraţi mai mari,

teferi şi nevătămaţi, care nici nu-şi mai aminteau ce se petrecuse cu ei şi se mirau doar că-i durea puţin gîtul.

— Bucuraţi-vă, că aţi scăpat! le rosti Prîslea, sărindu-le de gît, fericit că-i vedea iarăşi în viaţă.

Şi, după ce le povesti ce se mai întîmplase, îi chemă după el, pînă la lacul unde uriaşul şedea, cu apa pînă la gură, şi aştepta nemişcat.

— Uriaşule, i se adresă băiatul vrăjmaşului lor. Întîia oară ai spus adevărul. Dacă mi-l mărturiseşti şi a doua oară, te iertăm şi facem pace cu tine, cu toate că tu ai vrut să ne răpui. Dacă nu, îţi pierzi viaţa.

— Ce mai doreşti? răcni la păstoraş uriaşul.

— Vreau să ne destăinui, cinstit, dacă se mai află, cumva, şi alţii din neamul tău, aici, în palat?

Uriaşul se gîndi că a fi cinstit cu oamenii ar fi un

păcat.

Că dreptul lui e să-i ucidă şi să-i mănînce.

— Nu mai este nimeni! minţi el, cu toate că, într-o temniţă de sub palat, se mai găseau o mulţime de alţi uriaşi, fraţi de-ai lui, pe care el îi învinsese într-o bătălie şi îi zăvorîse acolo, ca să poată stăpîni, singur, întreg acel ţinut frumos şi îmbelşugat.

„Cînd voi reuşi să ies din lacul acesta, socotea în sinea lui uriaşul, mă voi coborî la temniţă. Voi deschide uşa fraţilor mei. Cu ei am să închei pace; dar pe păstori, cu ajutorul lor, îi voi ucide şi îi voi mînca.” Atîta că minciuna şi planurile sale ticăloase nu îi mai slujiră, de data aceea, la nimic.

Păstoraşul îşi fluieră tustrei cîinii. Le porunci să scotocească toate ungherele palatului. „Vezi bine” alergă peste tot, dar nu descoperi nimic. „Ascultă bine” se opri însă, ciulindu-şi urechile, în dreptul unui perete de la temelia palatului.

Din acel loc, răsunau vaiete înfundate. Cei trei păstori luară cu ei făclii şi, după ce găsiră intrarea spre temniţă, coborîră pe trepte şi ajunseră la o uşă de fier, încuiată cu un lacăt de mărimea unei case.

Cum să deschidă un asemenea lacăt? Lui Prîslea îi veni ideea să încerce să desfacă lacătul cu nuiaua găsită în dulapul din bucătăria uriaşului. Iar gîndul se dovedi bun. Îl trimiseră pe „Vezi bine” să aducă nuiaua. Şi, cînd atinseră lacătul cu nuiaua,

acesta sări de la locul lui. Dar, cum se deschise uşa, flăcăii se îngroziră de cele ce văzură înlăuntru. O droaie de

uriaşi se luaseră la bătaie, pentru că, fiind flămînzi, doreau să se mănînce între ei.

Uriaşii, văzînd uşa deschisă, erau gata să se năpustească afară. Păstoraşul cel mic prinse de veste şi, fluierîndu-l pe
„Înhaţă-l bine”, îl asmuţi asupra cetei de uriaşi.

Muşcînd pe unul, pe altul, cîinele izbuti să-i ţină puţin locului pe uriaşi şi băieţii avură timpul să închidă uşa la loc.

Fratele cel mic atinse iar lacătul cu nuiaua şi temniţa se zăvorî singură, ca mai înainte.

Uriaşii se năpustiră, din nou, unii asupra celorlalţi, omorîndu-se pînă la unul. Şi păstorii se întoarseră la uriaşul din lac.

— Mincinos neruşinat, îl certă Prîslea. Ai vrut să ne înşeli şi să te răzbuni pe noi, prin fraţii tăi. Însă nu ţi-a mers. Sîntem totuşi gata să te iertăm, dacă ne destăinui locul unde îţi păstrezi comorile.

Văzînd uriaşul că nu va mai putea să se răzbune pe păstori, începu să-i ocărască, dînd nebuneşte din mîini. Se mişcă din locul unde sta şi apa începu să-i intre în gură.

— Mai bine mor, decît să arăt oamenilor unde sînt comorile mele, bolborosi uriaşul, şi se înecă.

Păstorii au căutat, peste tot locul, comorile lui, dar nu le- au mai găsit.

Ei s-au mutat în palat şi, după ce şi-au găsit şi nişte mirese după plac, au trăit, tustrei, în cea mai deplină înţelegere, pînă la sfîrşitul vieţii.

Au muncit cu rîvnă, astfel că şi-au mărit necontenit turmele.

Iar bogăţia şi puterea lor a ajuns, în curînd, atît de mare, că împăraţii şi regii erau bucuroşi să poată fi prieteni cu ei şi îi pofteau adesea, la ospeţele şi cumetriile lor.

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

POVESTE SĂSEASCĂ

Cîrnăţarii la iad

TRĂIAU, CÎNDVA, într-un oraş mare, doi fraţi, amîndoi cîrnăţari. Numai că unul era bogat şi celălalt sărac.

Pentru că fratele sărac, neavînd nici unelte, nici bani, nu putea lucra singur, pe seama lui, se tocmise la cel bogat.

Muncea, în fiecare zi, pînă ce cădea frînt de oboseală. Iar la plecare, drept preţ al ostenelilor sale, bogatul nu îi dădea decît un singur cîrnăcior, mare cam cît degetul mijlociu.

Într-o zi, săracul, răzbit de foame, îl rugă pe bogat ca, măcar o singură dată, să-i mai dea un cîrnăcior, pe deasupra.

— M-am ostenit destul, zise el, ca să merit o bucăţică mai mult.

Bogatul se supără. Mai luă un cîrnăcior din cei mai proşti, din carne de vacă, i-l aruncă pe masă, însă îi spuse:

— Mai na un cîrnăcior şi du-te cu el la dracu!

Săracul plecă liniştit acasă. Dormi, flămînd. Se trezi în zori. Îşi puse un cîrnăcior în taşca de piele, pentru sine. Pe cel de-al doilea îl înfipse într-un băţ, pentru draci. Luă băţul pe umăr şi plecă spre iad.

Numai că iadul, aşa cum ştie oricine, este foarte departe.

Oricît se grăbi săracul, nu ajunse la porţile lui decît în dimineaţa următoare.

Dracii plecaseră la pădure, să taie lemne pentru foc şi nu era acasă decît bunica lor.

Aceasta privea tocmai pe fereastră, cînd îl văzu pe cîrnăţarul cel sărac.

— Bună dimineaţa, mătuşico, o salută el prietenos. Cum o mai duci cu bătrîneţele?

— Destul de bine, copilul meu, îi răspunse bătrîna. Dar ce vînt te-aduce pe la noi? Că, prin aceste locuri, oamenii nu vin niciodată de bunăvoie.

— N-aş fi venit nici eu! îi mărturisi săracul. Dar m-a trimis stăpînul, fratele meu cel bogat, să vă aduc cîrnăciorul acesta!... Şi porunca nu puteam să i-o calc.

Omul îi întinse băţul în care era înfipt cîrnăciorul. Bunica dracilor îl luă. Îl mîncă. Se şterse la gură şi, drept mulţumire, îl pofti să se plimbe puţin prin iad.

— Am să fac lucrul acesta cu plăcere, rosti săracul. Afară este al dracului de frig. Şi aş dori să mă dezmorţesc lîngă focul vostru, să-mi încălzesc şi cîrnăciorul din taşcă, să mă odihnesc şi să mă hrănesc, pentru că n-am dormit şi n-am mai pus în gură nici o bucăţică, de ieri.

Bunica dracilor îl primi pe sărac cum nu se poate mai bine. Dar, cum începu să se însereze, îl ascunse sub pat, ca să nu dea de el feciorii şi nepoţii săi înfometaţi, cînd s-or întoarce acasă.

Curînd, năvăliră dracii pe uşă. Şi, cum trecură pragul, începură să strige:

— Dă-ne de mîncare, bunicuţo!... Dă-ne de mîncare!... Phiii!... Ce tortură poate fi şi foamea asta!... Dar stai... stai... începură ei să adulmece peste tot, aici miroase şi a carne de om, şi a cîrnaţi din carne de vacă.

— A! se făcu bătrîna că-şi aminteşte. A fost pe-aici de dimineaţă, un cîrnăţar sărac, dar a plecat de mult!

Şi, imediat, le aduse pe masă o oală aburindă cu bucate, din acelea cu care se hrănesc dracii.

Dracii se porniră să clefăie. Mîncară pînă se săturară. Se tolăniră pe pat, şi dormiră, sforăind, pînă dimineaţa. Cînd se treziră, aruncară o mie de stînjeni de lemne în flăcări. Şi porniră la pădure să taie alte o mie de stînjeni de lemne, pentru dimineaţa următoare.

După ce ei ieşiră cu gălăgie drăcească pe uşă, bătrîna îl scoase pe cîrnăţarul cel sărac de sub pat şi-i spuse:

— Dinadins te-am ţinut pînă azi aici, ca să nu te întîl- neşti, ieri, cu feciorii şi nepoţii mei pe cale şi să păţeşti vreun bucluc. Nici nu ţi-am spus ce primejdie te pîndea, ca să nu te înfricoşezi. Acum însă poţi pleca, fără grijă. N-ai să-i mai întîl- neşti pe nici unul dintre ei în drum. Şi, iată, acesta este darul meu, mai adăugă ea, întinzîndu-i un fir de păr, care-i căzuse

celui mai mare dintre draci, în timpul nopţii, pe pernă. Doar după ce vei ajunge acasă ai să-ţi dai seama cît preţ are firul acesta de păr.

Săracul îi mulţumi, călduros, bătrînei pentru găzduire, şi, în bunătatea lui – pentru că avea o inimă cum nu se poate mai bună – îi rosti:

— Dumnezeu să te aibă în paza lui şi să se milostivească de tine, bunicuţo!...

Bătrîna rîse şi închise poarta iadului în urma cîrnăţarului celui sărac. Iar acesta porni către oraşul lui, şi, pe măsură ce se apropia de casă, firul de păr creştea, creştea, pînă ce ajunse cam de mărimea unui par, din cei pe care se aşază fînul în stog. Şi era numai şi numai din aur curat.

Vă închipuiţi că, avînd atîta aur, ajunsese cel mai bogat om, nu numai din oraş, ci din întreg ţinutul, ba poate chiar din întreg comitatul în care locuia.

Fratele cel bogat, văzînd lucrul acesta, simţea că plesneşte de necaz. Nu putea îndura gîndul că altul să fie mai înstărit decît el. De aceea, după ce îl iscodi pe fratele său, cum făcuse de izbutise să ajungă la iad, îşi luă, într-o zi, cel mai mare cîrnat, din carne de porc, pe care îl avea în prăvălia lui şi porni la drum.

Ajunse şi el – cum se întîmplase şi cu fratele său – abia după o zi şi o noapte, de mers zdravăn, la iad. Bunica dracilor era la fereastră şi privea.

— Ce faci acolo, vrăjitoare bătrînă? o întrebă el, în rîs, fără măcar să-i spună „ziua bună”.

— Aştept să-mi dai cîrnatul acela mare şi gustos, din carne de porc, să-l mănînc! îi răspunse ea.

— Nu-ţi mai ascuţi dinţii ăia ai tăi, verzi şi găunoşi, se răsti bogatul. Cîrnatul de porc, pe care l-am cărat atîta cale, nu este pentru tine, ci pentru blestemaţii tăi de feciori, ca să-mi dăruiască şi ei, în schimbul lui, un par din aceia cu care se clădeşte stogul de fîn, însă din aur curat!...

— Vino înlăuntru, îl pofti bătrîna. Fiii şi nepoţii mei nu vor întîrzia.

Cîrnăţarul intră, se aşeză pe un scaun, cam în spatele uşii, şi acolo aşteptă, îmbufnat, toată ziua, gîndindu-se, cu lăcomie, numai la stîlpul de aur pe care avea să-l primească.

Seara, cînd năvăliră dracii pe uşă, începură să strige:

— Dă-ne de mîncare, bunicuţo!... Dă-ne de mîncare!... Phiii!... Ce tortură mai poate fi şi foamea aceasta!... Dar stai... începură ei să adulmece, aici miroase a carne de om şi a cîrnaţi de porc.

— Căutaţi în dosul uşii, le spuse bătrîna, necăjită de felul cum se purtase bogatul cu ea.

Dracii, înfometaţi, se repeziră la cîrnăţar şi, cît ai clipi, îl sfîşiară în mii de bucăţele.

Aşa se făcu că omul, care fusese înainte sărac şi devenise bogat, îl moşteni şi pe fratele său cel hain. Dar, cu toate că devenise nespus de bogat, lecţia dată de bunicuţa dracilor îi servise, pesemne, şi lui, pentru că rămase un om de omenie pînă la sfîrşitul vieţii.

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

POVESTE
SĂSEASCĂ

Povestea celor cinci degete

SE POVESTEŞTE CĂ, într-o vreme, Pichi (degetul arătă- tor), Lichi (degetul mijlociu), Cichi (degetul inelar) şi Michi (degetul cel mic) au plecat la plimbare, lăsîndu-l acasă numai pe Tochi (degetul cel mare).

Acesta îi sfătuise (răcindu-şi însă gura de pomană!) că nu era bine să plece fără el, deoarece puteau să întîlnească în cale tot felul de primejdii.

Ei, totuşi, neascultîndu-i sfaturile, porniseră la drum. Pichi spunea:

— Îmi iau eu sarcina să vă călăuzesc!

Lichi, fiind cel mai mare dintre tuspatru, adăuga:

— Conducătorul vostru însă am să fiu eu! Cichi îşi da, la rîndu-i, importanţă:

— Dar avuţia o voi ţine eu!

Micuţul Michi nu se lăsa nici el:

— Iar cînd va fi nevoie de un sfat înţelept, vi-l voi da eu! Merseră ei, merseră, în frunte, Pichi, după el, Lichi, urmat de Cichi (care purta un ineluş), şi, drept încheietor de rînd, micuţul Michi.

După o vreme, nu prea îndelungată, ajunseră în dreptul unei ape.

Puntea fusese însă sfărîmată şi undele o duseseră la vale. O vreme, nu ştiură ce să facă. Se aşezară pe mal şi aşteptară ca apa să se scurgă, odată, toată. Numai că apa curgea mereu, fără să scadă şi nici măcar să se oprească. Atunci, isteţul Michi îl îndemnă pe fratele său Lichi:

— Tu, fiind mai mare, caută în susul apei dacă nu se găseşte vreo altă punte sau, cel puţin, vreun vad. În vremea asta, noi, ceilalţi, vom încerca să rostuim o barcă.

Zis şi făcut! Lichi plecă în susul apei; iar cei trei fraţi mai mici încercară să afle vreo bucată de lemn, din care să-şi facă o barcă. Spre norocul lor, găsiră, numaidecît, o nucă mare.

— Dacă am putea să şi desfacem această nucă, glăsui Michi, barca ar fi ca şi făcută.

Pichi şi Cichi apucară nuca din amîndouă părţile. O apă- sară cu putere şi – ce să vezi? – nuca se sparse, desfăcîndu-se în două.

Luară apoi una din cele două părţi, o goliră de miez şi o duseră pînă la apă.

Tocmai venea şi Lichi din susul rîului.

— Nu este nici o altă punte şi nici vreun vad n-am găsit! îi înştiinţă el.

— Nici nu mai e nevoie! îi spuse, bucuros,

Michi. Se aşezară, cu toţii, în coaja de

nucă.

Michi făcea pe cîrmaciul bărcii şi ceilalţi trei

vîsleau. Se dădură, cu bine, jos din barcă, pe

malul celălalt.

Acolo pătrunseră într-o grădină mare. În grădină era o donicioară cu miere.

Pichi se vîrî, lacom, în donicioară şi gustă mierea. Fiindcă era nespus de aromată şi dulce, se vîrî iar şi iar, şi nu se mai sătura să mănînce.

Ceilalţi îşi pierdură răbdarea şi vrură să plece mai departe.

Numai Pichi nu se da dus de-acolo.

Lichi strigă la el să se astîmpere şi să iasă din donicioara cu miere. Cichi încercă să-l sperie, spunîndu-i că stăpînul grădinii îi va cere aur pentru cît a mîncat. Iar Michi îi aminti, ceea ce auzise şi el mai de mult, că, atunci cînd unul dintre fîrtaţii plecaţi la drum nu îşi îndeplineşte îndatoririle, tuturor celorlalţi le merge rău.

Şi chiar atunci, cînd Michi vorbea, se ivi, în grădină, ursul, mormăind înfricoşător:

— Ha, hoţomanilor, v-am prins. Aşteptaţi voi puţin şi vă voi da atîta miere să n-o puteţi duce în spinare. Am să vă mănînc, îndată, pe toţi!...

Auzind ameninţările acestea, cei patru fraţi se înspăimîn- tară atît de tare, că nu mai puteau nici să-

şi deschidă gura. Cu chiu, cu vai, le reveni graiul. Căzură la picioarele ursului şi se rugară să-i ierte. Ziceau că ei nu avuseseră de unde să ştie că mierea era a lui.

Atîta doar că ursul nu voia să audă de nimic. Toate rugăminţile lor erau în zadar.

— Vă voi înghiţi unul după celălalt, pe toţi patru, mor- măia el. Făceţi-vă rugăciunile, fiindcă vreau să încep!...

Deodată lui Michi îi veni un gînd.

— Iubite domnule urs, începu el. Noi sîntem, de fapt, cinci fraţi. Dar fratele nostru cel mare, Tochi, a rămas acasă. De vreme însă ce trebuie să murim, dorim să nu rămînă nici Tochi în viaţă. I-ar fi tare urît singurel. Iată de ce am dori să fim, în ceasul morţii, laolaltă.

— Foarte bine... foarte bine... se bucură ursul. Aduceţi-l şi pe el să moară împreună cu voi.

Michi se repezi spre casă. Pluti cu barca, pe care o legaseră la ţărm, cu destulă greutate, căci era acum singur. Ajunse acasă, într-un suflet, şi îl chemă pe Tochi în ajutor. Tochi, la început, se supără.

— V-am sfătuit de la-nceput! strigă el. Nu trebuia să plecaţi. Spălaţi-vă pe cap, cu ursul, cum ştiţi.

Dar toată zarva pe care o făcea era numai din gură. Din inimă cugeta altfel. Se înduplecă de rugăminţile lui Michi. Luă o măciucă mare şi o porni, după fratele său cel mic, către grădina unde ceilalţi trei fîrtaţi şedeau în paza ursului şi îşi aşteptau moartea.

Trecură apa cu barca. Intrară în grădină şi, la semnul lui Michi, săriră cu toţii pe urs.

Tochi îl lovi cu măciuca şi îl răpuse pe loc.

După aceea, rîzînd fericiţi, fiindcă scăpaseră cu bine din gheara morţii, se întoarseră acasă.

Din acea zi, cei patru fraţi n-au mai plecat nicăieri fără Tochi, care era cel mai puternic.

Din pricina aceasta nici nu li s-a mai întîmplat nimica

rău

. Tot de atunci, cele cinci degete s-au orînduit

ast fel ca
Lichi să rămînă în mijloc (de aceea se şi numeşte degetul mijlociu), iar Tochi, cel gros la trup, şi Michi, cel subţirel, să stea de strajă pe margini (apărîndu-şi restul de fraţi, unul cu puterea şi celălalt cu isteţimea).

De altminteri, pe Michi îl întreabă toţi ceilalţi ori de cîte ori se pune cîte ceva mai greu la cale. Poate de aceea se şi obişnuieşte să se spună şi pînă astăzi, despre cineva căruia îi vine, vreodată, un gînd dintre cele mai bune, că: „Asta i-a spus- o degetul cel mic!”...

Şi, iată, în felul acesta s-a sfîrşit şi povestea despre cele cinci degete!...

În româneşte de ALEXANDRU MITRU

POVESTE TĂTARĂ

Şemşiban

A FOST ODATĂ un padişah. Acel padişah mare şi puter- nic avea o împărăţie ce-şi întinsese hotarele pînă hăt departe, de nici el nu ştia unde sfîrşeşte domnia sa. Padişahul avea un fecior care se numea Kasîm. Cînd ajunse la bătrîneţe îşi lăsă toată împărăţia pe mîna feciorului, iar el, ştiindu-şi ţara în mîini puternice, îşi trăi ultimele sale clipe în linişte.

De la moartea padişahului trecu multă vreme. Kasîm, acum un padişah de vază, cutreiera împărăţia în lung şi în lat, mergea la vînătoare, dădea mari serbări la palat. Sau altădată se întorcea victorios din lupta sa cu vrăjmaşii ce se încumetau să-i treacă hotarele, ori pleca într-altă ţară, unde avea să cunoască obiceiurile ce nu erau ştiute de supuşii împărăţiei sale. Şi aşa zilele se scurgeau una după alta.

Într-o zi, neavînd ce face, padişahul Kasîm se apucă să răsfoiască nişte cărţi vechi, rămase de la tatăl său. Între filele îngălbenite ale unei cărţi, găsi portretul unei fete ce nu avea pereche în frumuseţe. Tînărul padişah prinse dragoste de fata din poză. Îi era gîndul numai la ea, umbla ca un năuc, şi oriunde pleca parcă era urmărit de ochii cei frumoşi ai fetei. Nu mai mînca, nu mai bea, iar de odihnă, nici vorbă. Slăbise mult, suferea, şi parcă nu mai era padişahul Kasîm cel de odinioară, ci un altul care asculta orbeşte numai de fata din poză.

Într-o bună zi, plictisit şi mîhnit că nu ştia cine era fata, plecă în pădure, ca să se mai plimbe şi să-şi mai uite puţin de fata ce-l vrăjise. Se plimbă el de colo-colo, se aşeză sub umbra unui copac, ascultă

ciripitul păsărelelor, şi, cînd să se întoarcă spre palat, se întîlni cu un derviş. Dervişul, care cunoştea necazul ce se abătuse asupra lui Kasîm, se apropie de el şi îi grăi astfel:

— Mărite padişah, ştiu care este pricina pentru care suferiţi atîta. Fata pentru care vă topiţi de dragoste este fiica

padişahului Int, din ţara care tot aşa se cheamă. Ea însă stă mereu tristă şi nu vorbeşte cu nimeni. Părinţii ei au făgăduit-o s-o dea de soţie aceluia ce o va face pe prinţesă să vorbească.

— Bunule derviş, spuse padişahul, dacă-mi cunoşti neca- zul, spune-mi, rogu-te, cum să fac şi ce trebuie să fac pentru a fi fericit lîngă aleasa mea? Arată-mi drumul care mă va duce la dînsa.

Bătrînul, pentru a-l ajuta pe tînărul padişah, ce avea ini- ma zdrobită de dragoste, îi dărui un porumbel, care ştia să vor- bească, îl povăţui cum să ajungă în ţara ei şi ce avea de făcut acolo.

Kasîm îi mulţumi din suflet dervişului, îşi luă rămas bun de la el şi se-ntoarse la serai. Aici, nici una, nici două, că se şi apucă să facă pregătirile de drum. Îşi alese calul cel mai bun din grajdurile împărăteşti, hainele cele mai mîndre şi-şi luă merinde ca să-i ajungă multă vreme. Apoi, cu credinţa că va sfîrşi cu bine această călătorie, o luă la trap.

După o cale lungă şi grea, ajunse padişahul Kasîm în ţara numită Int. Aici, fără să piardă timp, încercă în fel şi chip s-o întîlnească mai repede pe fata numită de toţi Şemşiban, care cu nimeni nu scotea nici o vorbă. Şi iată că se înfăţişă înaintea padişahului Int şi-i ceru îngăduirea ca să încerce şi el să stea de vorbă cu prinţesa şi s-o facă să grăiască.

Padişahul, auzind aceste vorbe, porunci ca flăcăul de îndată să fie dus la prinţesă. Kasîm, avînd porumbelul în mînă, intră în camera lui Şemşiban. Fata era într-adevăr de o frumu- seţe răpitoare, avea chipul blînd, ochii îi erau trişti, iar buzele şi obrajii erau de culoarea bujorilor. Rochia ei bogată era cusu- tă cu fire de aur, iar pe cap purta o coroniţă numai şi numai din mărgăritare.

— Bună ziua, prinţesă, îi spuse Kasîm la intrare.

Dar ea nu răspunse şi nici nu-l băgă în seamă. Dacă văzu Kasîm că fata nu-i vorbeşte, fără să fie

văzut, puse porumbelul într-un dulap şi începu:

— Hei, dulapule, vezi că azi prinţesa Şemşiban nu vrea să vorbească cu noi. E supărată, dar n-are decît, fie ea sănă- toasă, noi vom discuta amîndoi.

— Bine ai venit, padişahule Kasîm, îi răspunse porum- belul din dulap. De cînd te aştept. Voiam de mult să vorbesc cu un om înţelept şi omenos ca tine. Dacă Şemşiban nu vrea să vorbească cu noi, atuncea, ca să mai treacă timpul, eu am să-ţi spun o poveste, tu ascultă:

Se spune că într-un oraş a trăit o femeie văduvă. Într-o zi, văduva se duse la grădinarul Ahmet şi luă de la el un coş cu mere. Cum grădinarul n-o lăsa în pace, văduva, ca să scape de el, îi spuse lui Ahmet să vină la ea acasă la ora cinci. După aceea, văduva plecă la giuvaergiul Mehmet, luă de la el o pereche de cercei de aur şi acestuia îi spuse să vină la ea la ora şase. Plecă apoi la măcelarul Mitat, luă nişte carne şi-l invită şi pe acesta la ea acasă la ora şapte. Apoi văduva se întoarse foarte mulţumită acasă. Cum se făcu orele cinci, iată că auziră nişte bătăi în uşă. Era Ahmet grădinarul. Văduva, fără să-i deschidă uşa, îi răspunse:

— Ascultă, grădinarule, vreau ca cel pe care-l voi lua eu de bărbat să fie un om curajos şi hotărît. De aceea, iată ce-ţi cer: În cimitirul oraşului nostru nu de mult a fost săpată o groapă, dar, lăsîndu-se întunericul, mortul nu a putut fi îngropat în aceeaşi zi, şi groapa a rămas liberă. Eu am să-ţi dau o pînză albă cu care să te înfăşori şi apoi du-te şi culcă-te pînă mîine dimineaţă în groapă.

Ahmet, voind să arate văduvei cît este de curajos, luă pînza, se duse în cimitir şi aici, după ce se înfăşură bine, intră şi se culcă în groapă.

Pe la ora şase sosi la văduvă şi giuvaergiul

Mehmet. Acestuia văduva îi vorbi astfel:

— Mehmet, vreau ca tu să-mi dovedeşti că nu eşti fricos, de aceea uite ce ai de făcut: Peste noapte am lăsat un mort în groapă, dar nu l-am acoperit. Tu, ca un om ce nu ai teamă de nimic, du-te şi păzeşte pînă mîine în zori mormîntul.

Mehmet plecă fiind şi el, sigur pe curajul său.

Pe la orele şapte, alte bătăi la uşa văduvei. Venise şi măcelarul Mitat. Acestuia îi ceru altceva, şi anume:

— Mitat, îi spuse ea, eu am să te iau de bărbat dacă tu ai să faci ceea ce îţi voi cere eu: În cimitir a fost adus un mort, dar

a rămas neîngropat. Lîngă el a fost pus un paznic. Tu, dacă vei reuşi să-l sperii pe acel paznic, mă vei lua de nevastă.

Iată-i în cimitir. Tiptil-tiptil, măcelarul Mitat se apropie de Mehmet, crezînd că el este paznicul mortului. Cîţ, cîţ, auzi Ahmet dintr-o dată şi se sperie atît de tare, încît uită de toate şi o rupse la fugă. După el o luă la goană şi Mehmet. De Ahmet se sperie rău Mitat, care, ca şi ceilalţi doi, îşi luă mai repede tălpăşiţa din cimitir. Toţi trei fugeau de le scăpărau picioarele. Sărmanii de ei abia mai puteau răsufla. Ajunşi la marginea oraşului, se opriră, şi aici, recunoscîndu-se unul pe celălalt, îşi dădură seama că văduva îşi bătuse joc de ei. Ruşinaţi şi batjocoriţi se întoarseră pe la casele lor şi niciodată nu mai încercară să mai intre în vorbă cu văduva.

Padişahului Kasîm îi plăcu mult povestea porumbelului.

Dar porumbelul continuă să vorbească:

— Spune-mi, padişahul meu, după cum gîndeşte Măria ta, cui crezi că i se cuvine văduva?

— După mine, spuse padişahul, fără să gîndească mult, cred că lui Mitat, care l-a speriat pe Mehmet.

— Dar eu cred că meritul este al paznicului Mehmet, zise porumbelul.

Şemşiban, nemaiputînd răbda, vorbi şi ea:

— Hei, padişahule, nici tu n-ai dreptate şi nici dulapul tău, văduva i se cuvine lui Ahmet, pentru că el s-a culcat în groapă.

— Hei, prinţesa mea, zise padişahul, iar dumneata mi te cuvii mie, şi, mulţumit că a izbutit s-o facă să vorbească, îşi luă pe furiş porumbelul din dulap şi ieşi din camera fetei.

Părinţii ei nu mai puteau de bucurie cînd îşi auziră fata vorbind. De aceea îl rugară pe padişahul Kasîm ca să mai încerce încă o dată să stea de vorbă cu ea.

A doua zi, Şemşiban iar se pomeni cu padişahul Kasîm în camera ei. Intrînd în casă, padişahul dori iar să-şi ascundă porumbelul în dulap, dar ia dulapul de unde nu-i. Prinţesa, de ciudă, poruncise ca dulapul să fie scos din camera ei. Atunci puse repede porumbelul sub un scaun. Şi începu să vorbească cu el.

— Bun venit în ţara noastră, luminate padişah, îi vorbi scaunul. Ce bucuros că pot să stau de vorbă cu un padişah atît de tînăr şi de chipeş ca tine! Dacă nu veneai tu, cu cine aş fi putut eu să vorbesc? Vezi că prinţesa Şemşiban nu vrea deloc să-mi ţie de urît. Pentru ca să nu ne plictisim, vreau să-ţi pun o întrebare.

Şi scaunul, adică porumbelul, începu iar:

— Se spune că pe vremuri a trăit un văcar ce dăduse norocul pe el, adică acest văcar avea un talisman vrăjit, cu care el izbutea să îndeplinească toate dorinţele padişahului. Pînă la urmă reuşi văcarul nostru s-o ia de soţie pe unica fiică a padişahului. Cu timpul însă, nevasta lui află de existenţa acestui talisman, dădu peste el şi-l înghiţi. După ce talismanul fu înghiţit, seraiul unde locuiau ei dispăru, iar în locul lui apăru căsuţa sărăcăcioasă unde trăise văcarul. Văcarul avea un cîine şi o pisică, care ţineau foarte mult la stăpînul lor. Aceste animale, aflînd că talismanul a dispărut, veniră în grabă la văcar şi-i vorbiră despre talisman; apoi, şi cîinele şi pisica începură să caute prin toate colţurile talismanul vrăjit. Pisica adună toţi şoarecii şi le porunci şi acestora să caute talismanul. Un şoarece mai năzdrăvan înfipse un ardei în vîrful cozii sale şi pe cînd fiica padişahului dormea, începu s-o gîdile la nas. Ea strănută aşa de tare că-i sări din gîtlej talismanul găsit, dar pe drum se luară la ceartă. Fiecare din ei dorea să dea talismanul văcarului şi nu se hotărau cine s-o facă. Pe cînd se certau, îl scăpară într-un lac. Într-altă zi, văcarul se duse la bazar şi cumpără nişte peşte. Pe cînd curăţa peştii împreună cu prietenii săi, unul din ei găsi talismanul într-un peşte. Ce spui, padişahul meu, cui se datoreşte aflarea talismanului?

— Cred că talismanul a fost găsit de cîine, îi răspunse padişahul.

— Şi eu cred la fel, îi răspunse

scaunul. Şemşiban, nemaiputînd
tace, strigă şi ea:

— N-aţi ghicit nici unul, pentru că talismanul a fost găsit de pisică.

Padişahul Kasîm zise mulţumit:

— Dacă nici acum nu vrei să-mi fii soţie, va veni ea şi ziua aceea!

Apoi plecă.

Şemşiban şi de astă dată fu păcălită şi îndemnată la vorbă. Ea totuşi nu voia să se lase încă bătută, de aceea porunci ca padişahul să vină şi a treia oară.

Deci, padişahul Kasîm se înfăţişă la Şemşiban pentru a treia oară...

— Sănătate ţie, preafrumoasă fată, îi spuse el cînd intră în casă, şi iar puse porumbelul de astă dată sub masă. Ieri parcă am vorbit cu scaunul, zise padişahul, dar azi scaunul a dispărut ca şi talismanul din povestea scaunului, dar nu-i nimic, nu mă supăr, azi îmi voi omorî plictiseala vorbind cu masa.

— Bine ai venit, Mărite padişah, în oraşul nostru, îi vorbi masa. Te aşteptam de mult. Ai timp să asculţi o întîmplare pe care am să ţi-o povestesc acum?

— Sigur, îi răspunse padişahul, doar de asta am plecat din împărăţia mea, ca să învăţ cît mai multe şi să cunosc diferite obiceiuri.

— Iaca, ascultă o întîmplare cu nişte fraţi. Într-un sat au trăit patru fraţi. S-au hotărît ei să plece într-o călătorie. Au pornit de acasă şi noaptea i-a prins într-o pădure întunecoasă. Şi, pentru a se feri de fiare, s-au gîndit ca fiecare din ei să facă de pază o parte din noapte. Primul care rămase să-şi păzească fraţii era tîmplar. Ca să-i treacă timpul mai repede, el se apucă să cioplească din lemn un corp de fată. Apoi tîmplarul se culcă, şi în locul lui rămase cel de al doilea frate, care era croitor. Croitorul, cum văzu fata din lemn, adună de ici de colo nişte petice şi-i cusu o rochie. Veni rîndul celui de al treilea frate ca să stea la pîndă. Acesta era giuvaergiu. Zărind şi el fata îşi dădu seama că fraţii lui făcuseră o asemenea ispravă şi, pentru a nu se lăsa mai prejos decît ei, îşi luă ceva unelte şi cu ele îi făcu fetei din lemn inele, brăţări, salbe în zeci de culori. Împodobi fata cu ele şi se culcă. Al patrulea frate, care trebuia să-şi facă datoria faţă de ceilalţi,

era hoge. Zări şi el fata frumos îmbrăcată, dar, cînd se apropie de ea, văzu că nu avea suflet, era o fată din lemn. Hogea dori şi el să arate fraţilor ce era în stare, se duse la un izvoraş, se spălă pe mîini şi apoi începu să-l roage ca să dea viaţă fetei din lemn. În zori, fata din lemn

prinse viaţă şi deveni o tînără nespus de frumoasă. Fraţii, cînd văzură fata, începură să se certe pentru ea, neştiind care din ei o merită. Dumneata ce crezi, padişahule, cine are dreptul asupra fetei? întrebă iar masa.

Padişahul, făcînd pe prostul:

— Nu ştiu ce să spun, poate că a tîmplarului trebuie să fie.

— Nu ai dreptate, eu cred că fata i se cuvine giuvaergiului.

— Nu, n-aţi ghicit, nici padişahul şi nici masa lui, zise Şemşiban, intrînd în vorbă cu ei. Judecata este foarte simplă: pe fată o merită hogea, pentru că numai datorită lui fata a prins viaţă.

— Iar tu ai să fii a mea, îi răspunse padişahul şi ieşi bucuros din camera fetei.

Şemşiban nu mai avea ce să spună şi pînă la urmă fu nevoită să se dea bătută. Apoi făcură o nuntă mare ca-n poveste, care ţinu nici mai mult, nici mai puţin de patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. După care padişahul Kasîm o luă pe Şemşiban, şi o aduse în palatul său.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE
TĂTARĂ

Jurămîntul lupului

ÎNTR-UN SAT OARECARE s-a furişat de undeva, nu se ştie de unde, un lup. Lupul se năpustea asupra turmelor de oi, vaci, capre. De cîte ori întîlnea animalele, le pîndea, se apropia apoi tiptil-tiptil, se repezea la ele, le sugruma, le făcea bucăţi- bucăţi, după pofta inimii sale şi, în cele din urmă, se aşeza pe iarbă şi începea să înfulece.

Trecu o zi, trecură trei şi treizeci şi trei, şi iată că lupul se îmbolnăvi grav. Atît era de bolnav bietul de el, încît căzu de pe picioare şi rămase aşa, întins în culcuşul său, fără să mai poată scoate nasul afară.

„M-am îmbolnăvit de moarte, îşi zicea lupul, pentru că m-am legat de viaţa altor sărmane dobitoace şi nu le-am lăsat în pace pînă ce nu mi-am înfipt colţii în ele. Dar, iată, jur pe ce am mai scump pe lume, că dacă m-oi însănătoşi nu am să mai ating niciodată vreo vietate, oricît ar fi ea de mică; am să trăiesc alături de ele în bună înţelegere şi chiar de cîte ori se va ivi prilejul, am să caut să le ajut."

Iată că peste cîteva zile lupul nostru se făcu bine, ieşi din culcuşul său şi-n timp ce stătea întins la soare, îşi aduse aminte de legămîntul său.

„Da, trebuie să plec în căutarea animalelor pe care le-am năpăstuit de-atîta vreme şi să le vorbesc despre jurămîntul meu. Am să le spun ca de-aci înainte să nu le mai fie teamă de mine, pentru că şi eu am devenit la fel ca oricare animal – blînd şi paşnic."

Lupul, el însuşi uimit de bunătatea din sufletul său, ieşi din pădure şi ţinu poteca.

Mergînd pe marginea cărării se-ntîlni cu un cal.

Calul era foarte liniştit şi păştea iarba mătăsoasă. Zărindu-l pe lup, se sperie atît de tare de el încît o luă la fugă. Dar lupul îi ieşi în cale şi cu o voce caldă îi spuse:

— Nu te teme, prietene, de mine! Am jurat ca de acum încolo să nu mai pun labele pe tine şi să nu-ţi mai pricinuiesc nici un rău.

Calul nu prea crezu la început în vorbele lupului, dar văzînd cum acesta îşi ia rămas bun de la el, cu atîta blîndeţe, sigur că nu se mai îndoi de spusele lui.

Lupul plecă mai departe şi de astă dată întîlni doi berbeci graşi, un viţeluş frumos şi un iepuraş fricos.

Lupul se opri lîngă ei şi le vorbi astfel:

— Mă prieteni, nu vă fie frică de mine, ştiu că v-am făcut mult rău, dar de-acum nimeni nu va putea să-şi bată joc de voi. Da, sînt lup, dar nu unul fioros şi lacom, ci unul bun şi cumse- cade.

Aşa făcu el cunoscut tuturor vieţuitoarelor său jurămîntul
.

Apoi, flămînd şi lipsit de vlagă, apucă cărarea ce ducea
spre culcuş. Mergea încet, încet, de parcă număra fiecare pas pe care-l făcea.

Nu trecu mult de la această hotărîre, că lupul simţi că nu mai poate răbda de foame. Nu înfulecase nimic de vreo cîteva zile, slăbise şi arăta sărmanul ca vai de el. Oprindu-se în drum, lupul începu a gîndi astfel: „Bietul meu tată, bunicii mei, toţi moşii şi strămoşii mei nu au făcut nicicînd un asemenea jurămînt şi nu au răbdat de foame. E în obiceiul nostru ca toţi lupii să prade, să sugrume, să facă bucăţi-bucăţi carnea fragedă a dobitoacelor. Eu de ce oare trebuie să rabd de foame? De ce să mor de foame? Cui va folosi jurămîntul meu?”

Şi gîndind astfel se-ntoarse din drumul său şi o porni spre potecuţa unde zărise calul. Găsi calul în acelaşi loc. Zărind lupul, înţelese pentru ce acesta se-ntorsese, dar, fără să-i fie teamă, continuă să pască, prefăcîndu-se că nici măcar nu l-a văzut.

Lupul se apropie de cal.

— Stai că vreau să te mănînc, iaca sînt lihnit de foame.

— Ce mai treabă, parcă nu ştiu eu de ce te-ai întors la mine? Dar, înainte de a mă mînca, am o rugăminte. Acum cîteva zile mi-a intrat în piciorul din spate un cui, care mi-a

făcut o rană de mă seacă la inimă. Fii bun şi scoate-mi cuiul din picior, şi apoi fă ce vrei cu mine.

Lupul se învoi. Calul îşi adună toată puterea şi tocmai cînd lupul încerca să-i scoată cuiul îl lovi aşa de tare cu copita încît lupul se tăvăli pe jos de durere. Cînd îşi mai reveni, căută prada, dar n-o găsi nicăieri. Tremurînd de durere şi de foame, plecă iar mai departe. Peste puţin se întîlni cu cei doi berbeci graşi.

Lupul se apropie de ei şi le spuse c-ar vrea să-i mănînce.

— Bine, dacă vrei să ne mănînci, noi nu ne putem opune puterii tale, dar vrem să te rugăm şi noi ceva. Tocmai ne certam între noi pentru o moştenire pe care ne-a lăsat-o tatăl nostru. Fă bine, intră între noi şi împacă-ne.

Lupul crezu în vorbele berbecilor şi intră între ei.

Berbecii, chipurile, se hărţuiau amîndoi, şi deodată se repeziră unul spre altul şi intrară cu coarnele lor tari în lupul nostru. Îl loviră cu atîta cruzime, încît bietul lup căzu jos şi nu mai ştiu nimic de el.

Într-un tîrziu se trezi, dar berbecii nu mai erau lîngă el. Se ridică cu greu şi, clătinîndu-se ameţit de dureri, porni mai departe, pînă ce-i apăru în cale viţeluşul cel frumos.

Lupul veni lîngă el:

— Vreau să te mănînc, viţelule, îi spuse lupul.

— De mîncat ai să mă mănînci, că şi aşa nu mă pot împotrivi voinţei tale, dar, înainte de a muri, fă-mi şi tu un bine. Iată ce: După urechea dreaptă am o rană, care mă doare aşa de tare, că abia mă pot ţine pe picioare. Tu pune iarba asta peste ea, ca să-mi mai ogoiască durerea şi să pot muri liniştit.

Lupul luă iarba arătată de viţeluş şi-şi plecă capul spre urechea dreaptă a viţeluşului, dar acesta, fără să-i dea răgaz măcar o clipă, îl izbi cu toată puterea în cap şi apoi o luă la sănătoasa. Lupul, de

durere, se tăvăli pe jos.

Se trezi cînd soarele sta tocmai să apună. Nu mai putea sărmanul de foame. Abia tîrîndu-şi picioarele încercă să facă cîţiva paşi, cînd, ce să vadă... venea spre el o turmă de vaci, păzită de nişte cîini ciobăneşti puternici, care lătrau aşa de tare de ţi-asurzeau urechile. Lupul dădu să fugă. Şi deodată zări

într-un copac scorbura în care îşi ducea zilele un iepuraş slăbuţ.

Lupul se duse la iepuraş şi, cu lacrimi în ochi, începu să-i vorbească:

— Iepuraş, iepuraş, dragul meu iepuraş, fă bine şi deschide uşa, de mă primeşte în căsuţa ta. Jur pe ochii mei că nu-ţi voi face nimic, nu te voi mînca. Iată, vin cîinii şi or să mă sfîşie. Scapă-mă şi am să-ţi fiu recunoscător toată viaţa mea.

Iepuraşul, tremurînd de frică din toate încheieturile, în- chise şi mai bine uşa căsuţei sale şi, cu glas ce abia se auzea, îi răspunse:

— Ţi-e frică, lupule? Tremuri aşa cum tremuram şi noi de frica ta cînd te vedeam, iar ţie nici că-ţi păsa de sărmanele noastre suflete. Nu-mi pasă de tine, n-au decît să te prindă cîinii ciobanilor.

Iepuraşul n-apucă bine să-şi termine vorbele, că haita de cîini îl şi ajunse pe lup. Ogarii, bucuroşi de pradă, cît ai zice peşte îl şi făcură fărîmiţe, amestecîndu-l cu colbul de pe drum.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE TĂTARĂ

Viteazul Kamîr[1]

AU TRĂIT ODATĂ o babă şi un unchiaş. Ei ajunseră la adînci bătrîneţi şi nu aveau copii. Unchiaşul se ducea în fiecare zi să pescuiască, iar baba îngrijea de puţinele găini pe care le avea în ogradă. Mai aveau ei în grajd şi două mîrţoage bătrîne şi slabe, care nu erau bune de nimic. Trăiau şi ele de azi pe mîine.

Într-o zi, cînd soarele strălucitor abia începuse a-şi tri- mite razele sale fierbinţi asupra pămîntului roditor, unchiaşul îşi luă desăguţa pe umeri şi apucă drumul care ducea spre lac. Aci îşi aruncă undiţa cu momeală şi începu să aştepte. Deodată simţi că de undiţa lui parcă se agăţase ceva, o trase iute afară, şi ce să vadă?... De undiţă se prinsese un peştişor neobişnuit, cu solzi strălucitori numai şi numai de aur şi argint, cum nu mai văzuse el pînă atunci. Unchiaşul, după ce-l privi puţin, îşi zise: „Aşa un peştişor nu am mai prins niciodată. Cîtă carne să aibă pe el? Mai bine să-i dau drumul înapoi în lac”. Şi nu apucă bine să-i dea drumul, că peştişorul prinse a vorbi cu un glas blajin:

— Unchiaşule, nu mă arunca înapoi în lac, ci ia-mă cu tine. Acasă, cînd vei ajunge, dă carnea mea s-o mănînce copiilor tăi, sîngele să mi-l bea mîrţoagele tale, iar oasele mele dă-le cîinilor din curte.

Unchiaşul luă aminte la vorbele peştişorului. Se miră mult cînd acesta îi vorbi de copii, căci el nu avea nici unul. Apoi stătu el acolo o vreme, neştiind ce să facă cu peştişorul, dar pînă la urmă se hotărî să-l ducă acasă.

Ajungînd acasă, nici n-apucă bine că deschidă gura şi să povestească bătrînei despre peştişorul minune, cînd ea îi apăru înainte şi începu a vorbi astfel:

[1] Kamîr – cocă, aluat.

— Uite, unchiaşule, ce copii avem. De-acum avem şi noi un sprijin pentru bătrîneţile noastre. De ce stai ca înlemnit şi nu spui nimic, îi zise baba arătîndu-i doi copii.

— Ce ţi s-a întîmplat, babo? Ori nu mai eşti în minţile tale, întrebă unchiaşul cu un glas care abia se auzea.

— Ce să mi se întîmple, unchiaş? Iaca, după ce tu ai plecat la pescuit, am frămîntat cocă, şi am făcut din ea doi copii şi i-am pus în copaie. Între timp, ieşii în ogradă să dau de mîncare găinilor. Cînd, parcă aud plînsete de copii. Ascult mai atent şi văd că ţipetele veneau dinspre copaie. Cînd mă uit în copaie, mai să nu leşin de bucurie. Cei doi copii pe care îi făcusem din cocă prinseseră viaţă şi plîngeau. Imediat ce mă văzură, încetară şi-mi zîmbiră.

Unchiaşul, neştiind ce să spună babei, rămase cu ochii holbaţi asupra copiilor. Se bucura ori nu se bucura de fiii săi, nu ştim, dară baba ştim că nu mai avea astîmpăr. Se tot rotea în jurul copiilor. Unchiaşului îi veniră în minte vorbele spuse de peştişorul de aur. În seara aceea, cînd se pregăteau să mănînce peştele, unchiaşul o îndemnă pe bătrînă:

— Uite, bătrînico, dă carnea de peşte băieţilor noştri, eu mai ies puţin pînă afară.

Bătrînica rămase să ospăteze copiii, iar moşul, ţinînd într-o mînă cîteva picături de sînge de-ale peştişorului, iar în cealaltă mînă oasele, ieşi afară. Dădu oasele celor doi cîini, care-i păzeau casa. Aceştia nu apucară bine să le înghită că pe loc se prefăcură în nişte cîini negri şi frumoşi. Apoi se duse în grajd şi dădu cailor picăturile de sînge. Caii îşi aruncară de pe ei pielea lor cea tăbăcită şi se prefăcură, unul într-un armăsar cu pieptul lat, cu picioarele înalte, iar celălalt un roib cu o pată albă pe frunte de o rară frumuseţe.

Unchiaşul, văzînd aceste minuni, intră repede

în casă, pentru a spune şi babei lui bucuria, dar aci dădu peste o altă minune: Cei doi copii din cocă alergau prin casă, se jucau şi făceau o gălăgie că abia putu moşul să-i astîmpere. Pletele copiilor străluceau ca solzii de aur ai peştişorului, ochişorii lor erau albaştri ca cerul senin. Unchiaşul şi baba se bucurau

parcă şi mai mult, văzînd copiii atît de drăgăstoşi şi de buni. Băieţilor i-au pus numele de Kamîr şi de Nurşaş[2].

Copiii creşteau şi de ce creşteau d-aia parcă deveneau mai voinici şi mai isteţi.

Într-o zi, Kamîr spuse tatălui său că ar dori să plece în lume. Bătrînii se învoiră. După care tatăl îi pregăti un paloş, pe care Kamîr, dorind să vadă dacă este destul de puternic, îl în- cercă astfel: luă în mînă paloşul, îl aruncă în sus şi, după ce aşteptă niţel, îşi puse capul sub paloş. Acesta la cădere se izbi de cap şi se făcu în două. Kamîr se ridică de la locul său, şi-l rugă pe bătrîn ca să-i mai pregătească încă un paloş, însă mai bun decît primul. Îi mai făcu unul, pe care Kamîr îl găsi aşa cum l-ar fi dorit. Apoi se duse la fratele său Nurşaş şi îi vorbi astfel:

— Frate, iaca, îţi las o săgeată roşie cu vîrful de aur. Prin această săgeată vei şti dacă eu mai trăiesc ori ba. Să te uiţi la ea în fiecare zi. Dacă din ea va picura grăsime, atunci să ştii că eu sînt în viaţă, dacă va picura sînge, să ştii că am murit. Atuncea tu în grabă să pleci în căutarea mea.

Viteazul Kamîr îşi luă rămas bun de la ai săi, îşi agăţă paloşul de şold, îşi puse o tolbă cu săgeţi, încălecă calul cu pata pe frunte şi iată-l plecat spre zări necunoscute.

Şi haide, şi haide, merse el zile, luni de zile, merse cale lungă depărtată, pînă ce ajunse la o casă. Se gîndi să înnopteze aci. Îşi lăsă calul în curte şi intră în casă. Aicea locuia Baba Cloanţa. Ea, zărindu-l pe viteazul Kamîr, îi vorbi astfel:

— Cine eşti, fiule? De unde vii? Încotro

călătoreşti? După ce-i răspunse la întrebări,

viteazul Kamîr mai zise:

— Sînt tare flămînd, bunicuţo, nu cumva ai ceva care să- mi astîmpere foamea?

[2] Nurşaş – părul ca

Baba Cloanţa se grăbi să-i aducă lui Kamîr viteazul dife- rite bucate, care mai de care mai gustoase. La urmă aduse şi o băutură aromată. Kamîr dădu pe gît băutura şi pe loc căzu jos ameţit. Pasămite, băutura cea aromată nu era altceva decît o otravă făcută de Baba Cloanţa din ierburi frumos mirositoare. Baba Cloanţa, vicleana, atît aştepta. Se repezi la el, îi tăie capul,

---

[2] Nurşaş – părul ca

apoi îl înghiţi cît ai clipi din ochi. Capul lui Kamîr îl opri pentru a-şi împodobi cu el casa.

Cînd, în ziua aceea, Nurşaş ieşi să se uite la săgeata cea roşie, se miră mult cînd văzu că din ea picura sînge. Îşi dete cu părerea că aci nu putea să fie lucru curat. Se hotărî să plece în căutarea fratelui. Îşi spuse dorinţa părinţilor, apoi încălecă roibul, îşi luă cu el şi pe cei doi cîini şi plecă. Cîinii care fuseseră hrăniţi cu oasele peştişorului îl duseră pe Nurşaş chiar în casa unde trăia Baba Cloanţa. Nurşaş viteazul descălecă şi intră în casă. Aci fu întîmpinat de o fată minunată, ca o crăiasă.

— Flăcăule, îi şopti ea, pleacă de aci cît mai e vreme; de nu, o să fie prea tîrziu.

— Pînă nu-mi văd fratele, nu ies de aci, îi răspunse Nurşaş.

— Da' de unde ştii că el este aci?

— Nu există în lume nici o taină pe care eu să n-o cunosc.

— Nu vorbi aşa, tinereţe. Este totuşi ceva care îţi e necu- noscut. Nu ştii că în casa în care te afli trăieşte Baba Cloanţa. Ea se va întoarce şi va voi să te ospăteze. Tu să nu te atingi de bucatele ei, şi nici să bei ceva.

După ce spuse aceste vorbe tînărului, fata se făcu nevăzută. Nurşaş rămase singur. N-apucă el bine să privească prin cameră, că iată apăru şi Baba Cloanţa.

— Cine eşti, fiule? o întrebă ea cu un glas părintesc. De Unde vii? Poate te chinuieşte foamea, doar ai mers atîta drum. Haide să-ţi pregătesc ceva demîncare.

I se aduseră bucate gustoase, băuturi, dar Nurşaş nu se atinse de nimic.

Baba Cloanţa îl tot îndemna, zicîndu-i: „Ia de mănîncă, ia de mănîncă”. Dar, oricît se rugă de el, Nurşaş nu puse nimic în gură. Baba Cloanţa, înfuriindu-se, îl apucă pe Nurşaş de gît să-l sugrume.

Tînărul înţelese răutatea babei. Se ridică, îşi trase capul din mîinile babei şi o trînti cu toată puterea de perete.

— Am greşit, iartă-mă, nu ştiu cum de m-am purtat aşa de urît cu un oaspete, zise ea, arătîndu-şi dinţii.

— Ia stai că te învăţ eu minte, zgripţuroaică, ca să nu-ţi mai baţi altădată joc de oameni şi, fără să-i dea răgaz, o lovi de trei ori cu biciul.

— Viteazule, spune-mi ce vrei de la mine, auzi Nurşaş într-o vreme.

— Unde este fratele meu, hoaţo, vreau să-l văd repede, şi zicînd astfel o mai atinse de cîteva ori cu biciul peste spinare.

— Vai de mine, nu mai pot, aruncă biciul, că acum îţi vei vedea fratele.

Nurşaş o lăsă în pace. Baba Cloanţa, tremurînd de spaimă, aduse capul lui Kamîr, suflă o dată în el, şi iată-l pe Kamîr ridicîndu-se în picioare, întreg şi nevătămat.

Viteazul Nurşaş îi povesti fratelui toată întîmplarea. Kamîr viteazul nu mai putea de ciudă. O scoase pe zgripţuroaică afară, şi aruncă în sus paloşul, care căzu pe capul babei, pe care-l făcu numai praf şi pulbere.

Preafrumoasa fată, după ce le mulţumi fraţilor că o scăpaseră de babă, le spuse:

— Am o mare rugăminte, flăcăilor, dacă nu vă este cu supărare, rogu-vă nu mă lăsaţi singură aci.

Nurşaş luă toată bogăţia babei şi o mai luă şi pe fată cu el şi plecară spre casa părintească. Iar viteazul Kamîr împreună cu credinciosul său cal o porni mai departe la drum. Cînd mergea aşa, de unul singur, cu gîndul dacă pe lume se află vreo putere care să-l învingă, hop... că ajunse în faţa unui bolovan. Puteai să treci mai departe pe drum, numai cînd urneai bolovanul din loc. Kamîr viteazul descălecă şi, scoţîndu-şi paloşul, lovi în bolovan. Acesta se despică în două. Kamîr trecu prin mijlocul lui şi-şi văzu iar de drum.

Şi merse iar Kamîr viteazul, merse, merse, merse. Cînd mergea astfel, ajunse într-un oraş. Aici se opri în faţa unei case. Stăpînul casei, un bătrîn pipernicit şi cu barba albă, îi spuse:

— Pofteşte înăuntru, tinere.

Viteazul Kamîr intră în casă şi aci fu ospătat cu ceea ce avea gazda mai bun. În timp ce mînca, tînărul îl întrebă pe bătrîn despre oraş, despre oamenii şi obiceiurile lor.

— Avem un oraş mare şi frumos, dar şi un necaz tot atît de mare, îi spuse bătrînul răsuflînd din greu.

— Ce fel de necaz?

— Iaca, se întîmplă să vină la noi un balaur care omoară oameni. El spune că, după ce-i va omorî pe toţi, îşi va aduce aci familia, rudele, pe bunicii şi străbunicii săi. Oamenii oraşului, speriaţi, au fugit care încotro sperînd că aşa vor scăpa de labele balaurului. Şi padişahul a fugit. Unul dintre vizirii săi, dorind să salveze oamenii, s-a dus la balaur şi l-a întrebat ce doreşte în schimbul oamenilor. Balaurul la început, nici n-a vrut să audă, apoi a poruncit: „În seraiul meu de pe malul lacului să mi se trimită în fiecare zi o fată ca roabă. Numai atuncea eu voi înceta de a vă mai omorî şi vă voi lăsa în pace". Ce era să facem, neavînd altă scăpare i-am făgăduit fetele cerute. Şi aşa jertfim în fiecare zi cîte o copilă. Azi a venit rîndul fiicei padişahului de a pleca la seraiul balaurului. Padişahul, mîhnit peste măsură, a promis celui ce-i va scăpa fata de robia balaurului comori de aur, de argint şi jumătate din împărăţie.

După ce bătrînul îşi termină vorbele, viteazul Kamîr îşi luă paloşul şi ieşi din casă. Merse puţin şi ajunse la marginea lacului, unde se înălţa palatul balaurului. Aici intră în camera unde era ţinută fiica padişahului.

— De ce ai venit aici, flăcăule, îi spuse fata zărindu-l, crezi că ai să-mi poţi alina durerea care-mi pătrunde sufletul?

— Am venit să te scap, zise Kamîr, dar n-apucă bine vor- ba a termina, că iată, măre, deodată, izbucniră nişte bubuituri de-ţi fugea pămîntul de sub picioare; mii de trăsnete luminară cerul, după care căzu o ploaie cu pietre mari cît nuca.

Balaurul intră în camera fetei.

— De ce ai venit aici, nefericitule?

— Am venit pe aceste meleaguri pentru a mă lupta cu tine şi a o mîntui pe prinţesă.

Auzind o îndrăzneală ca asta, balaurul îşi săltă în sus coada lui cea grea, dorind să-l lovească pe flăcău. Dar acesta scoase paloşul, se căţără pe spinarea balaurului şi începu să-i taie capetele unul după altul. Balaurul se zbătea, încerca să-l doboare pe vitez, dar degeaba. Pînă la urmă fu înfrînt. Leşul lui fu îngropat într-un anume loc ştiut numai de viteazul Kamîr.

După luptă, flăcăul se duse în camera fetei şi-i spuse că de- acum nu mai are de ce se teme. Apoi o părăsi.

Între timp, veni la prinţesă unul dintre vizirii padişahului, care de mult pusese ochii pe fată.

— Dacă nu ai să spui tatălui tău că eu l-am omorît pe balaur, şi, dacă n-ai să mă asculţi, să ştii că orice ţi se va putea întîmpla, îi spuse el fetei.

Ea îi făgădui să-l asculte. Plecară împreună spre palatul padişahului. Locuitorii oraşului se adunaseră lîngă palatul împăratului. Rîdeau şi erau fericiţi că au scăpat de o aşa mare primejdie. Vizirul fu întîmpinat cu urale. Padişahul nu-şi credea ochilor cînd îşi văzu fata acasă. De bucurie, uită chiar să-şi întrebe fiica cum de a scăpat de sub robia balaurului. Crezînd că vizirul este salvatorul lor, îl luă de după umeri şi, ieşind cu el în faţa mulţimii, începu a vorbi:

— Hei, oameni buni, iaca, drept răsplată pentru vitejia vizirului, i-o dau de nevastă pe singura mea copilă. Le urez fericire şi o viaţă lungă.

Peste cîteva zile începură pregătirile de nuntă. Toţi erau veseli, şi padişahul, şi vizirul, şi mulţimea adunată. Numai prinţesa era nefericită şi se citea în ochii ei o mare mîhnire. Ea spera că viteazul Kamîr avea să se întoarcă la dînsa, aştepta şi iar aştepta. Privea atentă la toţi cei ce veneau la serai, dar în nici unul din ei nu-l recunoştea pe flăcău.

Iată că, peste puţin, în toiul toiului[3], sosi la serai un văcar. Acesta se aşeză lîngă poartă. Supuşii padişahului, văzîn- du-l aşa de murdar şi în straie atît de peticite, îl goniră.Dar fata de padişah simţi că văcarul nu era altceva decît viteazul ei. Deci, se apropie în grabă de padişah şi-l rugă să-l primească şi pe văcar la ospăţ. Padişahul îi dădu învoirea.

La masă, fiica padişahului porunci să i se dea văcarului o cană plină cu mied. După ce bău miedul, viteazul Kamîr ameţi şi-l rugă pe padişah ca să-l lase să cînte. La auzul cîntecului trist şi plin de dor al

văcarului, toţi mesenii uitară de padişah, uitară de locul unde se aflau şi-şi îndreptară privirile spre flăcău. După terminarea cîntecului, văcarul ieşi din sală. Fata îl

[3] toy – nuntă.

urmări şi, într-un loc de taină, cu o voce tremurîndă, îi spuse cele întîmplate cu vizirul.

— Voi mai cînta un cîntec, spuse prinţesei viteazul Ka- mîr, după care tu, fără să te temi de nimic, vorbeşte celor adunaţi despre fapta cea mincinoasă a vizirului.

Fata făcu întocmai.

— Nu, spuse vizirul, eu l-am omorît pe balaur. Eu am scăpat-o pe prinţesă de ghearele lui.

— Cu ce ne poţi dovedi că tu l-ai omorît pe balaur? întrebă padişahul.

— După ce i-am tăiat capetele, i-am ascuns leşul într-un loc.

— Haide, du-ne şi pe noi acolo şi arată-ne balaurul. Vizirul, urmat de padişah şi de mulţime, plecă spre seraiul balaurului. Aci, mirele se învîrti, se răsuci, dar nu găsi nici urmă din trupul balaurului. Atunci viteazul Kamîr, ieşind în mijlocul mulţimii, arătă locul unde fusese îngropat balaurul.

— Eu l-am omorît pe balaur; iată şi cel de-al doisprezeze- celea cap, şi zicînd astfel le arătă un cap uriaş de balaur.

După ce viteazul Kamîr fu slăvit de către padişah, ară- tîndu-l mulţimii, acesta spuse:

— Iaca cine era adevăratul erou! Îmi dau jumătate din împărăţie şi pe frumoasa mea fiică de nevastă acestui viteaz printre viteji. Iar vizirul să-şi primească pedeapsa cuvenită.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE
TĂTARĂ

Voinicul Geantemir[4]

ÎNTR-UN SAT, într-un sat oarecare, au trăit cîndva un unchiaş şi o mătuşă – oameni harnici şi buni la suflet. Locuiau bătrînii noştri la marginea satului, într-o casă mică şi lipită cu pămînt. Nu făceau rău nimănui, trăiau în bună înţelegere cu vecinii, iar, dacă aveau cum, erau gata să ajute pe oamenii mai nevoiaşi decît ei.

Ajunseră bieţii de ei să-şi trăiască, poate, ultimele zile fără ca să simtă căldura unui glăscior care să le fi spus mamă ori tată. Singura lor dorinţă era ca să aibă şi ei un copil, măcar acum la bătrîneţe, un copil care să le aducă în casă veselia, gonind tristeţea amară din sufletele bătrînilor.

Se rugau Domnului, şi dimineaţa, şi seara la culcare.

Iată că, într-o zi, la casa acestor oameni, poposi un bătrîn slab şi zdrenţuros, care le ceru găzduire pentru o noapte.

Boralî, căci aşa se numea unchiaşul, îl primi pe acest bătrîn în casă, îl ospătă cu ce aveau ei mai bun, îi dădu să bea, se împrieteni cu drumeţul şi începu apoi să-şi descarce necazul ce le întuneca de atîta vreme chipurile.

— Bătrîne, bătrîne, rău am ajuns la anii noştri, îi spuse Boralî. Uite, trăiesc lîngă bătrînica mea Kanibek de mulţi ani; sîntem singuri, singurei, nu avem şi noi un suflet de copil cu care să ne mai luminăm la faţă. Ne este foarte greu, răbdăm şi aşteptăm că poate, într-o zi, ne-o milui Domnul şi pe noi cu un făt.

Drumeţul ascultă cu luare-aminte vorbele

bătrînului. Dorind să-i răsplătească pentru bunătatea cu care fusese primit, drumeţul îi spuse la plecare:

— Să ţi se împlinească dorinţa, bătrîne. Iaca, ţine de la mine un măr. Să-l mănînci împărţindu-l cu bătrîna şi să nu vă pierdeţi nădejdea.

Apoi îşi luă rămas bun de la ei şi se făcu nevăzut.

---

[4] Gean – suflet; temir – fier; Suflet de fier.

Le plăcură bătrînilor cuvintele cele înţelepte şi blînde rostite de drumeţ. Făcură întocmai cum îi povăţuise. Mîncară mărul şi începură să aştepte.

Şi vremea trecea. Şi aşa au mai trecut multe zile pînă ce Kanibek aduse pe lume un băiat drăgălaş cu faţa îmbujorată ca bujorul de mai. Bătrînii nu mai puteau de bucurie. Şi vecinii au luat parte la fericirea lor. Părinţilor nu le fu greu să-i găsească şi un nume, i-au spus Geantemir.

După ce se făcu mai măricel, cam de cinci-şase ani, îi ui- mi pe toţi prin isteţimea şi curajul său.

Copiii din sat vedeau în el un batîr[5] drept, gata de luptă pentru adevăr, săritor la nevoie. De aceea în sat era îndrăgit de toţi copiii.

Geantemir iubea mult caii. Boralî, văzînd această dragos- te a fiului său pentru animale, agonisi ceva bani şi îi cumpără o iapă. Flăcăul era bucuros că are calul său şi putea să-l călă- rească oricînd dorea. Iapa era foarte frumoasă, alerga iute ca şi cum n-o călărea nimeni, îşi asculta stăpînul, dar era stearpă. Asta îl pusese de multe ori pe Geantemir pe gînduri. „Ah, zicea el, de mi-ar făta un mînz iapa mea, cum l-aş mai îngriji şi cum l-aş creşte.” Într-o zi, întorcîndu-se de la adăpost, se întîlni în drum cu un unchiaş nevoiaş. Şi, din vorbă, în vorbă, Geantemir îi spuse unchiaşului jalea din sufletul său.

— Ah, bătrîne, ce n-aş da ca să am şi eu un mînz frumos, să-i pot mîngîia capul şi să-i pot peria coama.

— Nu deznădăjdui, dragul moşului, îi spuse acesta pri- vindu-l în ochi, tu eşti un flăcău cu sufletul curat şi cinstit, dorinţa ţi se va împlini. Vei avea un mînz năzdrăvan.

Scoase apoi din traistă un măr şi continuă:

— Ţine mărul ăsta, miezul mănîncă-l tu, iar coaja dă-o iepei tale.

Nu sfîrşi bine vorba, că unchiaşul se prefăcu în

---

[5] Batîr – voinic,

fum şi se pierdu apoi în zare. Geantemir n-avu timp nici măcar să-i mulţumească. Nu ştia dacă într-adevăr se întîlnise cu bătrînul, ori poate trăise un vis de o clipă. Dar, văzînd mărul, îşi dete cu părerea că nu visase şi apoi plecă spre casă cu mărul în buzu-

[5] Batîr – voinic,

nar. Ajungînd acasă, povesti întîmplarea cu bătrînul. Tatăl, înţelegînd despre cine era vorba, îi spuse băiatului:

— Fiule, fă aşa cum ţi-a spus bătrînul.

— Da, sigur, îi răspunse acesta.

Calul mîncă coaja mărului. Iar peste puţin fătă un mînz nemaivăzut de frumos. Avea picioarele lungi gata oricînd de fugă, pielea curată şi albă ca spuma laptelui.

Nu se poate spune bucuria lui Geantemir cînd văzu mîn- zul. Îl mîngîie, îl sărută şi, ascultînd parcă de o voce care-i spunea că mînzul său va întrece chiar şi vîntul, Geantemir îl numi Gelgetmez[6].

La numai doi ani, Gelgetmez arăta puternic şi foarte ager, ajunsese un armăsar care purta luna pe frunte şi avea coastele arcuite. Alerga mai iute ca vîntul şi ca gîndul. Împre- ună cu armăsarul său, crescu şi Geantemir. Din zori şi pînă la apus de soare, îşi călărea calul, mergeau la vînătoare, cutreierau dealuri şi văi, munţi şi cîmpii.

Se spune că pe acele vremuri ţara în care trăia Geantemir era primejduită de un balaur hidos şi fioros cu şapte capete. Deseori se năpustea balaurul ca năpasta asupra oamenilor, încercîndu-i în văpăile ce le scotea pe gură, distrugînd astfel casele, florile şi tot ce găsea în cale; seca apele, izvoarele.

Nici uriaşul cel mai puternic, nici fiarele cele mai sălba- tice nu se încumetau să-i stea în cale. Mulţi oameni pieiră din cauza lui. Şi, de cîte ori ieşea balaurul să distrugă vreun sat sau să înşface cu labele sale puternice animalele pădurii, răpea şi cîte o fată dintre cele mai tinere şi mai frumoase.

Padişahul ajunse să se teamă şi pentru el, dar mai cu seamă pentru singura lui copilă pe care o avea. De aceea chemă la el sfatul bătrînilor şi pe toţi vizirii săi, ca să-i întrebe pe fiecare dacă nu există vreun mijloc de a scăpa de balaurul cel

înfricoşător, care le pricinuise atîta rău. S-au gîndit ce s-au gîndit şi, într-un timp, unul dintre viziri spuse:

— Mărite padişah, avem mulţi flăcăi în împărăţie, care se fălesc cu vitejia lor. Să-i chemăm aci la curte şi apoi să-i trimi- tem în bîrlogul balaurului pentru a-l omorî.

— Bine a grăit, spuseră cei de faţă.

---

[6] Gel – vînt; getmez – nu ajunge.

Dar un bătrîn înţelept, clătinînd din cap, zise:

— E foarte uşor să spunem să meargă tinerii noştri şi să se lupte cu balaurul, dar credeţi oare că orice viteaz ar putea face o faptă ca asta? De ce să trimitem balaurului toţi feţii noştri să piară acolo cu toţii? Să ne gîndim mai bine cum să le încercăm vitejilor puterea.

Acest bătrîn înţelept era ţinut la mare cinste şi iubit de padişah.

— Ce zici, bătrîne, cum i-am putea încerca? îl întrebă padişahul.

— Iată cum, spuse bătrînul, ştiu că măriei tale i-a rămas de la stră-străbunicul domniei tale un arc, care trage deodată patruzeci de săgeţi. Dar nu oricare tînăr poate să întindă arcul. Îmi aduc aminte că după bătrînul Ali nimeni nu a mai fost în putere să arunce deodată cele patruzeci de săgeţi. Arcul a fost azvîrlit într-un colţ şi uitat. Cred că acel gighit, care va avea destulă putere să tragă cu arcul, va fi nimerit pentru a pleca să se lupte şi cu balaurul. Şi de va voi Domnul, ne va scăpa ţara de urgia cea mare.

Padişahul şi ceilalţi ascultară cu luare-aminte vorbele bătrînului.

— Ai grăit drept, îi spuse padişahul, vom face aşa cum ne-ai sfătuit. Ascultaţi ce vă mai spun: ştiţi că în această lume singura mea bucurie este fata pe care o am. După ce voi muri eu, ea îmi va urma la tron. Făgăduiesc s-o dau de nevastă ace- luia care va putea întinde arcul cu cele patruzeci de săgeţi şi ne va scăpa ţara de balaur.

Curtenii şi vizirii padişahului, cei care aveau flăcăi, auzind făgăduiala padişahului, gîndeau că norocul poate să fie de partea lor, dar se întristară curînd, căci gighitul trebuia să arunce cele patruzeci de săgeţi şi să omoare balaurul, iar treaba nu era deloc uşoară.

Acolo unde putea să ajungă calul, pătrundea şi porunca împăratului. Din cele patru colţuri ale

împărăţiei începură să sosească gighiţi, care mai de care mai voinici, gighiţi fii de mari sfetnici, viziri, bei. Porunca padişahului ajunse şi în satul cu livezile înflorite, în care trăia Geantemir cu părinţii săi. Se puse şi el pe gînduri, neştiind ce să facă, să plece ori să rămînă în

satul său. Se putea bizui pe puterile sale, dar îi era greu să ia o hotărîre. Şi, cînd sta aşa lîngă Gelgetmez şi nu ştia ce să facă, îi apăru în faţă, ca ieşit din pămînt, unchiaşul care îi dăruise mărul.

— Fiule, de ce mai pierzi vremea şi stai pe gînduri? Încalecă-ţi armăsarul şi pleacă. Nimeni în afară de tine nu va putea să tragă cu arcul cel cu patruzeci de săgeţi, şi tot tu vei fi gighitul care îl va învinge pe balaur.

Apoi, rupînd din barba sa două fire, i le dă lui Geantemir şi îi spune:

— Iaca, ţine de la mine aceste două fire şi ascultă-mă bine: cînd vei ajunge la mare încurcătură, tu atinge aceste două fire unul de altul şi atunci eu îţi voi veni în ajutor.

Geantemir îşi luă rămas bun de la părinţi şi plecă spre seraiul padişahului. Gelgetmez îl duse mai iute ca vîntul şi, fără multă zăbavă, ajunse în oraşul padişahului.

La marginea oraşului, pe o pajişte întinsă, era aşezat arcul cu cele patruzeci de săgeţi.

Gighiţii, unul cîte unul, veneau să-şi încerce puterea cu arcul cel uriaş. Însă cîţi tineri nu se perindară prin faţa arcului, dar nici unul nu putu să-l mişte din loc, darmite să-l ridice şi apoi să-l întindă. Mai la urmă apăru un batîr pe nume Temăr- kol[7], vestit pentru puterea şi vîrtoşenia sa. Mulţimea adunată să vadă isprava gighiţilor îşi pusese ultima speranţă în acest viteaz. Iată că Temărkol se apropie de arc, întinde o mînă, îl apucă şi doreşte să-l ridice, dar degeaba, arcul nici gînd să se clintească. Atunci Temărkol apucă arcul cu amîndouă mîinile şi parcă-l mişcă puţin. Mulţimea începu să strige: „Să ne tră- iască Temărkol, căci numai el va putea birui pe balaur”. Dar, după ce mişcă arcul de la locul său şi se căzni să tragă şi cele patruzeci de săgeţi, în zadar, toată virtutea lui nu-i ajută la nimic. Cum văzu una ca asta, mulţimea adunată

începu să murmure:

— Vai de noi, ce ne facem?

— A venit sfîrşitul lumii, nu mai e chip de scăpare, spu- neau alţii.

---

[7] Temărkol – mînă de fier.

Şi iată că din mijlocul lor ieşi un gighit şi se îndreptă spre locul unde se afla arcul.

— Înălţimea voastră, daţi-mi voie ca să-mi încerc şi eu puterea, căci de asta am plecat de acasă.

Cei din jurul padişahului, văzîndu-l pe acest flăcău chipeş, dar simplu, îmbrăcat în straie de ţară, se priviră unul pe altul şi-şi ziseră: „Cîţi flăcăi cu mare slavă n-au putut face nimic, tocmai sărăntocul ăsta să facă vreo ispravă?” Padişahul îl chemă la el, îl măsură din cap pînă-n picioare şi apoi îi spuse:

— Tinere, te las să-ţi încerci şi tu puterea, însă, dacă nu vei izbuti să ridici şi să tragi cu arcul, atunci vei fi aspru pedepsit.

Aceasta nu-l sperie deloc pe Geantemir. Îşi suflecă mînecile cămăşii şi se duse lîngă arc.

De sus, dintr-o fereastră a seraiului privea la întrecere şi fiica padişahului, Ghiulperă[8]. Văzîndu-l pe Geantemir, chipeş şi voinic, îl plăcu, parcă simţi că el trebuia să fie cel ce va în- vinge, şi oftă. Şi Geantemir o zări pe fată stînd la fereastră, tre- sări, şi-şi spuse în gînd: „Cred că este cea mai gingaşă fată din lume”. Parcă îi săltase inima din loc. Geantemir măsură mai întîi arcul, apoi trase cu toată puterea şi arcul se întinse şi deo- dată zburară în aer cele patruzeci de săgeţi, iar în locul unde căzură ele, se ridică o trîmbă mare de praf. Văzînd o asemenea minune din partea unui flăcăiandru de la ţară, mulţimea înce- pu să strige cu bucurie: „Să ne trăiască! Să ne trăiască!”

Padişahul îl chemă la serai şi îi vorbi astfel:

— Flăcăule, am văzut cu toţii că eşti voinic şi puternic. Speranţa ne este în tine. Tu trebuie dară să-ţi măsori puterile şi cu balaurul cel cu şapte capete. Înainte de a pleca, spune-mi, tinere, ai vreo dorinţă?

— Preacinstite padişah, ca să pot izbuti în această luptă şi să duc la capăt porunca ce mi-aţi dat-o, am nevoie de un paloş tare.

— Vrerea ta este ascultată, zise padişahul şi-l

duse pe Geantemir în camera de arme.

Aici îi spuse să ia paloşul care îi place mai mult. Tocmai cînd Geantemir voia să pună mîna pe un paloş mare şi

[8] Ghiul – trandafir; peră – zînă.

strălucitor, îi apăru în faţă bătrînul ce-i dăruise cîndva mărul, şi-i arătă un paloş ruginit aruncat într-un colţ. Geantemir luă cu el acest paloş.

Şi iată că sosi şi primăvara. Cîmpiile erau pline de flori, pîrîiaşele curgeau liniştite, păsările grăbite îşi făceau cuiburile în pădurile răcoroase. Se aştepta sosirea balaurului. Acesta de multe ori se arătase în partea de apus a ţării. Geantemir în această parte a ţării îşi aşeză arcul cu cele patruzeci de săgeţi şi-l aşteptă pe balaur.

Nu erau puţini batîrii care-l pizmuiau: „Focul balaurului îl va arde şi-l va face scrum!” spuneau unii, iar alţii: „Furtuna ce va porni din nările balaurului îl va ridica şi-l va arunca cine ştie unde!” Şi Geantemir nu aşteptă mult. Iată că, într-o zi, dis-de-dimineaţă, începu să bată un vînt puternic din partea de apus a ţării. Înţelegînd că numai balaurul poate să stîrnească asemenea vijelie, mulţimea, cu inima friptă de frică, se ascunse în peşteri.

Geantemir stătea la căpătîiul armelor sale şi-l aştepta. Vîntul cel puternic distrugea totul din cale, scotea pomii din rădăcini, mişca munţii din loc, dărîma casele, călca în picioare vieţuitoarele. Dar nu putu să-i facă nimic lui Geantemir. El rămînea nevătămat lîngă arcul său. Peste puţin se lăsă o căldură înăbuşitoare, începu o ploaie cu foc şi totul se prefăcea în scrum. Geantemir, înconjurat de limbile de foc, prin fumul ce-i tăia răsuflarea, zări o umbră. Apucă arcul cu toată puterea sa, îl întinse şi dădu drumul celor patruzeci de săgeţi, care zburară chiar spre locul de unde vedea umbra. Se auzi un geamăt atît de tare, încît zgudui cerul şi pămîntul. Deodată furtuna se potoli, încetă să mai plouă cu foc, iar umbra parcă se îndepărta. Geantemir privi în jurul său şi îşi zise: „Ce bine mi-ar fi prins acuma Gelgetmez, aş fi putut să-l urmăresc pe balaur”. Nici n-apucă bine să-şi sfîrşească gîndul, că, iată, îi apăru în faţă Gelgetmez. Geantemir îl sărută pe

frunte, pe ochi, îl încălecă şi se luă după urmele de sînge lăsate de balaur.

Merse el fără să ştie cît, pînă ce ajunse în dreptul unei gropi mari şi adînci. Aci se pierdeau şi urmele de sînge. Geantemir îşi dădu seama că balaurul trebuie să fie ascuns în acea groapă.

Cînd sta aşa şi gîndea cum să coboare în groapă şi cum să ajungă la balaur, îşi aduse aminte de cele două fire dăruite de bătrîn. Îşi scoase batista din buzunar, luă cele două fire şi apoi le atinse una de cealaltă. Se pomeni cu bătrînul lîngă el. Acesta îi zise:

— Încalecă-l iute pe Gelgetmez şi închide ochii. Pînă nu auzi că ţi se spune „deschide-i”, să nu-i deschizi.

Geantemir închise ochii şi se lăsă dus de Gelgetmez. Cînd îi deschise, se văzu într-o lume nouă, într-un oraş nou. Geantemir nu ştia încotro s-o apuce. Deodată începu să sufle o furtună ce nu te lăsa să faci măcar un pas. Flăcăul simţi că furtuna vine din nările balaurului. Dori să facă cîţiva paşi, dar vîntul cel puternic îi îndoia picioarele şi parcă-i răsucea gîtul. Cît ai clipi din ochi, trase iar firele între ele. Apoi simţi cum furtuna se linişteşte şi auzi o voce groasă şi răguşită care-i spunea: „Voinicule Geantemir, mi-ai distrus puterea, dar sînt sigur că focul meu te va arde”. Şi iar se lăsă căldura cea mare gata-gata să mi-l topească pe flăcău. Dar el mai atinse o dată firele şi focul se stinse. Balaurul urlă cu puterea care îi mai rămăsese: „Geantemir, mi-ai răpus şi a doua putere”. Atunci Geantemir văzu în faţa sa o dihanie uriaşă cu şapte capete, care făcea să se cutremure pămîntul. Geantemir, văzîndu-l aşa de înfricoşător, se sperie, dar îşi reveni pe loc. Balaurul nu contenea să-i vorbească lui Geantemir:

— Cînd am fost în ţara ta, m-ai rănit cu arcul şi cu cele patruzeci de săgeţi, apoi m-ai urmărit şi ai ajuns pînă în casa mea. Aci mi-ai distrus cele două puteri. Mai am încă o putere. Spune-mi cum vrei să ne batem cu arcurile să ne săgetăm, ori în luptă să ne luptăm?

— Haide în luptă, că e mai dreaptă, îi spuse Geantemir apropiindu-se de el.

Atunci se apucară de trîntă, şi se luptară, şi se

luptară pînă cînd balaurul îl apucă cu toată puterea pe Geantemir de brîu, îl ridică, îl învîrti în aer şi mi-l trînti de pămînt, că se afundă pînă la genunchi. Geantemir îşi trase picioarele din pămînt şi-i spuse balaurului: „Acum e rîndul meu, pregăteşte- te”. Apoi Geantemir se opinti o dată şi-l băgă pe balaur în pămînt pînă la mijloc. Dar nici balaurul nu se lăsă. Se ridică

mîniat şi apucîndu-l pe Geantemir mai puternic îl trînti de pămînt şi-l îngropă pînă aproape de umeri. Geantemir îşi adună puterile şi se căzni să iasă din pămînt, dar nu putu. Atunci balaurul, holbîndu-şi ochii şi scrîşnind din colţi spuse:
„Hei, flăcăule, mi-ai căzut în gheare, dacă nici după a treia sforţare nu vei putea ieşi de acolo, atuncea vei pieri". Geantemir iar scoase cele două fire şi le atinse, şi pe loc se simţi parcă de zece ori mai puternic de cum fusese. Mai făcu o mişcare, reuşi să iasă din pămînt, şi se apropie iarăşi de balaur. Balaurul, care era sigur de izbîndă, se sperie. Se apucară iarăşi de luptă. Flăcăul, mai îndemînatic şi cu puteri noi, mi-l trînti pe balaur atît de puternic de pămînt, încît îl afundă pînă-n gît, apoi îşi scoase paloşul şi cu o singură lovitură tăie balaurului şase capete.

— Gighitule, îi spuse balaurul, arată-mi că eşti puternic şi taie-mi şi ultimul cap.

— Eu m-am născut o singură dată, şi numai o dată am lovit cu paloşul, a doua oară nu mai dau.

Ştia Geantemir că dacă-i tăia balaurului şi cel de al şapte- lea cap, îi creşteau la loc celelalte şase şi prindea iar puteri noi. Aşa că lăsă leşul balaurului cu un singur cap.

După atîta trudă, Geantemir osteni şi se culcă. Somnul lui fu adînc şi lung de trei zile şi trei nopţi. Cînd se trezi, se pomeni înconjurat de mîndreţe de fete, toate fete de padişahi ori mari viziri, care fuseseră răpite de balaur şi, nedorind să fie roabele acestuia, fuseseră prefăcute în stană de piatră. Şi-acuma, odată cu moartea balaurului, pierise şi vraja asupra fetelor. Tinerele, pline de graţie, îi mulţumeau lui Geantemir pentru că le scăpase de balaur. Geantemir voia să ajungă cu fetele pe tărîmul său, însă nu ştia încotro s-o apuce. Atunci iar scoase firele din buzunar, le atinse una de alta, le lovi şi spuse fetelor să închidă ochii. Cînd ele deschiseră

ochii, se aflau deja în oraşele lor. În toate colţurile ţării, la vestea pieirii balaurului se ţineau bayramuri[9].

După plecarea lui Geantemir în căutarea balaurului, Ghiulperă, fiica padişahului, simţi că-i e dor de flăcău. Aştepta cu nerăbdare întoarcerea lui. Dar nici Geantemir n-o pierduse

---

[9] Bayram – sărbătoare.

nici o clipă din gîndul său pe frumoasa Ghiulperă. Prinsese şi el dragoste de fată.

Padişahul, care făgăduise că-şi va da fiica de soţie aceluia ce va scăpa ţara de balaur, între timp se răzgîndise, şi voia cu orice preţ să scape de Geantemir. Vizirii, oamenii săi de la cur- te îi aduseră aminte că nu se cădea ca el, un mare şi vestit padişah, să-şi dea copila de nevastă unui flăcău sărac lipit pămîntului.

Auzind hotărîrea tatălui său, Ghiulperă se întristă, nu mai era vioaie ca mai înainte, suferea în taină, slăbea.

Cînd Geantemir veni să peţească fata, padişahul îi ceru multă bogăţie, aur, argint, pietre scumpe. Şi-i mai spuse pe deasupra că trebuie să zidească un serai mai înalt şi mai strălucitor decît al său, şi atuncea fata va putea fi nevasta lui. Padişahul lacom credea că voinicul Geantemir nu va fi în stare să-i dea cele cerute şi să-i facă seraiul. Geantemir plecă de la padişah mîhnit. Cele două fire îi veniră în ajutor iar.

A doua zi, Geantemir duse padişahului lucruri scumpe şi minunate, lucruri mai de preţ decît ceruse el, mai mult aur, mai multe pietre scumpe şi strălucitoare, atît de strălucitoare de-ţi luau ochii. Seraiul, care apăru în faţa palatului, se ridica mîndru pînă la stele şi nu ştiai unde sfîrşeşte acoperişul său.

Aceste lucruri îl uimiră pe padişah, şi, fără să mai asculte de vorbele vizirilor săi, se hotărî să-şi mărite fata cu voinicul Geantemir.

Nunta lor ţinu patruzeci de zile şi patruzeci de nopţi. Toţi cei poftiţi la nuntă erau fericiţi. Iar cînd padişahul îmbătrîni, îl puse în locul său pe Geantemir. Geantemir conduse ţara mai departe, fu sprijin celor nevoiaşi şi în toate treburile sale se sfătuia cu bătrînii. Şi aşa ţara lui Geantemir înflori, se- mbogăţi şi deveni una dintre cele mai mîndre ţări.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE
TĂTARĂ

Hanul şi şarpele

ODATĂ, într-o pădure întunecoasă de la marginea unui oraş, îşi făcuse culcuşul un şarpe mare, mare şi înfricoşător. Oamenii oraşului se temeau grozav de el, iar numai cînd îi auzeau numele, tremurau cu toţii de frică.

Şarpele nostru prinse de veste că hanul oraşului avea o copilă minunată la care ţinea foarte mult. Ori de cîte ori i se ivea prilejul, ba la serbări, ba la petreceri, hanul se lăuda astfel:
„Am o copilă, spunea el, pe care o iubesc mai mult decît toată bogăţia împărăţiei mele, nici toate comorile lumii nu preţuiesc cît ea, o îndrăgesc mai mult decît pe mine însumi şi oricînd sînt gata să-mi dovedesc această dragoste”.

Şarpele cunoştea pe fiecare om în parte şi ştia mai multe despre hanul lăudăros, dar fricos, în pieptul căruia se cuibărise minciuna şi laşitatea. Îşi dădea seama că vorbele hanului nu sînt adevărate, pentru că îşi spunea şarpele: „Hanii şi toţi cei de o seamă cu ei, stăpînii noştri, se iubesc numai pe ei, iar pe alţii îi dispreţuiesc şi nu-i socotesc oameni”.

Şi iată că, într-una din nopţi, şarpele, dorind să încerce cît de adevărate sînt vorbele hanului, se furişă încet în seraiul acestuia, intră apoi în camera lui, se apropie de patul în care dormea, îşi încolăci corpul său lucios de trupul hanului şi apoi începu să-i şuiere în ureche. Hanul se trezi buimăcit din somn şi cînd dădu cu ochii de şarpele cel înspăimîntător, amuţi de spaimă.

Şarpele începu să-i vorbească astfel:

— Tu eşti oare hanul despre care s-a dus vestea

că are o fată foarte frumoasă, cum rar mai întîlneşti pe faţa pămîn- tului?

— Da, eu sînt, răspunse hanul tremurînd.

— Este adevărat că-ţi iubeşti copila mai mult decît pe tine însuţi şi mai mult decît orice avuţie de a ta?

— Da, zise hanul, o iubesc, şi se făcu alb ca varul.

Şarpele, simţind că hanul minte, se gîndi să-l sperie şi mai departe.

— Uite ce este, hanule. Doresc ca tu să mi-o dai de soţie pe fiica ta; dacă nu vei voi, atuncea eu îţi voi distruge toată împărăţia şi nu va rămîne din seraiul tău decît praful şi pulberea. Tu nu vei mai avea nimic, vei sărăci şi vei ajunge un cerşetor, care va umbla din sat în sat după un codru de pîine uscată. Însă, să nu uiţi, hanule, că nimeni nu-ţi va da bucata de pîine uscată, dacă nu vei trudi pentru ea. Pîinea se cîştigă muncind, iar tu le-ai avut pînă acuma pe toate de-a gata, nu ştii să munceşti; alţii, nevoiaşi, au trudit zi şi noapte pentru bucatele tale.

Auzind cele spuse de şarpe, hanul se pierdu şi mai mult. El, care în viaţa lui nu vorbise niciodată, nimănui adevărul, voia să-l facă pe şarpe să creadă în mărturisirea sa, de aceea continuă:

— Da îmi iubesc fata mult, chiar foarte mult.

— Bine, dacă-ţi iubeşti fata, atuncea ia-ţi rămas bun de la serai, de la împărăţia şi de la avutul tău, căci mîine va fi prea tîrziu, totul va arde şi se va preface în scrum.

Hanul, nemaiputînd răbda, începu să plîngă şi, cu un glas ce tremura, spuse:

— Nu, nu te atinge de avuţia mea, de seraiul meu, mai bine ia-mi fata, ia-mi sufletul, numai nu-mi distruge împărăţia.

Şarpele, auzind vorbele hanului, se scîrbi din tot sufletul de prefăcătoria acestuia şi, privind cu dispreţ la faţa înlăcră- mată, spuse:

— Sufletul tău e mai cîinos, mai negru decît un suflet de şarpe. Eu, de-aş fi avut o copilă şi ar fi venit cineva să mi-o ia, ar fi putut să mă ardă cu fierul înroşit, să-mi sfîrtece carnea cu lanţurile, să-mi distrugă seraiul, toată bogăţia, orice ar fi fost mai bine decît să-mi fi dat fata. Copila nu mi-aş fi dat-o nimănui cu nici un preţ. Eşti şiret ca o vulpe şi flămînd după bogăţie ca un lup, hanule. Vezi

dumneata, de aci înainte oamenii n-ar trebui să se teamă de şerpi, ci mai degrabă să se teamă de cei haini ca tine, care nu au suflet; noi şerpii tot mai avem ceva.

După ce rosti aceste vorbe, dete cîteva tîrcoale prin camera hanului, iar apoi şarpele, tîrîndu-şi trupul, ieşi încet din serai şi plecă în pădure, acolo unde-şi trăia el zilele.

Hanul rămase pironit locului. Îi părea rău că fusese înfruntat de un şarpe, dar ştia că împotriva acestuia, chiar el, marele han, nu avea nici o putere. Şi ce putea să-i facă şarpelui? Fusese drept cu el, îi vorbise numai adevărul.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE
TĂTARĂ

Stufărişul

E MULT DE ATUNCI. Multă vreme s-a scurs de cînd s-au petrecut cele ce vă voi povesti acum.

La marginea unui sat, care se găsea în cine ştie ce colţ de ţară, crescuse un stufăriş des şi înalt, iar în mijlocul lui se afla o poieniţă verde, minunată, unde veneau fetele satului să petreacă după cum le era voia. Dar mereu, mereu, cînd venea timpul ca fetele să se întoarcă acasă, stufărişul avea obiceiul ca să prindă în verdeaţa sa pe fata care rămînea la urmă şi să-i taie părul.

Într-una din zile, se pare că vinerea, fetele satului s-au adunat cu toate ca să meargă iar în poieniţă. În sat trăia o femeie care avea o fată ce întrecea în frumuseţe pe toate cele de o seamă cu ea. Pletele lungi ale fetei cădeau valuri, valuri, se răsfirau leneşe pe umerii frumos conturaţi, alunecînd apoi uşor spre mijlocul ei tras ca prin inel. Înainte de a pleca cu prietenele ei spre poieniţă, mama îi spuse:

— Fii cu băgare de seamă, fata mea, să nu rămîi ultima în stufăriş, să nu-ţi pierzi frumuseţea de păr.

— Voi avea grijă, mamă, zise fata ieşind din casă.

Ajunseră fetele în poieniţă, se aşezară pe iarba verde şi mătăsoasă şi începură să joace, să cînte, să se bucure de viaţă. Se înseră. Fetele se grăbiră să iasă care mai de care mai repede din stufăriş. Iar fata noastră cu pletele lungi rămase la urmă, iar stufărişul îi smulse una dintre cele mai frumoase bucle. Cînd ajunse acasă, mama sa rămase uimită văzîndu-şi fata fără frumuseţea-i de păr. Sărmana

mamă plînse mult şi îi spuse fetei să nu mai plece niciodată în poieniţă. Se gîndi multe zile cum să facă să ia înapoi din stufăriş părul fetei sale. Într-o zi, mama se mai lumină la faţă şi spuse:

— Cine va putea să-mi aducă înapoi părul fetei, aceluia o voi da de nevastă.

Despre această hotărîre a mamei auziră toţi flăcăii satu- lui, dar nici unul nu se încumeta să intre în stufărişul cel blestemat. Un biet flăcău din sat, cam nătărău de felul lui, reuşi să scoată părul din stufăriş. Mama fetei, neavînd încotro, tre- bui să-şi ţină făgăduiala şi să-i dea fata de nevastă. Dar pasă-mite, ei nu-i plăcea tînărul şi hotărî să se ducă iar în poieniţa din mijlocul stufărişului şi să rămîie acolo.

Chiar a doua zi, se duse singură în stufăriş, se ascunse printre trestii şi nu se mai întoarse acasă. Mama o aşteptă şi, văzînd că fata nu vrea să iasă din stufăriş, îi vorbi bărbatului ei astfel:

— Măi bărbate, du-te tu la marginea stufărişului, cîntă şi cheam-o acasă pe fata noastră. Poate cînd îţi va auzi glasul va voi să iasă din stufăriş şi va veni acasă. Dar, ai grijă, omule, în cîntecul tău să nu-i zici fata mea, ci nora mea.

Tatăl se duse în poieniţă şi începu să cînte:

Hei, stufăriş,
stufăriş, Dă-te puţin
într-o parte,
Că-n mijlocul tău,
stufăriş, Şade nora-mi
deoparte.

Fata, recunoscînd glasul tatălui, îi răspunse astfel:

Hei, stufăriş, stufăriş,
Nu te da la o parte, fiindcă
Nici un tată nu-şi numeşte
fata Noră, ci mereu îi e
fiică.

Tatăl o aşteptă pînă se întunecă şi, văzînd că fata lui nu are de gînd să iasă din stufăriş, plecă spre casă. Într-altă zi, fu trimis să-i cînte fetei flăcăul cel nătărău, care reuşise să-i salveze părul. El începu să cînte astfel:

Hai, stufăriş,

stufăriş, Dă-te puţin
într-o parte,
Că-n mijlocul tău,
stufăriş, Şade soţia-mi
deoparte.

La cîntecul flăcăului, fata nici măcar nu-i răspunse. Dacă văzu şi văzu mama ei că toate încercările de pînă acum au fost fără folos, spuse celei de a doua fiice a ei:

— Fata mea, du-te la stufăriş şi cheamă-ţi sora, poate dacă te-o auzi pe tine va voi să vină acasă. Însă ai grijă, ca în cîntecul tău să nu-i spui soră, ci mătuşă.

— Bine, mamă, spune fata, dar oare poate cineva să-i spună sorei mătuşă?

Fără să primească răspuns, ea plecă. Cînd sosi la stufăriş, începu să cînte, dar uită cele povăţuite de mamă, şi-i cîntă astfel:

Hei, stufăriş,
stufăriş, Dă-te un
pic la o parte,
Că-n mijlocul tău,
stufăriş, Şade surioara-
mi deoparte.

Sora, ascunsă în stufăriş, îi răspunse cu aceleaşi vorbe. Stufărişul, ascultînd de dînsa, se dădu la o parte, să se întîl- nească surorile. Fata se bucură mult cînd văzu pe cineva de acasă, o sărută pe faţă, apoi o luă de mînă şi plecară împreună, spre Soare-Apune. Rătăciră multă vreme prin stufăriş, pînă ce ajunseră în dreptul unei fîntîni.

— Vai, ce sete îmi este, surioară, spuse cea mică, pot să beau puţină apă?

— Nu, nu se poate, surioară dragă, pentru că cel ce bea apă din această fîntînă se preschimbă în cal.

Şi au plecat mai departe. Pe drum întîlniră a doua fîn-
tînă
.

— De aicea pot să beau apă? întrebă cea mică, cînd zări fîntîna. Nu mai pot de sete.

— Nu, nu se poate, îi strigă sora. Apa din această fîntînă are puterea de a preschimba pe cel ce o bea în vacă. Aşa că fii cu băgare de seamă.

Nemaiavînd încotro, plecară iar mai departe.

Surioarei îi era sete din ce în ce mai tare. Peste puţin ajunseră iar în dreptul unei fîntîni, şi fata, fără să-şi mai între- be sora, înghiţi cîteva picături de apă. Şi pe loc ea se prefăcu într-un ied mic, alb şi foarte drăgălaş.

— Vai, surioara mea, de ce nu m-ai ascultat? Uite ce ai pățit!

Cu inima frîntă, cu sufletul zdrobit de durere, fata, văzînd că nu poate să-i vină în ajutor cu nimic, o luă cu ea şi porniră într-acolo unde le duceau picioarele.

Mai străbătură ele nişte poienițe, pe unde nu călcase pi- cior de om, mai merseră ele, şi, ostenite ajunseră în dreptul altei fîntîni, cu apă rece şi proaspătă tocmai bună de băut. Oamenii veneau şi-şi umpleau ulcioarele cu apă din fîntînă şi apoi plecau unul cîte unul. Nimeni nu deschise gura ca să întrebe fetele cine sînt şi de unde vin.

Lîngă fîntîna cea cu apă rece se găsea un copac înalt pînă-n slava cerului şi cu frunzişul des, de făcea o umbră tocmai bună pentru odihnă. Fata-şi luă iedul în braţe şi încet, încet, agăţîndu-se ba de o ramură, ba de alta, ajunse pînă în vîrf. Se aşezară pe o cracă mai groasă şi aşteptară să vadă cine va mai veni la fîntînă. Cînd stăteau ele cocoţate în vîrful copacului, iată că veni cu ulciorul după apă slujnica padişahului. Se aplecă să ia apa şi... ce să-i vază ochii? În apa fîntînii se oglindea un chip aşa de minunat, de parcă era o zînă. Nu mai putea slujnica de bucurie, crezînd că chipul acela frumos era al ei. Îşi zise: „Vai, da iată ce frumoasă sînt. Alta ca mine nu se mai găseşte în toată împărăţia. De ce să fiu eu sluj- nica padişahului?” Aruncă ulciorul şi plecă plină de mîndrie.

Sărmana slujnică nu ştia că în apa fîntînii se oglindea nu chipul ei, ci al fetei care se pitise în vîrful copacului.

Padişahul aşteptă ce aşteptă, ca să i se aducă apă proaspătă din fîntînă şi, cînd văzu că slujnica lui nu mai soseşte, trimise altă slujnică. Cînd se aplecă să ia apă, văzu în apa fîntînii o umbră. Se suci, se învîrti şi rămase ca mută cînd văzu în vîrful copacului

o fată frumoasă, frumoasă, aşa de frumoasă cum e luna în a cincisprezecea zi a strălucirii ei. Fata ţinea în mînă un ieduţ alb ca spuma mării. Slujnica intră în vorbă cu ea:

— Fată frumoasă, spune-mi: eşti crăiasă, un înger ori poate zîna zînelor?

— Nu sînt nici crăiasă, nici zînă, ci un om ca şi tine, îi răspunse fata.

Slujnica, după ce primi acest răspuns, alergă într-un suflet la palat şi-i grăi astfel padişahului:

— Stăpîne, am văzut în vîrful copacului de lîngă fîntînă o gingaşă şi plăpîndă fată numai bună de soţie pentru fiul mă- riei-tale.

Padişahul îi spuse prinţului, iar prinţul, urcîndu-se într-o trăsură trasă de patru cai negri înaripaţi, o porni spre locul cu pricina. Rămase şi el uimit de frumuseţea fetei.

— De ce te-ai cocoţat acolo sus? o întrebă prinţul. Haide, coboară, să te duc cu mine la palat.

Fata, după ce stătu puţin pe gînduri, îi răspunse:

— Aş coborî eu, dar mi-e teamă ca nu cumva să-i prici- nuieşti vreun rău ieduţului meu!

— Îţi făgăduiesc să n-am să-i fac nici un rău, îi răspunse prinţul.

Fu destul ca să audă aceste vorbe, că fata se dete jos, ţinînd în braţe iedul şi, cu sufletul plin de încredere în prinţ, plecară cu toţii la palat. Aci o întîmpină ca pe o mare crăiasă. Toţi o îndrăgeau pentru frumuseţea şi blîndeţea ei. Prinţul o luă de soţie. Şi făcură o nuntă de se duse vestea în lume.

Prinţul era foarte fericit lîngă soţia lui. Nu lăsau pe nimeni să se apropie de ied şi nu se despărţeau de el niciodată.

Într-una din zile, soţia prinţului ieşi să se plimbe împreună cu slujnicele ei pe malul mării. Slujnicele, care o pizmuiau de mult pentru bunătatea ei, după ce şuşotiră între ele, fără ca să fie văzute, se gîndiră că ar putea scăpa de ea aruncînd-o în mare. Aşa şi făcură. După această ispravă se-ntoarseră înapoi la palat, iar una dintre slujnice, ce semăna aidoma cu soţia padişahului, se urcă în pat şi se prefăcu că e bolnavă.

— Ce ţi s-a întîmplat, scumpa mea soţie? întrebă prinţul văzînd-o culcată în pat.

— Ce să mi se întîmple, iaca, m-am îmbolnăvit, şi de durere am plîns aşa de mult, încît

ochii mi s-au umflat cît cepele, iar nasul mi s-a înroşit ca o sfeclă.

— Nu-i nimic, zise prinţul, am să chem un vraci, care te va vindeca.

Nu trecu mult şi sosi vraciul. Slujnica, văzînd că gluma se îngroaşă, îl chemă de-o parte şi-i spuse:

— Ascultă-mă, vraciule, am să te fac un om bogat şi am să-ţi dau mult aur. Tu fă bine şi spune soţului meu că n-am să mă fac bine pînă ce n-am să mănînc din carnea acestui ied. Spune-i să-l taie spre binele meu.

Vraciul, cînd auzi de aur, nu se lăsă mult rugat.

— Măria ta, zise vraciul, leacul pentru boala soţiei este carnea iedului ce-l aveţi aci. Dacă veţi porunci ca iedul să fie tăiat şi din carnea lui să se pregătească bucate pentru bolnavă, atuncea ea se va face bine şi din nou veţi fi fericiţi.

— Bine, voi face aşa, zise prinţul privindu-şi solia, dar parcă înainte de a te aduce aici m-ai rugat ca să nu mă ating de ied şi să nu-i fac nici un rău.

— Da, prinţule, dar ce este mai scump decît sănătatea omului? îi răspunse femeia.

Slujitorii prinţului prinseră iedul, îi legară picioarele şi cînd erau gata să înfigă cuţitul în gîtul lui subţire, iedul prinse grai şi începu să vorbească:

— Oameni buni, am o rugăminte, înainte de a mă tăia: lăsaţi-mă să mă plimb niţel pe malul mării.

Slujitorii, înduioşaţi, îi dădură drumul. Iedul alergă spre malul mării. Aci începu să cînte, chemîndu-şi sora în ajutor:

Călăul îşi ascute
cuţitul, În gît vrea să
mi-l înfigă. Unul
spune să mă ţină,
Altul să mă taie zice.
Haide, surioară, ieşi.

Din valurile mării îi răspunse un glas cristalin, umbrit numai de o jalnică durere:

Nu pot să ies, nu
pot, Un peşte m-a-
nghiţit. Stau

închisă aci,
Ce să fac, să te ajut nu pot.

Se mai rugă încă o dată iedul, dar primi acelaşi răspuns. Trist, cu lacrimi calde în ochii lui blînzi şi rotunzi se întoarse.

Fu tăiat. Carnea lui moale şi fragedă fu mîncată cu poftă de slujnica cea haină şi necredincioasă. Oasele iedului fură îngro- pate în curtea seraiului. În acel loc crescu peste puţin un copac subţire şi frumos, care mereu răspîndea un parfum îmbătător de primăvară. Soţia prinţului, slujnica, înţelese cum a crescut copacul din curtea seraiului şi, cum nu avea o covată în care să-şi legene viitorul ei copil, se gîndi că ramurile copacului ar fi tocmai bune pentru aşa ceva. Porunci ca să se taie copacul. Şi, în timp ce unul din meşteri cioplea la covată, o surcică sări în barba unui moşneag ce tocmai trecea pe acolo. Moşneagul, cînd ajunse acasă, se scărpină în barbă şi surcica căzu pe jos. Curcanul moşului, crezînd că-i ceva bun, o înghiţi pe loc. Şi, cum o înghiţi, capul lui se prefăcu într-un măr de aur.

Slujnica auzi şi despre acest curcan cu capul de aur, dori să-l cumpere, însă moşul nu se lăsă înduplecat. Tăie curcanul, mîncă carnea împreună cu bătrînica lui, iar capul se gîndiră să-l păstreze.

A doua zi, cînd moşul şi bătrînica plecară după treburi, capul de aur ieşi din ascunzătoare, se preschimbă în fată şi începu să deretice prin casă, pregăti bucate bune şi gustoase, iar înainte ca cei doi bătrîni să se întoarcă, ea se ascunse iar.

Frînţi de oboseală se întoarseră bătrînii acasă. Şi aci holbară ochii cînd văzură aşa o minune.

Au zis ei că nu este lucru curat la mijloc şi, în următoarea zi, moşul nu mai plecă la lucru, ci rămase să stea la pîndă.

Văzu cu uimire cum capul cel de aur se preschimbă într- o tînără copilă şi cum ea, venind spre el, începu să-i povestească toată viaţa ei.

— Bunicuţule, binefăcătorul meu, vorbi ea, cîndva am fost un ied mic şi alb ca spuma mării, soţia padişahului era sora mea. Mare ciudă aveau slujnicele pe ea şi într-una din zile au aruncat-o în mare. Acolo fu înghiţită de un peşte... şi fata îi

povesti totul.

Bătrînul, uimit de cele ce-i fusese dat să audă, fugi la se- rai şi, abia ţinîndu-şi răsuflarea, povesti prinţului toată păţania iedului. Prinţul, îngrozit de cele spuse de bătrîn, porunci sluji- torilor săi ca să pescuiască acel peşte ce o înghiţise pe sărmana lui soţie.

Slujitorii, după mai multe încercări, reuşiră să prindă peştele. Îl scoaseră la mal, îl despicară în două şi scoaseră de acolo pe soţia lui cea adevărată. Apoi prinţul veni la cea prefăcută şi-i spuse:

— Slujnică nedreaptă, alege-ţi singură pedeapsa. Să te leg de coada a patruzeci de cai nărăvaşi, care să te tîrască pînă vei muri, ori să te ard cu patruzeci de fiare înroşite?

În cele din urmă fu legată de coada unui armăsar de patruzeci de ani, care atît o tîrî, pînă nu mai rămase nici bucăţică din ea.

Şi la palat a fost veselie mare, care poate mai ţine şi azi. Toţi trei s-au bucurat şi toată lumea s-a luminat că le-a fost dat un prinţ atît de drept cu o soţie atît de aleasă.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE TĂTARĂ

Omul cel nătîng

UN BIET ŢĂRAN, avînd o droaie de copii, s-a hotărît să adune vara cîţi mai mulţi coceni pentru foc ca în timpul iernii copiii lui să nu îngheţe de frig. Era omul nostru cam uşor de minte şi orice făcea el trebuia să-i iasă de-a-ndoaselea.

Şi plecă el cu un car după coceni. Umblînd prin mirişte, găsi un ac de siguranţă, îl ridică şi-l puse în carul cu coceni. Întorcîndu-se acasă, îi vorbi nevestei cam aşa:

— Măi nevastă, să mai zici că nu-s bun de nimic, uite, cînd adunam coceni pentru foc, găsii în mirişte un ac de siguranţă şi, ştiind că ai nevoie de el, ţi l-am adus.

— Ia arată-mi şi mie acul, îl îndemnă soţia, bucurîn- du-se.

Omul nostru ieşi din casă şi veni să caute acul de sigu- ranţă în carul cu coceni. Căută el ce căută, şi iar căută pînă ce i se urî de atîta căutat; apoi, negăsindu-l, se întoarse abătut în odaie.

— Femeie... nu e acul. O fi căzut pe drum.

— Tiii, zise femeia, că prost mai eşti, bărbate! Puseşi acul în car în loc să-l prinzi în piept.

Omul răspunse ruşinat:

— Bine, aşa-i cum zici tu... dac-oi mai găsi altul, altădată, aşa oi face.

A doua zi, în zori, ţăranul iar porni la cîmp şi, pe cînd aduna coceni, găsi o toporişcă. Mare fu bucuria ţăranului. O ridică repede, o atîrnă în piept şi plecă spre casă. De cum păşi pragul casei, femeia îl văzu şi zise:

— Nătîngule! Vai, vai, vai! Toporişca nu se

atîrnă în piept, ci se agaţă la brîu, omule!

Şi omul iar se ruşină de prostia lui:

— Bine, măi femeie, nu mai ţipa aşa la mine, cînd voi găsi altul aşa voi face.

Şi-n dimineaţa următoare iar plecă la cîmp. După ce termină de trebăluit, pe-acolo, o luă agale spre casă. În drum... ce să vezi... un căţeluş frumos, cîrlionţat şi negru ca tăciunele. Căţeluşul se gudură pe lîngă om şi acestuia i se făcu milă de bietul suflet rătăcit şi se gîndi să-l ducă acasă, să stea şi el prin ogradă. Îl ridică de jos şi-l agăţă la brîu, aşa cum îl învăţase nevasta.

Numai ce deschise poarta, femeia îl văzu şi strigă:

— Mă, ce bleg mai eşti, afurisitule! Oamenii cînd vor să ia un căţeluş cu ei strigă cuţu, cuţu, şi nu-l agaţă la brîu.

Omul, cu capul plecat de ruşine, răspunse:

— Bine, am auzit, aşa voi face de-acum încolo.

În cea de a patra zi, ţăranul iar plecă la cîmp. Acolo se întîlni cu un vînător, care tocmai îşi trimesese ogarii pe urmele unui iepure. Vînătorul ceru ajutor omului nostru. Iar el, neşti- ind ce să facă, strigă cuţu, cuţu, cuţu. Atunci cîinii vînătorului se opriră şi veniră la stăpîn. Vînătorul se înfurie şi zise:

— Măi omule, văd că eşti bătrîn, dar ai rămas cu mintea de copil.

Şi bietul bătrîn se-ntoarse acasă. Aci povesti nevestei cele întîmplate. Ea îi spuse:

— Tare mai eşti tăntălău! Cînd se duc la vînătoare, vînă- torii strigă: prinde-l, prinde-l, dacă prinzi o raţă, o jumătate este pentru mine, iar cealaltă pentru tine, dacă prinzi două, una este pentru mine, iar cealaltă pentru tine.

Bătrînul înţelese cît de mult încurcase iţele şi spuse:

— Da, ai dreptate, am greşit, rîndul viitor ştiu eu ce am de făcut.

În a cincea zi, ţăranul nostru iar plecă la cîmp şi, aici, în timp ce aduna coceni, zări un vînător care stătea cu puşca în- tinsă spre nişte raţe sălbatice, gata, gata să apese pe trăgaci.

„Măcar de astă dată să fiu de vreun ajutor”, îşi zise omul, şi începu să strige: „Prinde-le, prinde-le, dacă prinzi o raţă, jumătate din ea este a mea, cealaltă jumătate este a ta, dacă prinzi două, una este a mea, cealaltă a ta. ”

Raţele se împrăştiară cît ai clipi din ochi. Vînătorul, mîniat foc, se-ntoarse către om şi lăsă puşca în jos.

— Na-ţi, prinde şi tu, om afurisit ce eşti, şi începu să-l lovească de zor.

Sărmanul om se-ntoarse de astă dată acasă bătut, şi iar se plînse nevestei:

— Nu vezi că eşti tont, bărbate, îi răspunse femeia. Cînd ţi se iveşte un astfel de prilej, trebuie să te apropii de ele tiptil- tiptil şi să le iei prin surprindere. Atunci sigur că prada n-o să-ţi scape.

Omul înţelese şi iar spuse:

— Da, da, şi de astă dată ai dreptate. Altădată n-am să-ţi uit poveţile.

Şi în următoarea zi, haide iar la cîmp. Pe drum, într-o ogradă, văzu mai multe femei, care torceau lînă, coseau şi-şi povesteau toate cele.

Bătrînul, dorind să facă o faptă bună, se furişă în curte, veni încetişor pe la spatele lor şi desfăcîndu-şi braţele, cuprin- se pe una din femei şi o ţinu strîns ca nu cumva să-i scape. Doar aşa îl învăţase nevasta.

Femeile, îngrozite, începură să ţipe, să se zbată şi toate se năpustiră la el, îl zgîriară pe faţă şi-l înghiontiră cît ce putură mai tare. De-abia scăpă bietul om din mijlocul lor, şi, necăjit, se întoarse acasă. Aci se puse să povestească întîmplarea nevestii care îl aştepta.

— Ai un cap de dovleac, bătrîne. Nu trebuia să faci ceea ce ai făcut. Tu trebuia să le dai bineţe, să le spui spor la treabă şi Alah să le dea bogăţie. Apoi îţi vedeai de drum liniştit.

Omul văzu cît de tare greşise, îşi lăsă capul în jos şi răspunse:

— De-acum încolo am să mă deştept şi ai să vezi că n-am să mă mai încurc.

În a şaptea zi, iar plecă de acasă. Pe drum trecu pe lîngă un cimitir şi văzu nişte oameni care boceau un mort ducîndu-l la groapă. Omul nostru le strigă:

— Hei, oameni buni, spor la treabă şi Alah să vă dea numai bogăţie.

— Bătrînul ăsta rîde de noi, îşi bate joc de mortul nostru, răspunseră oamenii şi se repeziră la el de-i dădură o bătaie zdravănă, soră cu moartea.

Sărmanul om se întoarse acasă şi-i spuse nevestii pe nerăsuflate cele păţite.

— Măi, cap de bivol, îi răspunse nevasta. Aşa trebuia să faci? Rămîi de rîsul lumii cu prostia ta, măi omule. Trebuia să spui: să-i fie ţărîna uşoară, Alah să-i ierte păcatele, iar cei rămaşi în viaţă să fie sănătoşi. Şi-atît, dar nu cum ai făcut tu.

Omul văzu că iar greşise şi promise din nou să se poarte cum se cuvine.

— Bine, bine, am luat aminte, bombăni el.

În cea de a opta zi, cînd se întorcea de la cîmp, omul nostru întîlni o nuntă. De data asta voi să arate nevestii cît este de deştept. Se duse deci, către nuntaşi şi le spuse:

— Alah să-i ierte păcatele, să-i fie ţărîna uşoară, iar cei ce sînt în viaţă să fie sănătoşi.

Nuntaşii se supărară tare şi-l luară la pumni. Şi-i cărară atîţia pumni pînă cînd îl învineţiră, şi sărmanul ţăran de-abia izbuti să se ridice şi să plece acasă. Povesti nevestii păţania şi ea se făcu foc şi pară şi zbieră:

— Eşti un prost, nătîng, tăntălău, nătărău, tont, cap de dovleac...

Dar nici nu isprăvi bine să-i mai spună şi altele, că bătrînul se repezi la ea şi-i astupă gura cu mîinile:

— Ajunge, femeie. Pentru isteţimea ta am mîncat atîta bătaie că de-abia mă tîrăsc. Păstrează-ţi deşteptăciunea pentru tine. M-am deşteptat şi eu şi ştiu ce am de făcut de-acum încolo.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE
TĂTARĂ

Vînătorul Mehmet

A FOST ODATĂ, de mult de tot, un mare şi puternic padişah, care avea un fecior meşter mare în ale vînatului. Padişahul încărunţise şi-şi aştepta de la o zi la alta sfîrşitul. Într-una din zile, se îmbolnăvi foarte rău. Atunci, simţind că mai are de trăit doar cîteva ceasuri, chemă la el pe fiul iubit şi pe împărăteasă şi începu a le spune ultima sa dorinţă.

— Ascultă, fătul meu, tu eşti un vînător bun de s-a dus vestea despre tine peste şapte mări şi peste şapte zări. Am cut- reierat împreună toate pădurile din jurul împărăţiei şi mi-ai arătat de multe ori că eşti dibaci şi te pricepi bine în meşteşu- gul ăsta, care este foarte primejdios. Dar, pe lîngă dibăcie, trebuie să ştii să te fereşti şi de oameni, spuse bătrînul cu voce apăsată. Un lucru ţine minte: cînd ai să ieşi după vînat, poţi să te duci în toate părţile, dar să nu cumva să treci peste groapa dinspre Soare-Răsare a împărăţiei, căci nu va fi bine de tine.

Abia apucă bietul padişah să-şi rostească vorbele că-şi dădu sufletul.

Îl plînseră ca pe un bun părinte, şi apoi îl îngropară cu mare cinste şi alai ca pe un împărat.

Într-o zi, Mehmet, căci aşa se numea fiul de padişah, se plimba prin curtea seraiului şi deodată îşi aduse aminte de sfatul pe care i-l dăduse tatăl său. „De ce oare părintele meu a lăsat cu limbă de moarte ca să nu trec peste groapa de la marginea împărăţiei? Oare ce taină purta tatăl meu?” Şi se hotărî ca a doua zi să plece într-acolo. Şi aşa îşi luă puşca, şi toate cele trebuincioase pentru vînat, şi o porni la drum.

Merse el ce merse şi dădu peste un cimitir vechi care, pa- sămite, se afla chiar la marginea împărăţiei. În timp ce Meh- met ocolea cimitirul în căutarea unui vînat, zări o pasăre, şi, voind să tragă în ea, îşi pregăti puşca, dar, cînd să tragă, pasărea prinse grai omenesc şi începu să vorbească:

— Mehmet, vînătorule, Mehmet, vînătorule, prinţule, rogu-te, ai milă de o pasăre ca mine şi nu mă împuşca. Poate cîndva ai să ai şi tu nevoie de mine.

Mehmet o lăsă să-şi vadă de zbor şi plecă în speranţa că va găsi, totuşi, un alt vînat. Dar nu făcu el nici cîţiva paşi că se pomeni cu o altă pasăre, pe care o împuşcă, o puse în desagă şi se întoarse acasă. În timp ce împuşca pasărea, Mehmet fu văzut de doi viziri ai padişahului vecin, care, cîndva, într-o mare luptă îl învinsese pe tatăl lui Mehmet. Vizirii se duseră deci în grabă la padişahul lor şi-i spuseră că Mehmet vînătorul a împuşcat pasărea care avea menirea să aducă, mai devreme sau mai tîrziu, împărăţie celui ce îi va mînca inima. Şi, dacă Mehmet era acela, însemna că va ajunge padişah peste împărăţia vecină. Mehmet nu avea de unde să ştie toate astea. El, întorcîndu-se acasă, dădu bucătarului pasărea, ca s-o pregătească pentru cină. Şi, tocmai cînd toate fură gata şi Mehmet se pregătea să guste din vînatul adus de el, auzi nişte bătăi în uşă. Erau cei doi viziri, trimişii padişahului vecin.

— Prinţule Mehmet, a poruncit stăpînul nostru ca să te ducem la el. Nu ai voie să te atingi de bucatele de pe masă. I le vom duce lui.

Mehmet se duse la padişah fără să zică nimic.

— Mărite padişah, îi spuse Mehmet cînd sosi la el, am auzit că m-aţi chemat. Aveţi poate să-mi spuneţi ceva?

Padişahul însă se uită la bucate şi, cînd văzu că Mehmet deja mîncase inima păsării, îngălbeni de mînie, dar nu zise nimic şi mi-l trimise înapoi.

După alte zile, unul din vizirii care-l văzuse pe Mehmet împuşcînd pasărea, veni la padişah şi-i spuse acestuia că Meh- met s-ar fi lăudat gighiţilor că el ar fi în stare s-o aducă de pes- te mări şi ţări pe frumoasa Anger. Auzind aceste vorbe, padişa- hul porunci ca Mehmet să fie chemat la el. Aici

împăratul îi zise:

— Am auzit vînătorule, că tu te-ai fi lăudat că poţi s-o aduci la mine pe frumoasa Anger. Îţi dau răgaz patruzeci de zile. Dacă te întorci fără Anger, atuncea te vei trezi închis în turnul cel mai înalt al palatului.

Vizirul care-l pîrîse pe Mehmet, văzîndu-l într-o aseme- nea încurcătură, se bucura în sinea lui şi-şi spunea că Mehmet nu mai avea prilejul să se întoarcă teafăr în ţara sa.

Mehmet veni acasă şi-i spuse mamei sale că mai avea de trăit doar patruzeci de zile, deoarece padişahul l-a pus la o încercare grea şi el nu ştie dacă va izbuti sau nu s-o aducă pe frumoasa Anger, de care el nu auzise niciodată.

— Nu te întrista, feciorul meu, îi spuse mama încercînd să-l mîngîie, ascultă ce-ţi spun eu şi poate vei reuşi s-o găseşti pe Anger. Du-te la padişahul vecin şi spune-i să-ţi facă o cora- bie mare şi frumoasă, numai şi numai din aur. Să-ţi mai dea şi patruzeci de fete tinere şi atrăgătoare, care să fie toate de aceeaşi statură şi toate să fie îmbrăcate la fel. Una din camerele corăbiei să fie umplută cu aur. Dacă padişahul îţi va îndeplini cererea, atuncea tu o vei putea răpi pe frumoasa Anger. Însă, nu uita, fiul meu, că niciodată nu trebuie să-ţi laşi puşca din mînă. Cînd veţi ajunge în ţara preafrumoasei fete, veţi cumpă- ra cîte ceva de-ale gurii, şi atuncea voi să plătiţi pentru ceea ce veţi lua de cinci ori mai mult decît vi se va cere. Dacă vi se va cere un galben, voi să daţi cinci.

Mehmet făgădui mamei să nu uite nimic din poveţile ei. În numai cîteva zile, meşterii padişahului făuriră o corabie mai mare cum nu se mai văzuse pe faţa mării, o corabie toată din aur. În timp ce pregătirile pentru plecare erau în toi, veni la Mehmet mama sa şi-i mai spuse:

— Fătul meu, cel care te-a împins la o asemenea grea încercare este vizirul padişahului. Acest vizir are o copilă. Cînd ai să alegi cele patruzeci de fete, tu, mai întîi, alege pe fata acestui vizir, apoi să le alegi şi pe celelalte.

Mehmet alese patruzeci de tinere toate după statura fetei vizirului. Se îmbrăcară toate la fel şi se

urcară pe corabie.

Mai alese vînătorul Mehmet patruzeci de gighiţi voinici şi aceştia fură duşi şi ei pe corabie. Cînd toate erau pregătite pentru plecare, vizirul, fără să fie văzut, se furişă pe corabie, îşi luă fata şi lăsă în locul ei o altă tînără, ce semăna cu fata lui ca două picături de apă.

Mehmet, care nu ştia nimic, porunci să
pornească cora-
bia.

După ce corabia se îndepărtă de mal, Mehmet veni printre tinerii ce-i luase cu el şi intră în vorbă. Toţi erau foarte veseli, îşi spuneau snoave, cîntau, jucau. După ce Mehmet stătu puţin printre ei, intră şi în camera unde se găseau cele patruzeci de tinere fete. Şi aici domnea peste tot veselia şi gălăgia. Numai una stătea retrasă într-un colţ şi plîngea. Mehmet se apropie de ea:

— De ce plîngi, fată, ce ţi s-a întîmplat? o întrebă el.

— Vînătorule Mehmet, plîng pentru că am de ce. Nu tu ai fost acela care m-ai ales pe mine pentru călătoria ta. Tocmai cînd corabia era gata de plecare, vizirul padişahului mă luă de mînă şi mă aduse pe corabie în locul fetei lui. El îşi luă fata şi o duse acasă, iar eu rămăsei aci fără ştirea ta.

Auzind o asemenea ispravă a vizirului, Mehmet porunci ca să se întoarcă iar la mal. Padişahul, care urmărea corabia de la fereastra seraiului său, zări corabia că se apropia de mal şi îi spuse vizirului. Vizirul înţelese pentru ce Mehmet a întors corabia sa din drum şi începu să tremure de frică. Mehmet imediat ce puse piciorul pe ţărm se duse chiar la vizir şi-i ceru fata. Vizirul, ba de voie, ba de nevoie, îi dădu fata. Vînătorul Mehmet o luă cu el, o aduse pe corabie şi dădu drumul fetei pe care vizirul o lăsase în locul copilei sale. Corabia porni iar în larg.

După ce pluti cîteva zile pe marea cea albastră şi liniştită, Mehmet văzu că straiele tinerilor se cam murdăriseră. Atunci găsi cu cale că ar fi trebuit să facă un mic popas şi să tragă corabia la mal, iar aici tinerii să-şi spele hainele. Aşa şi făcu. Tinerii şi tinerele fete se apucară de spălat, iar Mehmet, avînd puşca la spinare şi un paloş în mînă, plecă să colinde prin împrejurimi. Cînd mergea el aşa, auzi parcă nişte scîncete de copil, se uită în jurul său şi văzu cu uimire că ţipetele veneau din partea unde se găsea un copac bătrîn şi gros. Se căţără în copac şi

aci găsi cinci puişori care plîngeau ca şi oamenii.

— Vai de mine, bieţii de voi, de ce-oţi fi plîngînd?

— Cum să nu plîngem, îi răspunseră puişorii, iată în fie- care an mama noastră, pasărea cea uriaşă, scoate cinci pui şi ne lasă în cuib. În timp ce ea este plecată după hrană, vine la

noi un balaur cu şapte capete care ne mănîncă. Sîntem tare speriaţi, aşteptăm să vină balaurul şi să ne înghită şi pe noi.

— Nu mai plîngeţi, micuţilor, le spuse Mehmet cu un glas blînd. Am să vă scap eu de balaurul cel lacom. Unul dintre voi să mă ascundă sub aripile sale şi, cînd balaurul va veni, eu am să ies să mă lupt cu el.

Nu trecu mult, şi iată că sosi şuierînd pe cele şapte guri balaurul cel fioros. Mehmet ieşi deodată din ascunzătoarea sa şi dintr-o singură lovitură tăie cele şapte capete ale balaurului cu paloşul său.

Puişorii, văzînd că balaurul este mort, nu ştiură cum să-i mulţumească lui Mehmet. Bucuria lor era fără margini. Deodată începu să bată un vînt călduţ, călduţ.

— Ce este cu vîntul ăsta călduţ? întrebă Mehmet.

— Ce să fie, îi răspunseră puişorii, mama noastră şi-a întins aripile şi zboară spre noi.

Apoi începu să plouă.

— Astea sînt lacrimile mamei, spuseră iar puişorii, plînge pentru noi. Ea crede că ne-a mîncat balaurul şi că nu ne mai găseşte în cuib.

Apoi puii l-au acoperit pe Mehmet cu aripile lor şi, peste puţin, sosi pasărea uriaşă. Cînd văzu că puişorii ei trăiesc, iar lîngă copac se află mort balaurul, începu iar să plîngă, însă de astă dată de bucurie.

— Puişorii mei dragi, spuneţi-mi cine v-a scăpat de balaur? Cine v-a făcut acest mare bine?

— Cine să ne scape, decît vînătorul Mehmet.

— Încotro a plecat, aş vrea să zbor după el şi să-i mulţu-
mes
c. Pasărea mamă zbură în partea în care i-au arătat puii,
dar nu-l găsi pe Mehmet şi se întoarse.

— Încotro a luat-o? întrebă pasărea din nou.

— Spre Soare-Răsare.

Zbură ea spre Soare Răsare, dar nu-l găsi. Mai scrută niţel zarea, dar nu dădu peste nimeni.

Se-ntoarse şi iar îşi întrebă puii încotro a plecat Mehmet.

— Dacă-ţi vom arăta pe unde a luat-o, tu sigur că ai să-l înghiţi, îi spuseră puişorii.

— N-am să-l mănînc, le făgădui mama pasăre.

Dar vînătorul Mehmet nici n-apucă bine să iasă de sub aripile puilor, că mama făcu deodată hap!... şi-l înghiţi pe loc. Puişorii începură să plîngă, dar mama lor îl scoase afară din cioc mai arătos şi mai voinic decît fusese înainte.

— Vînătorule Mehmet, vorbi pasărea uriaşă, tu mi-ai făcut un mare bine, mi-ai salvat puişorii, spune-mi cumva de ai vreo dorinţă ca să ţi-o îndeplinesc.

— Nu, zise Mehmet, nu-ţi cer nimic, vreau numai să te întreb ceva.

— Chiar dacă ai să mă întrebi, la ce are să-ţi folosească răspunsul meu? Mai bine iată două pene din aripa mea şi, ori de cîte ori ai să ai nevoie de ajutorul meu, lipeşte aceste pene una de alta, şi, oriunde oi fi, oriunde te-oi afla, eu am să-ţi vin într-ajutor.

La plecare Mehmet întrebă pasărea dacă nu cumva ştie în ce parte se află ţara frumoasei Anger. Pasărea însă nu ştia. Mehmet mulţumi pentru cele două pene şi plecă la tovarăşii săi de călătorie, pe care-i lăsase la ţărm. În timp ce Mehmet se luptase cu balaurul, în timp ce stăteau de vorbă cu pasărea cea uriaşă şi cu puişorii ei, tinerii care rămăseseră pe corabie îşi terminaseră treburile şi acum îl aşteptau pe el. Se urcară pe corabie şi iarăşi începură să plutească. Şi, cum era un vînt puternic pe mare, călătoriră repede şi după iarăşi cîteva zile văzură pe malul mării un peşte mare şi lung, care ţinea coada în apă, iar cealaltă jumătate dinspre cap o avea pe uscat.

— Vînătorule Mehmet, auzi el deodată, vino, rogu-te, de mă scapă şi aruncă-mă în apă. Poate am să-ţi fiu şi eu de folos cîndva.

Apropiară corabia de mal şi cei patruzeci de gighiţi voinici apucară peştele de coadă şi-l aruncară în mare.

— Spune-mi, Mehmet, ai cumva vreo dorinţă? îl

întrebă peştele pe Mehmet.

— Ce pot să-ţi cer? îi răspunse Mehmet. Cum are să mă ajute pe mine un peşte?

— Totuşi să ştii că eu am să te scap de la un mare necaz. Ţine de la mine doi solzi şi, de cîte ori vei avea nevoie de mine, tu loveşte aceşti doi solzi şi eu voi veni în ajutorul tău.

Mehmet luă solzii, se urcă apoi pe corabie şi iar îşi văzu de drum.

După o călătorie foarte lungă, ajunseră în ţara preafru- moasei Anger, ba chiar în oraşul unde locuia ea. Acest oraş era vestit pentru oamenii săi foarte darnici şi foarte curioşi.

S-au minunat mult locuitorii oraşului cînd au văzut o corabie numai de aur. Se răspîndi vestea în tot oraşul despre măreţia acestei corăbii. În fiecare zi, în jurul corăbiei se adunau o mulţime de gură-cască, care veneau să vadă minunea. Tinerii şi fetele coborîră pe uscat şi plecară să se plimbe prin oraş. Mehmet însă nu ieşi nicăieri, ci rămase pe corabie, aşteptînd clipa cînd o va putea răpi pe Anger. În timp ce se plimbau prin oraş, tinerii făceau şi cumpărături, plătind de cinci ori mai mult pentru fiecare lucru cumpărat. Şi aşa s-a dus vestea corăbiei de aur şi a tinerilor plini de aur pînă la seraiul padişahului.

Într-o zi, padişahul, neavînd ce face, îi spuse împărătesei:

— Hai să mergem să vedem şi noi corabia cea lăudată şi pe flăcăii cei darnici, să vedem ce fel de oameni sînt şi de unde au ei aşa de mult aur, de fac aşa mare risipă şi dau totdeauna mai mult decît trebuie.

— Bine, preamărite padişah, să mergem, îi răspunse împărăteasa.

S-au urcat într-o trăsură trasă de patru armăsari negri ca noaptea şi plecară spre locul unde se oprise corabia. Ajungînd aici, se urcară pe corabie şi rămaseră pironiţi locului cînd văzu- ră toate cele de pe corabie. Padişahul se duse în camera flăcă- ilor, cu care se înveseli straşnic, iar împărăteasa veni în camera fetelor, şi luă parte la cînturile şi dansurile lor. Erau veseli cu toţii. De atîta veselie uitară chiar că trebuie să se întoarcă îna- poi la serai. Abia a doua zi, la vremea prînzului, sosiră şi ei la palat.

Aici, fata lor, Anger, care îi aştepta, ieşi să-i întîmpine, zicîndu-le:

— Vai, tată şi mamă, ce s-a întîmplat de aţi întîrziat atît?

— Am fost şi noi să vedem corabia cea de aur, care a poposit în oraşul nostru. Şi era aşa de minunat acolo totul, de parcă am zis că sîntem în rai. Ba am uitat şi să ne întoarcem.

— Sînt şi eu curioasă să văd corabia, zise fata către părinţi.

— Du-te, copila mea, plimbă-te şi admiră şi tu corabia cea de aur, îi spuse împăratul.

Fata nici n-aşteptă să i se spună de două ori. Îşi luă slujnica cu ea, se urcă în trăsură şi mînară caii spre corabie. Aici fu întîmpinată cu mare cinste. Prinţesa curioasă intră mai întîi în camera fetelor. Fu tare încîntată de bogăţiile ce le văzu aici, de cîntecele şi dansurile fetelor, şi uită să se întoarcă la palat.

Seara, cînd se întunecă, cînd luna începu să se oglindeas- că în apele mărilor, Mehmet porunci oamenilor săi să porneas- că corabia şi să apuce drumul spre casă.

Slujnica, care rămăsese la mal, alergă într-un suflet şi spuse padişahului că prinţesa Anger a fost răpită. Cum auzi padişahul una ca asta, se înfurie tare şi trimise pe loc în urmă- rirea fugarilor zeci de corăbii.

Anger, văzîndu-se răpită, tăcu şi lăsă corabia să-şi vadă de drum. După puţin se furişă din camera unde se găsea şi fără să fie zărită de nimeni, aruncă în valurile mării un pieptene pe care-l avea la ea. Numai ce atinse pieptenele fundul mării, că se opri pe loc corabia. Dar Mehmet, care nici o clipă n-o slăbise din ochi, şi văzuse pieptenele pe care îl aruncase în mare, îşi dete cu părerea că pieptenele era vrăjit şi se gîndea cum să-l scoată. Atunci îşi aduse aminte de pasărea care îi dăruise penele. Le lovi una de alta şi pe loc apăru pasărea cea uriaşă, mama puişorilor.

— Ce doreşti, stăpîne? îl întrebă ea.

— Adu-mi, de poţi, de pe fundul mării, pieptenele pe care l-a aruncat acolo frumoasa Anger.

Pasărea îşi luă zborul şi numai după cîteva clipe se-n- toarse cu pieptenele în cioc. Corabia o porni din nou. Anger, care între timp se

împrietenise cu fata vizirului, o trimise să vadă dacă corabia merge ori stă pe loc. Aceasta se-ntoarse şi spuse prinţesei că corabia merge mai repede ca înainte.

Frumoasa Anger ieşi iar din camera sa, se uită în jur şi, crezînd că n-o vede nimeni, scoase din deget un inel pe care-l aruncă în mare. Corabia se opri din nou. Mehmet văzu şi

această ispravă. Atunci îşi aduse aminte de solzii peştelui. Îi lovi şi iată că apăru peştele:

— Ce treabă ai cu mine, stăpîne? îl întrebă pe Mehmet.

— Frumoasa Anger a aruncat în mare un inel. Cată-l şi adu-mi-l cît poţi de repede.

Peştele dispăru în apă şi, cît ai clipi din ochi, sosi cu inelul în gură. Mehmet îi mulţumi, luă apoi inelul şi-l puse în degete. Corabia o porni iar, de astă dată parcă mai repede.

Scăpară de urmăritori, trecură de hotarul preafrumoasei Anger şi, cum vîntul i-a ajutat la mers, se întoarseră cu sănătate în ţară. Padişahul zări corabia care se apropia.

— Vezi, vizirule, îi spuse el credinciosului său, mulţu- mesc lui Alah că i-a ajutat vînătorului Mehmet s-o răpească pe Anger şi să mi-o aducă. Tu spuneai că el nu se va mai întoarce.

Corabia se opri la mal. Fetele şi flăcăii coborîră de pe co- rabie şi plecară voioşi pe la casele lor. Mehmet o luă pe prin- ţesă cu el şi o duse padişahului. Padişahului îi plăcu această fată gingaşă şi dori s-o ia de nevastă cît mai repede. Dar Anger nu dorea deloc una ca asta. Şi aşa că ea căuta să-l amîne pe padişah cu fel şi fel de minciuni. Zilele treceau. Vizirul mai scorni o altă trăznaie şi veni iar la padişah.

— Luminate padişah, Mehmet iar se laudă că ar putea să-ţi aducă pasărea măiastră, pe Zemzer din munţii Kap. Pasărea aceasta cîntă în şaptezeci şi două de graiuri, are o voce minunată şi desigur că te-ar veseli mult.

Padişahul, auzind şi aceste vorbe, iar porunci ca Mehmet să poftească la palat.

— Vînătorule Mehmet, îi zise padişahul, mi-a spus cine- va că te-ai fi lăudat că poţi să-mi aduci pasărea Zemzer din munţii Kap, care îmi va lumina cu cîntecele sale anii ce îi mai am de trăit. Deci, îţi

poruncesc ca în patruzeci de zile să mi-o aduci la palat; de nu, unde-ţi stau picioarele îţi va sta şi capul.

Mehmet se întoarse acasă abătut din cale afară. Îi povesti mamei pentru ce fusese chemat la palat.

— Fiule, îi spuse mama, încercarea la care eşti pus acum nu este mai grea şi, dacă ai noroc şi de astă dată, ai să sfîrşeşti treaba cu bine. O să se termine odată toate aceste chinuri ce se abat pe capul tău şi s-or închide gurile rele ce nu ne lasă să

trăim în linişte. Tu du-te iar la padişah şi cere-i corabia de aur cu care ai adus-o pe Anger, şi mai cere-i patruzeci de voinici. Cu ei vei porni spre munţii Kap, dar trebuie să fii foarte atent, atunci cînd te vei apropia de munţii Kap, să te uiţi bine la pasă- re şi, dacă o vezi cu ochii închişi, să nu cumva să te apropii de ea. Dacă însă o găseşti cu ochii deschişi, atunci apropie-te de ea şi răneşte-o la o aripă. Pasărea Zemzer de durere nu va mai putea zbura, se va roti ce se va roti în înaltul cerului şi, cînd nu va mai avea puteri, va cădea pe corabia ta. Atunci voi o veţi prinde, o veţi lega bine şi vă veţi întoarce cu porunca padi- şahului împlinită.

Mehmet veni iar la padişah şi-i ceru acestuia cele spuse de mama sa. Avînd toate pregătirile, corabia şi Mehmet plecară, luînd calea spre munţii Kap.

Lungă le fu călătoria aceasta. Plutiră pe mare zile şi săp- tămîni în şir pînă ce ajunseră în munţii Kap, unde se găsea pasărea. Mehmet coborî de pe corabie şi plecă în căutarea ei. O zări stînd cu ochii deschişi pe o stîncă. Însemna că doarme. Atunci Mehmet porunci să întoarcă corabia, îşi puse puşca la ochi şi trase. Pasărea fu rănită, îşi luă totuşi zborul, dar nu putu ajunge departe, căci căzu pe corabie. Mehmet şi cei patruzeci de flăcăi o legară bine şi o porniră din nou spre casă.

Padişahul iar zări corabia. După ce o traseră la mal, voinicii luară cu ei pasărea cea măiastră şi o duseră în faţa padişahului. În numai cîteva zile rana pasărei se vindecă. Începu să cînte. Şi cînta aşa de plăcut, încît toţi cei ce treceau pe lîngă ea trebuiau s-o asculte. Cînta şi cîntece vesele şi triste.

Padişahul era mereu nemulţumit. Voia cu tot dinadinsul să ia de nevastă pe Anger, dar fata îl tot amîna de azi pe mîine.

În cele din urmă, ea îi spuse astfel padişahului:

— Preamărite padişah, dacă doreşti aşa de mult

ca să mă iei de nevastă, tu trebuie să te lupţi cu mine. Dacă eu te voi învinge, am să te omor, iar dacă eu voi fi cea învinsă, atunci chiar a doua zi vei începe pregătirile de nuntă.

— Aşa să fie, precum doreşti tu, preafrumoasă fată. Sînt gata să fac orice pentru tine, îi spuse padişahul.

Începu lupta. Se luptară ei ce se luptară, aşa cum numai voinicii ştiu a se lupta, şi în cele din urmă iată că birui Anger.

Mehmet, auzind despre vitejia fetei şi despre condiţia pusă de ea, veni şi el să-şi încerce puterea. Începu de astă dată lupta cu Mehmet. Mehmet, fiind un vînător puternic, care de multe ori cărase în spinarea sa urşi şi porci mistreţi, fiind şi mai îndemînatic, încheie lupta prin învingerea lui Anger. Aşa că ea trebui să-i fie soţie.Apoi, Mehmet deveni şi padişah, iar vizirul care mereu îi dorise moartea fu aspru pedepsit. Şi se spune că a avut loc o nuntă mare, mare, la care fură invitaţi părinţii lui Anger, toate păsările cerului, toate vieţuitoarele pădurii şi toţi peştii mărilor. Iar mama cea blîndă a lui Mehmet îşi binecuvîntă fiul, dorindu-i multă sănătate şi să rămînă bun la suflet aşa cum fusese pînă atunci.

În româneşte de NEDRET MAMUT

POVESTE CHINEZĂ

Două răspunsuri la o întrebare

ŞIN IÎUAN-CIUN reprezintă numele unui om, dar în acelaşi timp acest nume ne spune în chinezeşte că familia lui a suferit mizerii de zece generaţii.

Într-o zi, Şin Iîuan-ciun s-a decis să meargă la Dumnezeu şi să-l întrebe de ce nu a putut scăpa de sărăcie pînă acum. A mers el cît a mers, a străbătut drumuri peste drumuri, dar de Dumnezeu nu dădea. Unde să fie acest Dumnezeu? se întrebă el în acest timp de cumpănă. Tot se frămînta şi tot nu găsea răspunsul, pînă ce odată află în munţi doi bătrîni cu barba albă şi lungă, care îşi împleteau încălţăminte din paie. Cei doi bătrîni, ascultîndu-i păsul drumeţului, i-au răspuns că Dumnezeu nu stă pe pămînt, ci în cer, i-au mai spus că el se va putea urca în cer cu ajutorul lor, dar cu o condiţie: dacă se duce la Dumnezeu să-l întrebe în numele lor de ce pomul pe care l- au sădit în bolovani de zece ani nu vrea să crească deloc? Şin Iîuan-ciun a primit cu bucurie spusele bătrînilor, pentru că nimic nu era mai uşor decît aşa ceva. Atunci bătrînii îi spuseră:

— Pune în picioare aceste încălţări de paie şi cu ele te vei sui în cer...

Şin Iîuan-ciun, încălţînd ciuboţelele, care pasămite aveau puteri năstruşnice, simţi cum se înalţă spre cer aşa de repede şi de plăcut, că nu-şi dete seama în cît timp ajunse în faţa lui Dumnezeu, căruia îi spuse că doreşte să lămurească două întrebări: una a lui şi alta a celor doi bătrîni.

— Gîndeşte-te şi răzgîndeşte-te bine, i se răspunse. Alege întrebarea care este cea mai de preţ, pe mine nu poţi să mă întrebi decît o singură

dată, una din întrebări va rămîne fără răspuns...

Lui Şin Iîuan-ciun îi era, de bună seamă, tare greu să se hotărască. Parcă şedea între două focuri. Adică ce? Lucrul care îl privea pe el nu era important? Ba chiar foarte... că sărăcia îl apăsa de zece generaţii. Şi cît de mult dorea să afle care este

cauza sărăciei... Dar, pe de altă parte, se gîndi că şi întrebarea bătrînilor era importantă, mai ales că fără ajutorul lor nu ar fi putut ajunge aici, în cer. Îi spuse atunci lui Dumnezeu, fără să mai şovăie, că un om cinstit crede întotdeauna că lucrurile al- tora sînt mai importante decît ale lui însuşi, de aceea... Dumnezeu, ascultîndu-i întrebarea bătrînilor, a zîmbit şi îi vorbi:

— Cum poate să crească un pom dacă nu are rădăcinile în pămînt? Pămîntul are hrană în el...

Şi cît ai clipi din ochi, Dumnezeu se prefăcu într-o lumină de aur şi pieri.

Şin Iîuan-ciun rămăsese pe gînduri. Repeta mereu vor- bele auzite, căuta să le desprindă înţelesul: „Pămîntul are hrană...” Pomul nu creşte pentru că nu are rădăcinile în pă- mînt, el nu are hrană, deci... Dar Şin Iîuan-ciun are pămînt ca să aibă hrană? Îndată se limpezi la minte. Cu o singură între- bare primise, de fapt, răspuns pentru amîndouă întrebările. Aflase deci cum că pricina sărăciei lui este lipsa de pămînt.

Se întoarse şi spuse celor doi bătrîni ceea ce auzise în cer. Pe urmă, ca să scape de sărăcie, Şin Iîuan-ciun porni să caute pămînt; plecă departe, departe de tot, nici el nu ştia cît de departe avea să plece...

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE CHINEZĂ

Tînărul împărat şi fata înţeleaptă

A FOST ODATĂ un împărat bun la inimă, iubit de oameni şi respectat. Împăratul era bătrîn de acum şi cumplit de bolnav. Şi mai era împăratul mîhnit toată ziua şi toată noaptea, că în viaţa lui lungă nu avusese nici un fiu, care să-i moştenească tronul. Pe cine oare să aleagă în locul său? se tot chinuia cu gîndul. Într-una din zile, bătrînul împărat adună la curte tot poporul şi începu cu glasul tremurat:

— Am trăit atît şi atîtea mi-au fost date să văd, să aud şi să petrec. Acum simt însă că nu mai am multe zile. Spuneţi-mi, rogu-vă, supuşii mei, dacă am faţă de voi ceva datorii ca să vi le achit înainte de a închide ochii pentru totdeauna? Apoi mai trebuie să ne sfătuim cum să alegeţi pe cel mai bun şi mai înţelept dintre voi, care să vă cîrmuiască după plecarea mea pe celălalt tărîm...

Lumea, care ascultase în tăcere, înmărmurită, izbucni într-un singur glas:

— Cinstite împărat... Atîţia ani lungi ne-ai condus cu pri- cepere şi pe nimeni nu ai jignit cu nimic... Este mai bine ca domnia-ta să alegi pe viitorul împărat...

După cîteva clipe de cumpănă, în care se gîndi şi iar se gîndi, împăratul le grăi oamenilor:

— Eu am un vultur alb... alb. E de aceeaşi vîrstă cu mine. O să vedeţi că, timp de trei zile după ce eu mă voi stinge, vul- turul acesta nu va mai deschide ochii, nu va desface aripile, nu va ridica picioarele şi nu va mînca nimic. În a patra zi, însă, să îl lăsaţi să îşi ia zborul. Va zbura el cît va zbura, apoi va pica pe

umărul unuia dintre voi. Acela va fi noul împărat, pe care se va aşeza vulturul alb...

Şi împăratul bătrîn muri curînd. Vorbele lui se adeveriră. Vulturul alb nu deschise ochii, nu desfăcu aripile, nu ridică picioarele şi nu mîncă nimic trei zile la rînd... În a patra, lumea se adună pe un cîmp, aduse hrană aleasă vulturului alb şi îl

hrăni. După care vulturul deschise larg ochii, desfăcu larg aripile, înălţă cutezător picioarele şi se ridică într-un zbor ca săgeata mai întîi, apoi de sus, din tăriile albastre, parcă privea şi se gîndea cu mare chibzuinţă la noul împărat. Jos, mulţimile aşteptau cu inimile tremurate căderea din înalturi a vulturului alb. După plutirile lui line, pesemne că se hotărî să aleagă. Odată îşi smuci trupul şi pică tot ca săgeata, mai repede decît fulgerul în jos, pînă atinse umărul unui cioban, ce păştea oile în preajmă. Toţi cei de faţă, nerăbdători să întîmpine pe noul împărat, cum se dumiriră ca dintr-un vis şi cum văzură vulturul alb odihnindu-se pe umerii ciobanului, murmurară:

— Vai de noi... Ce vedem? Adevărat este? Un cioban să ne cîrmuiască? Hotărît, nu... Să alegem pe altul...

În clipa aceasta de cumpănă, dintre cei mulţi se ivi un bătrîn cu barba albă, ca penele vulturului, care înaintă în faţa tuturor şi le zise:

— V-aţi uitat cuvîntul către împăratul bătrîn, oameni buni! Unde vă e cinstea? Trebuie să ne împlinim făgăduiala, să facem cum a zis cel plecat dintre noi... Adică împăratul nostru să fie acest flăcău...

Vorbele omului cu barba ca zăpada fură ascultate de toţi pentru că erau înţelepte şi drepte. Astfel tînărul cioban deveni împăratul ţinutului. Cînd primi această cinste, noul împărat întîi şi întîi prinse a împărţi oamenilor care îl aleseseră bogă- ţiile sale, pămînturile, livezile, vitele şi pădurile. Aceştia începură să scape de griji şi de tristeţi şi tare se bucurară de fapta omenească a împăratului ales. Viaţa începu astfel mai plină şi mai frumoasă pentru toţi locuitorii acelui ţinut.

La numai cîţiva ani însă, oamenii observară că preaiubi- tul lor împărat nu are soţie şi tare doreau ei ca să aibă. De aceea, se înfăţişară şi ziseră:

— Iubite împărat, noi din inimă dorim să aveţi

o soţie. Luaţi fata cea mai frumoasă de soţie şi aduceţi-ne pe lume un copil, care să vă fie moştenitor peste ani şi ani...

La început, împăratul cam şovăia, nu le răspunse hotărît. Oamenii însă nu-l mai slăbeau cu sfatul, ţineau morţiş să-l căsătorească pe împărat. În cele din urmă, el spuse:

— Am trei ghicitori. Cine le va dezlega, aceea îmi va fi soţie...

A doua zi veniră la împărat fete şi fete, care mai de care mai frumoase şi fiecare dornice să afle ghicitorile, apoi să le dezlege. Împăratul le dete cele trei ghicitori. Iată-le:

Cît e de mare timpul dintre răsăritul şi apusul soarelui? Cît e de lung drumul dintre cer şi pămînt?

Cît este de mare distanţa dintre adevăr şi neadevăr?

Acestea erau cele trei ghicitori pentru care împăratul le dăduse timp de gîndire trei zile. Trecură două zile şi fetele, cu toate chinurile lor şi cu toate străduinţele, nu putură să tălmăcească ghicitorile. A treia zi, care era ultima, unele fete porniră la drum să întrebe pe unul şi pe altul, doar-doar or afla răspunsul la ghicitorile atît de grele. Se întîlniră cu o fetică îmbrăcată sărăcăcios, care aduna vreascuri uscate.

— Hei, surioarelor, le zise fata, de ce tot umblaţi de colo- colo, ce gînduri vă frămîntă, spuneţi-mi şi mie...?

— Ştim noi ce gînduri avem pentru împărat... Dar nu te priveşte pe tine, mai bine vezi-ţi de treabă...

Fata săracă lăsă vreascurile jos şi, cînd auzi de numele împăratului, se rugă de celelalte fete:

— Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor... Şi eu vreau să-l văd pe tînărul împărat... Luaţi-mă şi pe mine cu voi, fetelor, se tînguia ea cu gingăşie şi dulceaţă în glas...

— Fie, s-o luăm, zise una dintre drumeţe, în vreme ce celelalte stăteau la îndoială. Ea nu este o fiinţă ca şi noi? Doar nu o ducem în cîrcă! S-o luăm...

În zorii zilei următoare fetele se adunaseră la palat.
Printre ele se afla şi fata săracă.

— Cine a dezlegat ghicitorile mele? întrebă

împăratul curios să-şi vadă viitoarea soţie.

Nimeni nu scoase o vorbă. Ochii frumoşi şi atît de bucu- roşi cu trei zile în urmă se plecaseră. Tăcerea stăpîni mult.

Cînd împăratul uimit repetă întrebarea, fata săracă ieşi la vedere şi răspunse...

— Cred că eu le-am dezlegat, cinstite împărat...

— Să te auzim, o îmbie stăpînul oamenilor, cu blîndeţe...

— Răstimpul dintre răsăritul soarelui şi apusul său este un drum de o zi, pentru că soarele răsare dimineaţa şi asfin- ţeşte seara...

— A doua ghicitoare, zîmbi împăratul.

— Distanţa dintre cer şi pămînt este lungă cît aceea din- tre sprînceană şi pleoapă. După cum vedeţi, cînd ridic pleoapa pot vedea cerul, cînd o cobor văd pămîntul...

— Ultima ghicitoare, zîmbi şi mai cald împăratul.

— Între adevăr şi neadevăr este o depărtare de patru de- gete. De ce aşa? Fiindcă ceea ce auzi cu urechea este neadevă- rat, dar ceea ce vezi cu ochii este adevărat. Or măsuraţi şi dom- niile-voastre: între urechi şi ochi este o distanţă de patru de- gete...

— Aşa este, precum a spus, rîse acum împăratul, plin de mulţumire...

După ce fata săracă, găsită pe drumuri adunînd vreas- curi, isprăvi, lumea din juru-i se minună de înţelepciunea şi de isteţimea ei. Iar împăratul, precum promisese, o luă de soţie, pentru că nu era numai înţeleaptă fata săracă, era şi frumoasă, şi îi căzuse dragă tînărului împărat. Mulţimea veni la curte să le facă urări de bine, de sănătate şi de fericire. Se încinse o nuntă mare, nespus de mare, destul să-i spunem nuntă împă- rătească.

Şi, de atunci înainte, oamenii acelui ţinut îndepărtat erau cîrmuiţi de bunătatea, cuminţenia şi înţelepciunea împăratului şi a împărătesei, trăind în tihnă şi lipsiţi de griji.

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE CHINEZĂ

Cîntecul de dragoste

FRUMOASE SÎNT cîntecele de dragoste ale populaţiei miao... Cine însă a dat viaţă cîntecelor acestora de dragoste?

Cu mulţi ani în urmă trăia într-un sat o văduvă bătrînă şi săracă. Nu avea nici un sprijin în afară de feciorul ei, care se numea Sian Vin. Din acest băiat bătrîna dorea să facă om. Aceasta era grija ei de căpetenie. De mic îl crescuse văduva cu chin, nu rareori cu lacrimi şi cu străduinţe pînă la sînge. Dar nu în zadar. Sian Vin se făcuse un flăcău voinic şi cinstit. Nu era zi în care tînărul să nu se ducă în munţi după rogoz, pe care apoi îl dădea altor oameni, în schimbul unei bucăţi de hrană sau a unui pumn de orez cu care îşi hrănea mama.

Şi, în drumeţiile sale pe potecile munţilor şi prin văile adînci şi prăpăstioase, iar uneori acoperite cu arbori gîrboviţi sau cu lăstari, Sian Vin auzea neîncetat sunetele naturii: ciripitul păsărilor, vuietul vîntului, murmurul izvoarelor sau urletul fiarelor sălbatice. Oricine înţelege că nu toate aceste sunete îi mîngîiau urechea; că unele erau plăcute şi alintătoare, iar altele înspăimîntătoare. Sian Vin a aţintit urechea cu mare luare-aminte la cîntecele frumoase ale naturii, ocolindu-le pe cele urîte. Dar nu numai că le asculta, încerca să le înveţe, să le rostească întocmai. Nu era uşor defel, dar nici nu a fost fără putinţă.

Curînd a început să cînte şi el precum vieţuitoarele, vînturile şi apele munţilor. De atunci cîntecele îl însoţeau ca nişte prieteni nedespărţiţi în căutarea rogozului pentru foc. Şi din zi în zi, Sian

Vin cînta tot mai frumos, tot mai puternic şi tot mai mult.

De la o vreme, oamenii din jur auziră cîntecele flăcăului şi le auziră cu bucurie, clipe în şir. Se întîmplă ca aceleaşi cîntece mişcătoare în frumuseţe să-şi taie drum şi spre inima unei fete de boier. Dar tristă era soarta fetei; ea asculta cîntecele din camera ei unde fusese închisă cu lacăte peste

lacăte. Între pereţii odăii, biata fată se chinuia cosînd tot timpul, ţesînd şi brodînd. Cînd auzea de departe şi stins cîntecele atît de frumoase, viaţa ei i se părea chinuitoare fără de margini şi înăbuşitoare. Ca o pasăre în colivie se zbătea sărmana fată. Iar cîntecele ca vulturul cel sprinten, pătrundeau zidurile şi uşile, şi ajungeau la fata care cosea, ţesea şi broda.

Şi fata le dădea voie să intre în casă ca să se mîngîie cu ele. Uneori melodiile, curate ca apa rîului răcoros, îi aduceau jale; alteori, aprinse ca jăratecul, îi aprindeau inima. Iar acolo, în inimă, ardea şi dragostea fetei pentru cel care le cînta. Cine era acela însă? se întreba fata de după zidurile şi uşile grele. Nu putea să-l vadă la chip pe Sian Vin...

Şi într-o zi, cîntecele se auziră mai aproape ca niciodată. Oare visa fata? Oare pentru ce le dorea atît de mult? Nu era un vis, cîntecele erau aproape, aproape... Chiar în curtea tatălui ei, de acolo veneau. Boierul îl chemase pe Sian Vin să-i cînte. Şi flăcăul sosise pe prispa casei.

Auzindu-i cîntecul atît de frumos, fata ieşi într-o încăpe- re de unde putea să privească spre prispă. Dorea cu orice chip să-l vadă. Dar, în clipa cînd fata apăru, tocmai atunci boierul asculta cu înmărmurire cîntecul flăcăului Sian Vin, atunci şi chiar atunci, melodia se frînse; tînărul amuţi ca de o minune. Faţa îi ardea ca focul, ochii i se aprindeau de emoţie. O văzuse pe fată... O văzuse pe fata care stătea încuiată şi glasul său se frînse ca şi al unei păsări măiestre, care presimte primejdia. Se uitară şi se uitară unul la altul şi nu mai conteneau. Parcă aveau să-şi spună o poveste fără sfîrşit. O poveste frumoasă şi caldă ca privirea lor, ca soarele şi ca luna, şi dulce ca şopotul pîrîiaşelor.

Cînd boierul văzu de ce se oprise Sian Vin din cîntec, pricepu că în ochii tinerilor se ţese o taină şi îndată o trimise pe fată în odaia ei, iar pe băiat îl alungă din casă. Astfel, abia se văzură, că se şi

despărţiră pentru totdeauna.

De atunci înainte, săraca fată împletea şi cosea în sigură- tatea camerei ei, alegea cusături cu lacrimi, iar băiatul colinda munţii, colinda şi se însoţea numai de cîntecele de jale, cînta cu alean dragostea lui. Zilele se scurgeau şi tinerii nu s-au mai văzut la chip. De aceea flăcăul o rugă pe mama lui să meargă la

boier şi să-i mărturisească dorul lui pentru fata închisă în oda- ie. Mama ştia bine că ceea ce o rugase fiul ei era ca şi cînd ar fi trimis-o să scoată apă din piatră seacă; dar în dragostea ei de mamă, şi mai ales cînd îl văzu pe Sian Vin că slăbeşte de la o zi la alta, îşi luă inima în dinţi şi se duse la boier. Auzindu-i jalea, boierul fără suflet a scos-o în brînci pe poartă pe biata bătrînă. Întoarsă acasă, mama povesti feciorului cele întîmplate, cu ochii şiroind de lacrimi, rugîndu-l să nu se mai gîndească la fata boierului...

Şi, cum Sian Vin îşi iubea mama ca pe ceva sfînt, nu a ieşit din vorba ei, a încetat să mai cînte cîntecele lui de dragoste. Dar inima care nu cîntă începe să se umple de amarul tăcerii. Şi se umplu cît se umplu, pînă ce Sian se îmbolnăvi şi, de atîta amar şi tristeţe, pieri. Cu cîteva clipe înainte de a se stinge, îi spuse mamei lui dragi: „Eu voi muri, măicuţă, dar inima mea va trăi mereu, ea nu va muri niciodată. După ce eu voi închide ochii, ia inima mea şi să o porţi prin lume... S-o duci şi s-o tot duci prin lume...” Atîta apucă să zică Sian Vin, că viaţa i se curmă ca firul de aţă care plesneşte.

Cînd se hotărî să-l îngroape, mama auzi cîntecul atît de cunoscut, care răsuna din inima flăcăului. Acum mama îşi dete seama că inima lui Sian nu murise, că ea nu va muri, că va cînta mereu cum spusese fiul ei înainte de a se stinge.

Începu să umble din sat în sat cu inima vie a fiului, inima ce înălţa cîntece de dragoste, care îşi făceau loc pretutindeni. Cînta inima mai ales un cîntec de iubire al lui Sian Vin pentru fata încuiată în odaie. Cine asculta acest cîntec nu putea să-şi oprească lacrimile, atît de sfîşietor şi de frumos era. Şi trecură anii, nu unul, nici trei, zece ani se scurseră de cînd bătrîna colinda satele, cu inima lui Sian Vin. Dar, cînd mama ştia a cui este inima care înduioşa atîtea alte inimi, şi mereu ştia a cui este, lacrimile o podideau tot mai cu durere şi tot mai cu

amar. Cîte lacrimi însă poate să plîngă fără să-şi veştejească vederea? De atîta plîns, bătrîna a orbit într-o zi...

Dar chiar fără să vadă drumul, mergea pe el tot mai departe, ducînd cîntecele de dragoste în lume. Şi oamenii din ţinutul acela, care se numesc miao, auzeau şi se minunau. Numai fata închisă în odaia ei, departe, nu a mai putut auzi

frumoasele cîntece... Şi, ca şi flăcăul, fără aceste cîntece, biata şi nenorocita fată trecuse şi ea de mult, cu inima frîntă de durere, pe celălalt tărîm...

...Pe pămînt rămăseseră numai cîntecele lor de dragoste, ca să le cînte alţi tineri şi să fie fericiţi... Şi cîntecele acelea s-au răspîndit şi se răspîndesc pretutindeni şi astăzi.

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
CHINEZĂ

Avandi isteţul

NU E HOP să nu îl treacă...

Era un împărat priceput la minte, care ştia să născocească fel şi fel de întrebări pe care să le pună celor din jurul său. Îi făcea mare plăcere cînd oamenii nu ştiau să-i răspundă, cînd se încurcau în întrebările lui, ca firele în războiul de ţesut. Într-o zi, de asemenea bucurie, împăratul chemă la palat nu mai puţin de douăsprezece mii cititori în stele şi cunoscători într-ale pămîntului, cei mai cu scaun la cap oameni, pe care îi întrebă unde se află centrul pămîntului. Să-i spună învăţaţii întocmai unde este mijlocul pămîntului. După ce puse întrebarea, care îi lovise pe cărturari cu măciuca în moalele capului, împăratul începu să se prăpădească de rîs. Şi, pentru a arăta cît este el de priceput, adăugă: dacă nu se vor găsi inşi care să-i spună cu precizie ceea ce a cerut, unde le stau picioarele acolo le va sta şi capul; dimpotrivă, aceia care vor da răspunsul bun se vor pricopsi cu aur şi cu aur. Auzind cuvintele stăpînului lor, învăţaţii se făcură vineţi la faţă şi frica le cutreieră corpul, pentru că nici unul nu putea şti unde se află mijlocul pămîntului. Ei începură să clatine din cap a mare deznădejde şi a frică.

Vestea se duse şi dincolo de zidurile împărăţiei şi o prin- se în ureche şi Avandi, drumeţul cunoscut prin isteţimile lui, călătorul cu măgarul, cînd ţinîndu-l de frîu, cînd pe spinarea lui. Avandi se gîndi la bieţii cărturari ameninţaţi cu pieirea, şi se repezi cu măgarul la curtea împăratului. Acesta, cînd îl văzu, îl şi luă în zeflemea:

— Măi, tu, Avandi, socoteşti că ai minte mai

multă decît a învăţaţilor acestora? Vrei să spui că ştii tu unde este centrul pămîntului?

— Da, vreau să spun că ştiu... răspunse înţepat Avandi. Centrul se află chiar pe bucăţica de pămînt pe care o calcă acum piciorul stîng al măgarului meu...

— Ascultă, Avandi, se răţoi împăratul, vrei să-ţi baţi joc de mine? Crezi că mă înţepi cu flecărelile?

— Cu flecărelile ai zis, cinstite împărat? Cînd eu am vor- bit serios? Rogu-vă pe luminăţia voastră să măsuraţi pămîntul şi să vedeţi că jumătatea lui va fi chiar aici, unde am zis, sub copita stîngă a măgarului meu. De nu va fi astfel, sînt în mîna măriei tale.

„Cu unul ca ăsta mi-am găsit naşul, mormăi ca pentru sine în barbă împăratul. Asta-i bună, auzi la el, să măsor eu pămîntul. De unde să încep şi cît timp să-mi ia treaba asta costisitoare? Nu, o fi el isteţ, dar nici eu nu mă las mai prejos”, zise în sine împăratul.

— Da... da... în sfîrşit... cu asta vom vedea... Te rog însă să-mi răspunzi, Avandi: cîte stele sînt pe cer?

— Cîte stele? se miră Avandi ca de un lucru prea uşor de ştiut. Nimic mai simplu, luminate împărate: nici prea multe, nici prea puţine. Fiindcă domnia-voastră doriţi, am să vă spun: atîtea stele sînt pe cer cîte fire de păr în barba pe care o purtaţi...

— Cum? Ce? Ce-ai spus? Iar flecăreşti, Avandi?

— Nu mă credeţi? Ce vă rămîne de făcut ca să vedeţi că aşa e? Tot eu vă spun: suiţi-vă pe cer şi număraţi stelele. Dacă s-o dovedi că nu am spus adevărul, pedeapsa cea mai mare să mi-o daţi...

Din nou, împăratul era la mare încurcătură: cum să se suie în cer? Cu ce şi în cît timp? Şi acolo ce va fi? Cum să stea agăţat şi să numere puzderia de stele? Hotărît lucru că Avandi acesta picase la palat ca musca în lapte. Va trebui să-l înfunde cu ceva; altfel, ce vor spune învăţaţii, ce se va întîmpla cu priceperea lui? Continuă, deci:

— Uite ce este, Avandi, dacă ai pomenit de barba mea, fie... Spune-mi însă: cîte fire are în ea? Repede, repede...

— Cîte fire? Priviţi... Şi Avandi ridică cu o mînă coada măgarului său, iar cu cealaltă arătă spre

barba împăratului, zicînd iarăşi: în barba domniei voastre sînt tot atîtea fire cîte în coada acestui măgar.

Împăratul bătu cu pumnii în masă şi ţipă:

— Batjocura a întrecut marginile; nu-ţi îngădui să mai spui prostii pe seama mea. Gogomănii şi minciuni...

Calm şi liniştit, cu glasul sigur, Avandi începu:

— Preacinstite împărate, eu nu spun minciuni. Ce este mai simplu decît să vă apucaţi să număraţi firele, unul cîte unul, pînă la ultimul, şi să vă convingeţi că vorbele mele nu sînt gogomănii... Dacă am greşit, să mă condamnaţi, dacă am ghicit, să mă pricopsiţi cu aur, după cum aţi spus înainte...

Siguranţa cu care vorbise Avandi, şi mai ales isteţimea cu care îi răspunsese la toate întrebările, îl făcu pe împărat să creadă că drumeţul cu măgarul îl biruise, căci nu avea de gînd să se ducă la coada măgarului şi să-i numere firele, unul cîte unul. Înghiţi în sec şi fu nevoit să-i dea lui Avandi aur şi aur. Şi, pe lîngă Avandi, scăpară şi învăţaţii...

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
CHINEZĂ

Voi muri cu numai două zile înainte de moartea dumneavoastră

ODATĂ, Avandi se luase la harţă cu un mandarin şi i-a spus în glumă: „Veţi muri mîine”. Din întîmplare, spre faima lui Avandi, mandarinul a doua zi, în timp ce călărea ca un nebun pe un cal trupeş, a căzut, şi-a frînt oasele şi a murit.

La cîteva zile, împăratul a aflat cum că proorocirea lui Avandi s-a adeverit. De aceea, îl chemă să-l pedepsească pe Avandi care, socotea împăratul, făcuse să piară un mandarin de seamă. Gura lui Avandi fuse păcătoasă, pentru asta murise călăreţul, aşa gîndea împăratul. Nu trebuia iertat un astfel de om, şi-a mai zis. Trimise deci oştire în căutarea lui Avandi, care aşa cum îi era felul nu stătea mult timp în acelaşi loc, umbla de colo-colo. Cînd îl găsiră, soldaţii îl legară cu juvăţul şi-l aduseră la palat. Fu întrebat:

— Ştii că mandarinul a murit? Ştii că din vina ta, Avan- di? Ştii că tu eşti vinovatul?

— Dacă dumneavoastră socotiţi că eu sînt vinovat de moartea mandarinului, atunci să mă pedepsiţi după plac, răs- punse Avandi.

— Bine, ţipă împăratul, ştiu eu cum să te pedepsesc, acum răspunde-mi: dacă ai ştiut care este ziua în care trebuia să moară mandarinul, trebuie să ştii neapărat care este şi ziua în care vei muri tu...? De nu îmi vei răspunde, chiar azi va fi moartea ta...

— Am zis eu că nu voi răspunde? De ce vă grăbiţi să ştiţi acest lucru, cinstite împărate? Dacă totuşi mi l-aţi cerut, nu pot să nu vi-l spun, ca un

răspuns umil...

— Ci spune odată... se oţărî din nou împăratul.

— Eu voi muri cu numai două zile înainte de moartea dumneavoastră... Da, cum am spus, numai cu două zile. Asta-i...

Împăratul se cutremură în sinea-i şi căzu pe gînduri adînci. Îşi dete seama repede că gîndurile erau cît se poate de simple: dacă îl ucidea în acea zi, peste alte două zile avea să moară. Şi cum să se despartă el de viaţă, de viaţa de împărat, atît de îmbelşugată, cu atîtea plăceri, cu atîţia supuşi? Mai bine să-l lase liber pe păcătosul acesta de Avandi, să trăiască mulţi ani, dacă ar putea chiar să-l ocrotească, pentru că moartea lui va aduce şi moartea sa...

De aceea împăratul îi dete drumul lui Avandi, scoţîndu-l din juvăţ.

— Eşti liber... şi să trăieşti ani mulţi şi fericiţi...

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE CHINEZĂ

Lupul care nu mănîncă oi

UN CIOBAN BĂTRÎN s-a întîlnit cu vestitul Avandi, pe care l-a întrebat:

— Spune-mi, te rog, Avandi, eu pasc oile de mulţi ani, dar n-am întîlnit pînă acum lup care să nu mănînce oi; o fi existînd un asemenea lup?

— Desigur, desigur, răspunse imediat Avandi, există.

— Cum, Avandi? Glumeşti? Ce lup este acela care nu mănîncă oi? Ce lup e acela? Spune-mi...

— Îţi spun eu: lupul mort. El nu mănîncă oi.

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
CHINEZĂ

Cine are burta spartă?

UN BOGĂTAŞ voia să se distreze pe seama lui Avandi. Astfel, într-o zi, bogătaşul cumpără mulţi pepeni şi-l chemă acasă la el pe Avandi. În acelaşi timp, chemă la acest ospăţ mai mulţi vecini. Tăie pepenii, unii cu miez roşu, alţii cu miez gal- ben, şi dulce ca mierea şi îi tot poftea pe vecini să mănînce. Ve- cinii nu se codeau, mîncau vîrtos şi lăsau pe masă coji peste coji. Bogătaşul asta aştepta, cît mai multe coji, pe care le lua pe furiş şi le aşeza în faţa lui Avandi. La sfîrşit, gazda zise către meseni:

— Priviţi, oameni buni... Iată cîtă grămadă de coji de pe- pene se află în faţa lui Avandi... Ce mult a mîncat, spuneţi dumneavoastră, nu are el burta spartă? Unde o fi băgat atîţia pepeni?

— Ha, ha, ha, ha, ha, ha, nu mai conteneau vecinii. Cînd se opriră din rîs, veni rîndul lui Avandi:

— Ha, ha, ha, ha, ha, ha... mai tare rîdea Avandi decît rîseseră toţi împreună, spre mirarea tuturor.

După ce se sătură de rîs, vorbi:

— Priviţi, oameni buni... Priviţi în faţa cinstitei noastre gazde... Ce vedeţi? Nimic... Cînd eu mîncam, am strecurat pe furiş cojile de la feliile mele de pepene. Unde sînt acum, spuneţi-mi? Gazda le-a mîncat pe toate... Cine are burta spar- tă? Priviţi, oameni buni; nu e nici măcar o coajă de pepene în faţa lui, una măcar... Cine are burta spartă? Ha, ha, ha...

În româneşte de VICTOR

VIŞINESCU

POVESTE CHINEZĂ

Nu ştie să frigă carnea...

ERA PE LUME un bucher, sau altfel spus un om care nu ştia decît să înveţe şi să înveţe, să scrie şi să scrie, şi altceva nimic, ca o maşină fără creier.

Într-o zi, s-a dus să cumpere carne de la măcelărie. După ce cumpără carne de porc, îşi aduse aminte că nu ştie cum să frigă carnea. De aceea opri un om în drum şi îl rugă să-i spună cum să facă. Acesta fu de inimă şi îi spuse. Dar bucherul... tot bucher se arătă. Scoase o hîrtie şi un creion şi scrise cuvînt cu cuvînt cum se frige carnea. După aceea se întoarse bucuros acasă. Puse carnea pe o bancă, la intrare. Un cîine, cu miros... de cîine, se apropie de pachetul cu carne, rupse hîrtia şi, schelălăind de bucurie, o smuci la fugă. Nevasta bucherului, cum văzu aceasta, alergă după cîine strigînd la soţul ei. Fugea cîinele, fugea şi femeia, ca să-i scoată pachetul din gură. Bucherul ieşi în pragul uşii şi, după ce văzu despre ce este vorba, strigă spre soţie:

— Nu-l mai alunga, femeie, săracul de el... Că, deşi are carnea în gură, tot nu ştie cum să o frigă... Hîrtia pe care am scris cum se frige carnea este în buzunarul meu... Nu-l mai alunga, femeie, săracul de el... Nu ştie să frigă carnea...

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
CHINEZĂ

Domnul Dung-co şi lupul

PE CÎND MERGEA cu ochii în pămînt, cufundat în nu se ştie ce gînduri, domnul Dung-co se trezi în faţă cu un lup. Încremeni de frică, şi mai multe nu. Fiara se propti chiar în calea sa. Dar lupul, în loc să-şi arate colţii, începu să se jelească domnului Dung-co, de ţi se rupea inima ascultîndu-l. Spuse că să aibă toată încrederea în el, că el nu este ca ceilalţi lupi, că are suflet şi că nici un gînd rău nu-l stăpîneşte. Domnului Dung-co îi mai veni inima la loc. Apoi lupul începu să plîngă şi, printre suspine, îl rugă pe domnul Dung-co să-l ascundă undeva, pentru că îl urmărea generalul Giao, care dorea să-i răpună zilele. Înmuiat de atîta durere, domnul Dung-co se hotărî să-i facă un bine bietului lup atît de cumsecade.

Domnul Dung-co era un om bun ca pîinea caldă, nu se atingea măcar de o insectă, de aceea şi mergea cu ochii în jos, nu care cumva să calce şi să zdrobească o furnică pe drum. Toate fiinţele mari şi mici au suflet, şi trebuie apărate, fie că ne fac rău, fie că nu ne fac, aceasta era filozofia lui Dung-co. Cine omoară o vietate va fi pedepsit dincolo de moarte, se mai gîndea domnul Dung-co.

De aceea nu stătu mult pe gînduri şi-i îngădui lupului să intre într-un sac, pe care-l avea cu dînsul.

La puţin timp, sosi şi generalul Giao, venea alergînd, să-i sară inima din piept. Îl întrebă pe domnul Dung-co dacă nu cumva a văzut un lup trecînd pe acolo. Inimos cum v-am spus, domnul Dung-co răspunse că n-a văzut ţipenie. După care, generalul se depărtă tot pe fugă, leoarcă de sudoare.

Cînd socoti că a trecut primejdia, domnul

Dung-co desfăcu sacul cu blîndeţe şi îl invită pe lup afară. Lupul, de cum ieşi, şi spuse că-i e tare foame. Domnul Dung-co nu avea nimic de mîncare şi regretă acest refuz. Îi spuse lupului să-şi caute hrană în altă parte. Dar prost era lupul, să alerge după altă hrană cînd domnul Dung-co se afla sub botul lui? Şi îndată

blajinul lup de mai înainte rînji colţii, îşi aprinse ochii ca de jar, îşi zburli părul ca ariciul şi vru să se repeadă la domnul Dung-co. Acesta scoase un ţipăt de cutremură zarea. Lupul se învîrtea în jurul prăzii cu coada încolăcită, căsca gura şi-şi arăta dinţii ascuţiţi şi fioroşi, aşteptînd să poată să-l prindă pe domnul Dung-co de unde îi venea mai bine, ca să-l sfîşie.

Podidit de sudoare, domnul Dung-co avu încă putere să se dea înapoi, să urle şi să caute să se salveze urcîndu-se într- un copac. Atunci răsări ca din pămînt un bătrîn, un tăietor de lemne, care se afla pe aproape, în pădurice. Avea barba cenuşie, lungă, arăta a om chibzuit şi cu multă minte. El întrebă care e pricina supărării, de ce se certau cei doi, adică Dung-co şi lupul?

I se povesti, pe scurt, întîmplarea. Şi moşul se scărpină în cap, făcu cu ochiul pe furiş domnului Dung-co şi apoi îşi arătă neîncrederea în ceea ce spusese domnul Dung-co, ceea ce bucură pe lup. Dar mai adăugă „judecătorul” că, pentru a se lămuri pe deplin cum s-au petrecut lucrurile, îi roagă pe cei doi să repete scena de mai înainte. Lupul, care la minte e tot lup, nu pricepu viclenia moşneagului şi, crezînd că lui i se va da dreptate, intră din nou bucuros în sacul domnului Dung-co. Atunci moşul îi făcu semn cu mîna lui Dung-co, care însemna: leagă bine sacul la gură. După ce făcu astfel, moşul puse mîna pe un par şi lovi şi lovi pe lup atît de mult şi atît de tare, cu atîta sete, încît fiara îşi dete suflarea scheunînd a mare jale.

Domnul Dung-co scăpă cu viaţă. O fi învăţat oare ceva din întîmplarea aceasta?

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
CHINEZĂ

Doi fraţi şi aurul

TRĂIA ODATĂ o babă care avea doi feciori; cel mai mic era foarte harnic şi cinstit, cel mare, dimpotrivă, leneş, lacom, apucător.

Într-o zi de toamnă, cînd cădeau frunzele şi băteau vînturile a jale, baba se îmbolnăvi grav şi presimţi că o să moară. De aceea îi chemă pe cei doi feciori lîngă patul ei şi le spuse: „Dragii mamei, eu voi muri curînd; după ce nu voi mai fi cu voi, aş dori ca să trăiţi împreună, să fiţi fericiţi, să nu vă pizmuiţi, să munciţi alături, ca să aveţi spor...” Abia ce şi-a sfîrşit vorbele, că bătrîna lor mamă s-a şi stins.

Moartea mamei i-a lăsat feciorului mic urme adînci în suflet, şi se prăpădea de dorul ei. Fiul cel mare însă se bucura. Chiar după trei zile i-a spus fratelui mic:

— Tu ştii că eu am o familie, greutăţi mai mari... Ar fi bine să ne despărţim, eşti destul de mare ca să munceşti şi să trăieşti singur. Tu poţi pleca de la casa părintească, poţi lua chiar plugul acela şi vasul ăsta. Boul şi celelalte însă rămîn aici, la noi...

Fratele mic, bun la suflet, nu se împotrivi şi plecă de acasă, bătînd drumurile prin sate şi oraşe, prin păduri.

Într-o noapte, poposi într-o pădurice. Şezu pe o piatră şi începu să cînte din fluier. Cînta şi cînta, parcă dorea să-şi cînte toate suferinţele. După puţin timp, a adormit de oboseală. Deodată se ivi în faţa lui un bătrîn cu barba lungă pînă-n pămînt, care-l luă şi-l duse pe Muntele Soarelui. Acolo tînărul văzu mulţi galbeni, nespus de mulţi, care străluceau ca nişte

oglinzi cu mii şi mii de feţe. Băiatul se miră foarte mult şi încă nu pricepea unde ajunsese.

Moşneagul îi spuse însă:

— Bietul meu copil, sînt aici atîţia galbeni, te rog să opreşti din ei cîţi vrei...

Aurul, care-i lua ochii, nu-l ameţi pe băiat. Primi puţini galbeni şi-i mulţumi din adîncul inimii bunului bătrîn.

Cînd se trezi sub copaci, băiatul se frecă la ochi şi regretă că numai în vis pot fi oamenii fericiţi. Dar vai, ce bucurie... La rădăcina unui arbore el zări într-adevăr nişte galbeni. Nu-i venea să creadă, dar era adevărat. Iată că nu poţi şti de unde sare iepurele. Din clipa aceea, băiatul nu mai fu bătut de griji aspre, trăi altfel...

Vestea ajunse şi la urechile fratelui mare. Pe acesta îl fulgeră gîndul să facă la fel, dacă se poate să înoate în aur chiar. Deci se duse la fratele mic, pe care-l rugă să-i povestească cum a ajuns pe Muntele Soarelui. Şi acesta, inimos, bun la suflet, îi povesti. Fratele lacom porni spre păduricea cu pricina, adormi, ajunse pe Muntele Soarelui şi, cînd văzu grămezile strălucitoare de aur, îşi spuse: „Ce bine ar fi ca acest munte galben să fie alături de casa mea.” Cum însă nu era cu putinţă aceasta, musafirul vîrî galbeni peste galbeni în doi saci mari aduşi înadins şi mai vîrî cît putu în buzunare. Ajunse acasă cu mare greutate, gîfîind şi transpirat tot, dar cu mare bucurie: avea atîta aur.

La ziuă, cînd desfăcu sacii, ce credeţi că a găsit într-înşii? Să nu vă vină a crede, dar adevărat a fost; a găsit pietre şi bălegar... Iată ce cărase în spinare omul cel lacom cu atîta amar de trudă.

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE CHINEZĂ

Povestea vînătorului

TRĂIA ODATĂ un vînător cunoscut de toţi din juru-i ca un om harnic, iscusit şi drept. Nu odată se întorcea de la vînat cu pradă bogată. Cu toate acestea, el ducea o viaţă plină de griji, pentru că îl asuprea un boier lacom. Boierul avea o moşie fără de margini, se scălda în aur şi în aur, dar de asuprit tot asuprea. Nu era localnic care să-i scape din mînă. Cine se aşeza cu casa în apropierea moşiei lui era ca şi robul său. Vînătorul nostru, sărac cum se afla, nu putea să-şi ia nici măcar o soţie, fiindcă ar fi însemnat să dea mai multe biruri şi să facă mai multe corvezi boierului.

Într-o zi ca toate celelalte, vînătorul fu tare amărît; nu putuse să prindă nici măcar o aripioară de pasăre, necum un iepure sau o dropie. Istovit de alergături, se aşeză la rădăcina unui copac, jos pe iarba crudă. Nu-i venea să se întoarcă pe vatra casei lui, unde îl aştepta frigul şi foamea.

— Ah, vai de mine, azi mi-am găsit beleaua, nici Dumne- zeu nu a vrut să mă ajute, îşi zise omul oftînd.

O moleşeală îl cuprinse şi, istovit, era gata-gata să aţipească. În acea clipă însă auzi un glas sfîşietor, dar stins:

„Salvează-mă, om bun, salvează-mă...” Vînătorul se frecă la ochi, privi în direcţia de unde venea glasul stins şi întrezări un peşte, care se zbătea pe fundul unei mocirle secate. Sărmanul de el... avea gura deschisă larg, parcă dorea să soarbă tot aerul din văzduh, în lipsă de apă, şi avea ochii mici şi negri ca mărgelele, tare, tare tulburi, parcă plîngeau. Făcîndu-i-se milă de peştele gata să moară, vînătorul l-a

scos din mocirla fără apă şi l-a aruncat într-un rîu limpede şi rece. Peştele, îndată ce se văzu în lumea lui, era altul, îşi mişca coada cu solzi sclipitori în semn de salut şi de recunoştinţă către vînător. Ochii îi rîdeau acum, aripioarele parcă dansau în valurile de cristal...

Pentru vînător însă, noaptea veni tristă. Se culcă lîngă copac, pe un pat de frunze, cu mîinile căpătîi, învelit cu

cuvertura înflorată a stelelor umezi ale cerului. Şi nu ştiu nici el cînd se trezi din somn; doar că s-a trezit într-o casă solidă şi cu multe camere, bine clădite şi frumos aranjate, pe un pat moale ca puful, iar în mijlocul camerei unde se afla stătea o masă vîrfuită cu mîncăruri alese... Uimirea îi fu şi mai de necrezut cînd alături de el zări o fată frumoasă-frumoasă, care îi zîmbea cu blîndeţe.

Privea toate acestea şi se întreba: oare sînt în vis?

Ca să-i arate anume că nu este în vis, fata frumoasă zise:

— Nu te mira atîta... Eu sînt fiica Zeului mării. Îţi mulţumesc pentru că m-ai salvat de la pieire... Acum m-am pregătit să mă iei de soţie...

Bucuros şi fericit cum nu-şi închipuia că poate fi un om în viaţa lui, vînătorul trăia parcă înţr-o lume de basm, deşi pipăia cu mîna lui totul, deşi vedea cu ochii lui casa, lucrurile din ea şi mai ales pe frumoasa fiică a Zeului mării. Se căsători desigur cu fata, şi de atunci soţia îi făcea treburile casei, iar el aducea vînat proaspăt şi gustos. Trăiau în linişte şi aveau de toate şi mult se iubeau. Dar despre bucuria vînătorului şi despre viaţa lui fericită află, nu se ştie cum şi cînd, boierul hapsîn şi hulpav, cu inima de piatră. Începu să-l ardă ambiţia de a avea el o soţie aşa de frumoasă cum avea vînătorul. De aceea prin capul său începură să umble minciuni, vicleşuguri şi tot felul de uneltiri, care mai de care mai îngrozitoare. Trimise boierul la vînător, ca să-l cheme la curte. Şi veni vînătorul.

— Vă sărut dreapta, mărite. Cu ce vă pot fi de folos?

— Am auzit că eşti capabil, priceput şi dîrz. Astăzi vreau să mă conving de aceste calităţi. Iată de ce te-am chemat: am aici o traistă cu susan amestecat. Să împarţi susanul în două, după culoare; grăunţele albe de-o parte, cele negre de altă parte. Pînă mîine dimineaţă ai răgaz să termini această

treabă. Dacă nu vei izbuti pînă în zori, să ştii din capul locului: te voi alunga, iar soţia ta îmi va rămîne mie... aşa a rînjit boierul, dezvelindu-şi dinţii galbeni.

Vînătorul se întoarse acasă negru de supărare; vedea bine că boierul acesta, cu care nici un om nu se putea juca, s-a pus pe capul lui, să-l piardă. Cînd îi află supărarea, soţia îl linişti:

— Nu fi mîhnit, dragul meu soţ... Eu ştiu cum să fac lucrul acesta; te asigur că mîine va fi aşa cum a cerut el.

Şi vînătorul, care avea deplină încredere în vorbele soţiei, a adormit tîrziu liniştit. Soţia însă nu s-a culcat. Ea a scos dintr-un anume buzunar o cutiuţă năzdrăvană. A fost de ajuns să sufle de trei ori în acea cutiuţă şi să se ivească sute de milioane de furnici. Acestea începură să care grăunţele de susan ce fuseseră împrăştiate pe podeaua casei în două grămăjoare: una albă, cealaltă neagră.

În zori de tot, vînătorul fu trezit şi rămase uimit de misiunea de peste noapte. El luă susanul astfel împărţit şi se înfăţişă boierului. Cînd văzu asta, boierul încremeni şi-şi muşcă limba de ciudă, înghiţind în sec. Ca să nu se dea bătut, în ruptul capului, zise:

— Mi s-a spus că trăieşti în mare bogăţie. Poate că soţia ta te-a făcut bogat. Vreau să ne măsurăm bogăţiile: aurul, argintul, perlele, nestematele, coralul, jadul, fildeşul... Dacă tu vei fi puţin mai bogat decît mine, atunci rînduielile vor fi aceleaşi pentru amîndoi... De aceea să vii cu bogăţiile, cu aurul, în primul rînd, pe stepa din margine. Acolo vor fi toţi supuşii mei să vadă care e mai bogat dintre noi doi... care este deci mai puternic şi în drept să stăpînească...

Şi mai abătut se întoarse acasă vînătorul. El ştia că are drept avere cele două mîini, iar în casă trăia omeneşte, nu se scălda în marea de aur ca boierul. Dar soţia, ascultîndu-l ca şi altădată blajin, îl mîngîie:

— Nu fi necăjit, dragul meu soţ... Nu duce grija... Vom şti să cîştigăm întrecerea la care te-a chemat boierul. Chiar mîine să mă duci la stepa aceea...

Şi parcă vînătorului îi veni iarăşi inima la loc, că se frînsese de atîta amărăciune. A doua zi, la locul întrecerii se adunase mulţime ca frunza şi ca iarba.

În mijlocul stepei, bo- ierul cărase toată noaptea aurul, argintul, perlele sale... Şi erau atîtea bogăţii, de crescuse din ele un deal. Un deal care strălu-cea... Vînătorul veni în zori, aducîndu-şi soţia. Atît adusese vînătorul: pe soţia sa. Cînd văzu aceasta, boierul izbucni în hohote de rîs, un rîs răutăcios, de tiran care simte că va ieşi învingător:

— Ha, ha, ha... Ha, ha, ha... Bine că mi-ai adus-o, în sfîrşit, rînji el cu gura pînă la urechi, socotind că deja vînătorul s-a dat bătut.

Dar nu termină, că soţia vînătorului îl opri:

— Să nu rîdem înainte. Cine rîde la urmă rîde mai bine... Priviţi bogăţiile noastre, zise soţia vînătorului, arătînd cu mîna dreaptă ridicată spre răsăritul stepei...

Şi ce văzu boierul? Ce văzură capetele mulţimii, care se suciră spre răsărit? Un munte de aur se ridica pe geana zării, creştea şi creştea muntele de aur luminînd stepa şi minunînd ochii cu strălucirea lui orbitoare...

Oamenii izbucniră în urale şi strigăte, ca la o luptă, ca la o victorie, ca pentru victoria vînătorului şi a frumoasei lui soţii. Numai boierul nu zisese nimic, numai ochii lui nu se luminau, numai gîndurile lui nu se bucurau. Fusese înfrînt şi acum, şi mai dureros ca înainte: în faţa oamenilor.

Cînd un gînd rău îşi sapă în mintea cuiva drum, el nu se pierde lesne. Aşa şi cu boierul; îl rodea invidia, voia să-i ia vînătorului soţia.De aceea hotărî să-şi adune străjerii şi să-l ucidă pe vînător în luptă. Porunci vechilului să dea semnalul de strîngere a oastei. Apoi îl chemă pe vînător şi, mîngîindu-şi burta pîntecoasă, ca un butoi de mare, îi spuse:

— Ştiu că lupţi vitejeşte. Dacă aşa stau lucrurile, arată-ţi vitejia în luptă cu ostaşii mei...

Vînătorul se întunecă, dar în acelaşi timp întîlni privirea soţiei, care-l încuraja: bine, primeşte lupta.

Şi vînătorul cu soţia lui se aflau în faţa ostaşilor, călări, cu armuri de argint, cu paloşe strălucitoare ivite din teci, gata să dea iureşul bătăliei. Soţia vînătorului scoase atunci cutiuţa năzdrăvană, suflă de trei ori şi... ce să vezi?

În spatele ei şi al soţului se iviră, ca din pămînt, puzderii de ostaşi, mai mulţi şi mai bine pregătiţi de luptă. Armele zăngăniră şi văzduhul se umplu de ele.

Praf şi pulbere rămase din oastea boierului.

Cît despre însuşi boierul cel hapsîn, el nu scăpă de pieire; l-a doborît chiar săgeata vînătorului.

După moartea boierului, vînătorul împărţi oamenilor să- raci toate bogăţiile acestuia. Şi viaţa începu fericită pentru toţi oamenii acelui ţinut pierdut în ani şi-n străfunduri de zare...

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
CHINEZĂ

Boierul cu nasul lung

ÎNTR-UN SAT trăia un boier, care se lăfăia în aur şi plăceri, în vreme ce ţăranii se zbăteau într-o sărăcie lucie, scăldîndu-şi ochii în lacrimile durerii.

S-a întîmplat ca un ţăran să găsească în drum o sămînţă pe care a ridicat-o şi a dus-o acasă. I-a făcut o groapă şi a sădit-
o. În scurtă vreme, sămînţa a încolţit şi a devenit un gaolean înalt, care purta alte multe boabe. Ţăranul s-a bucurat mult pentru că gaoleanul împrăştia un miros îmbătător în faţa casei lui.

Dar, la scurt timp, o pasăre de pradă s-a repezit spre gaolean, l-a smuls cu clonţul ei şi a dispărut în zare. Ţăranul, uimit de o întîmplare aşa de nemaivăzută, a plecat în căutarea gaoleanului, luîndu-şi în traistă puţine merinde. După drumuri nesfîrşite prin cîmpii, peste dealuri şi munţi, drumeţul fu dezamăgit; nu putu să dea de urma minunatului gaolean.

Ajunse la un timp într-o pădure. Era tare flămînd şi nici merinde nu mai avea. Liniştea pădurii îl îmbia să se odihnească sub un palmier străvechi. Deodată însă auzi în jurul său nişte urlete şi zgomote înfricoşătoare. Cînd se uită mai cu atenţie văzu animale sălbatice de care te apucă frica: tigri, lei, pantere, lupi, maimuţe, şerpi. Ba se rătăcise în acest cîrd şi o gingaşă căprioară. Animalele se adunară într-o poiană, în timp ce drumeţul de-abia nimeri să se suie într-un arbore înalt şi stufos, ca să nu fie văzut şi mîncat. Atunci unul a luat din tulpina unui copac bătrîn, din scorbura lui, o lădiţă pe care o ţinea între labele sale. Un altul a venit şi a bătut de trei ori în

acea lăcriţă. Imediat s-au ivit în poiană tot felul de mîncăruri gustoase, care îi dădeau drumeţului o stare ciudată, mai ales că el era tare flămînd. Îi lăsa gura apă. După ce s-au săturat, animalele au început să dănţuie în pădure, să joace, să sară, să se alunge vesele unele pe altele, ca la o petrecere. Bietul om sta pitulat în copac şi se gîndea cu teamă că, dacă

animalele nu vor pleca, el va fi nevoit să doarmă acolo, sau cine ştie cîte alte zile va trebui să rămînă chinuit în ramurile copacului. Pesemne că animalele aveau şi alte locuri cu surprize, de aceea tigrul a pus cutiuţa la loc şi au plecat cu toţii.

Cînd s-au depărtat, ţăranul a coborît din arbore şi s-a dus la scorbura bătrînă. A luat lădiţa cu pricina şi se tot gîndea la mîncărurile pe care le văzuse în poiană. Dar ele nu se arătau. Atunci şi-a adus aminte omul că trebuie să bată de trei ori în cutie. Zis şi făcut. Imediat s-au ivit fel de fel de mîncăruri minunate. După ce a mîncat bine, ca după o foame lungă, s-a odihnit puţin. Se gîndea atunci ce bine ar fi dacă ar avea un cal înaripat, cu care să zboare spre casă. Şi stînd pe iarbă a bătut la întîmplare din nou în lăcriţă. După a treia lovitură din senin s- a ivit în faţa sa un cal voinic cu patru aripi. S-a întors repede acasă, pasămite uitase că pornise în căutarea gaoleanului. I-a povestit mamei lui cele întîmplate. Tare s-au bucurat amîndoi. Dar tot săraci au rămas, se gîndea mama, fără bani tot nu puteau să trăiască bine. De aceea, bătînd iar în cutie, în casa lor săracă începură să zornăiască banii, care apărură din toate colţurile. Pentru că erau prea mulţi, mama şi băiatul îi împărţiră oamenilor săraci ca şi ei. Astfel că viaţa începu să se schimbe, oamenii să trăiască mai omeneşte.

Aflînd boierul cel rău că ţăranii lui au bani datorită unei lădiţe năzdrăvane, a hotărît să o fure. A trimis cîţiva ticăloşi, care i-au luat-o. Boierul ştia că dacă bate de trei ori în ea o să aibă sub ochi lucrul la care se gîndeşte. Şi el se gîndi mai întîi la aur, apoi bătu de trei ori în cutie. Dar în loc de aur... se arătă o maimuţă păroasă, urîtă foc, care nu-l întrebă nimic pe boier, se prinse imediat de nasul lui şi trase, şi trase de nasul boierului, şi-l lungi, şi-l lungi pînă ce nasul atinse pămîntul. Apoi îi dete drumul. Dar nasul nu se mai făcu mic ca înainte, ci

rămase aşa lung şi caraghios, de rîdeau toţi de el, şi aşa a rămas pentru toată viaţa.

În româneşte de VICTOR VIŞINESCU

POVESTE
ETIOPIANĂ

Călugărul

PE CĂRAREA din munţi mergea un călugăr. Muntele pe care trebuia să-l treacă era înalt, în pantă mare, iar călugărul n-avea putere. Începu deci să-l roage pe Dumnezeu şi să-i ceară:

— Doamne, te slujesc de atîţia ani! Fă-mi şi tu o favoare: trimite-mi, te rog, un cal, ca să pot trece peste acest munte.

Se rugă fierbinte şi apoi se aşeză pe o piatră din marginea drumului. Stătea şi aştepta mila lui Dumnezeu.

În acest timp, pe potecă trecea un ţăran, ţinînd de căpăstru un cal, iar în braţe avea un mînz de curînd fătat. „Îţi mulţumesc, ţie, Doamne! Mi-ai ascultat rugăciunea!” spuse în sinea sa călugărul. Se ridică în picioare şi se adresă ţăranului:

— Fiule, ajută-mă să mă urc pe cal; tocmai pe acesta îl aşteptam, ca să pot trece muntele.

Ţăranul se supără foc.

— Eh, tu, leneşule! Nu vezi că eu merg pe jos, să nu-mi istovesc iapa?! Stai puţin, că am să te învăţ eu cum trebuie să te porţi!

Şi-i puse în braţe mînzul.

— Du-l! porunci el călugărului. Şi fii atent, dacă îl scapi, ai s-o păţeşti! Hai, porneşte!

Şi ţăranul pocni din bici, arătînd călugărului drumul înainte spre vîrful muntelui.

Călugărul nu scoase nici un cuvînt, mut de mirare.
Mergea smerit înainte, ţinînd strîns la piept mînzul.

— Ah, doamne! mormăia călugărul, în timp ce se căţăra pe panta abruptă. Nu mi-ai înţeles ruga! Eu

te-am rugat să-mi trimiţi un cal de călărit, ca să mă ajute să trec muntele, iar tu mi-ai adus un cal ca să-l car în braţe. Şi dacă tu, Doamne, înţelegi atît de greu, atunci ce să mai zicem de noi, păcătoşii?

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE AFRICANĂ

Întrecerea mincinoşilor

ODATĂ, au plecat la vînătoare împreună: fluturele, ţînţarul şi musca, urmărind prin pădure păianjenul Enenzi, pe care-l fugăreau. Dar păianjenul a fost mai tare decît şi-au închipuit cei trei vînători; cînd obosiseră atît de tare, încît abia se puteau mişca, păianjenul îi întrebă:

— De ce tocmai pe mine v-aţi găsit să mă fugăriţi?

— Sîntem flămînzi, iar tu eşti mai puţin puternic, spuseră cei trei vînători.

— Sînt sigur că n-o să mă dovediţi. Hai mai bine să ne luăm la întrecere, să povestim diferite întîmplări şi cel care va spune „asta nu-i adevărat”, pe acela o să-l mîncăm, propuse păianjenul Enenzi.

Ţînţarul, fluturele şi musca se învoiră şi atunci fluturele începu să povestească:

— Cu cîteva zile înainte de naşterea mea, tata şi-a scrîntit piciorul pe cîmp şi nu putea să lucreze. Am sărit atunci de pe cracă, am început să ar cîmpul, am strîns recolta şi am depozitat-o în hambare, iar cînd, după vreo două zile m-am născut, tatăl meu era acum bogat.

Fluturele, musca şi ţînţarul se uitau cu încordare la păianjen. Aşteptau să spuie: „Asta nu-i adevărat”. Dar păianjenul făcu numai un gest cu capul şi zise:

— Interesant, interesant.

După fluture, începu să povestească ţînţarul:

— Cînd aveam patru ani, am omorît un elefant în pădure şi am mers apoi pe el. Dar deodată am observat în apropiere un leopard. Am vrut să-l prind, dar el şi-a deschis gura şi s-a repezit să mă sfîşie.

Asta însă nu m-a făcut să-mi pierd cumpătul. I-am băgat în gură pumnul, l-am apucat de coadă şi l-am întors pe dos. S-a constatat că mai înainte mîncase o oaie, care acum a ieşit din burta leopardului, mi-a mulţumit şi a început să pască liniştită.

Iarăşi toţi aşteptau să vadă ce va spune păianjenul Enenzi. Dar acesta din nou făcu numai un gest cu capul şi zise:

— Asta se mai întîmplă.

Veni rîndul muştei, care începu:

— Într-o zi m-am dus în pădure la vînătoare şi am văzut o antilopă. Am scos puşca, am tras şi am alergat la antilopă. Am apucat-o şi am jupuit-o. În acea clipă a ajuns acolo glontele, pe care l-am tras eu cu puşca. Am prins glontele şi l- am băgat înapoi în armă. Apoi m-am urcat într-un copac înalt, am aprins focul, am fript antilopa şi am mîncat-o pe toată.

Păianjenul ascultă şi făcu un gest cu capul:

— Şi asta se poate, cui nu i se poate întîmpla aşa ceva? spuse el în cele din urmă.

Acum veni rîndul păianjenului:

— Anul trecut am plantat un cocos, începu el. După o lună, nucile de cocos erau coapte. Am rupt trei nuci. Am deschis prima nucă şi din ea a ieşit o muscă. Din a doua nucă a ieşit un ţînţar, iar din a treia un fluture. Copacul l-am plantat singur, deci se înţelege că şi fructele sale erau ale mele. Iată de ce ţînţarul, fluturele şi musca îmi aparţineau. Dar, cînd am vrut să-i prind, ca să-i mănînc, au zburat. Multă vreme m-am uitat să-i văd, dar iată că în sfîrşit i-am găsit. Se află doar în faţa mea, ţînţarul meu, fluturele meu şi musca mea.

Vînătorii au amuţit. Ce puteau să răspundă? Dacă ar fi spus că-i adevărat, păianjenul i-ar fi mîncat; iar dacă ar fi spus că nu-i adevărat, de asemeni i-ar fi mîncat. O clipă stătură tăcuţi, dar deodată – sfrrr – fluturele, musca şi ţînţarul au zburat.

De atunci musca, ţînţarul şi fluturele fug de păianjen.

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE POLONĂ

Pescarul

A FOST ODATĂ un pescar, cu numele Martin. Trăia cu nevastă-sa într-o casă mică şi sărăcăcioasă, pe malul unui lac. Era un lac foarte frumos. În zilele senine lucea în soare ca sol- zii argintii de peşte, iar în zilele înnourate devenea cenuşiu şi misterios. Se vedeau plutind cîrduri de raţe sălbatice şi de lebe- de. Martin iubea lacul, îi plăcea să meargă pe el cu barca, să arunce în adîncul său năvodul. Dar peşte prindea foarte puţin. De aceea în casa pescarului se abăteau deseori lipsurile şi sără- cia.

Treceau anii, iar odată cu ei năvăleau grijile şi supărările pentru Martin. Mai întîi i se îmbolnăvi soţia, iar apoi îi arse casa. Dar Martin nu voia să-şi părăsească lacul. Pe locul casei vechi îşi clădi alta nouă. Dar cel mai rău era atunci cînd se întorcea de la pescuit cu traista goală.

Într-o zi soţia sa îi spuse:

— Oamenii bătrîni povestesc că atunci cînd te duci la pescuit trebuie să atîrni de năvod un os din aripa unei găini negre. Atunci peştii vin singuri în plasă. Avem o singură găi- nă... dar altă ieşire nu văd.

Martin oftă adînc, căci îi părea rău de găina neagră; to- tuşi, se duse în coteţ. Găina neagră stătea liniştită în pătul, nici nu încercă să fugă, cînd Martin întinse mîna s-o prindă.

— Stăpîne, dăruieşte-mi viaţa şi am să-ţi spun o taină, strigă găina cu voce omenească.

Martin se opri mirat.

— Vezi colo, pe celălalt mal al lacului, un copac înalt înfăşurat cu vîsc? continuă ea. Sub vîsc, într-o

scorbură bătrînă, se află o comoară. Du-te pînă acolo cu barca şi aşteaptă asfinţitul soarelui; n-are să-ţi pară rău. Dar să nu spui nimănui această taină.

Martin îşi şterse ochii mirat. Visa sau i se năzărea? Cum aşa? O găină să vorbească?

Găina însă nu se miră, ci bătu din aripi şi arătă spre uşă. Omul ieşi din coteţ, se duse la rîu şi se urcă în barcă.

Primele raze ale soarelui ce apunea începuseră să se ascundă în valuri, cînd Martin ajunse la celălalt mal. Sări din barcă şi se opri sub copacul bătrîn. Vîscul îl înconjura ca o coroană verde şi deodată Martin observă că între verdeaţă luceşte ceva, ca o rază de soare. Se urcă repede pe ramurile copacului şi amuţi. Scorbura era plină cu bani de aur. Martin întinse mîna, cînd deodată auzi o voce:

— Poţi să iei numai un ban, o monedă de aur. Cînd vei avea din nou nevoie, ai să te întorci aici, dar numai pentru un ban. Nu uita.

Pescarul se uită împrejur. Lîngă malul lacului, apăru din apă o fată frumoasă. Pe cap avea o cunună de liliac alb. „Zîna apelor, care păzeşte comoara...” se gîndi Martin. Se sperie foar- te mult. Dar fata frumoasă îi făcu un gest prietenos cu mîna şi dispăru afund. În aceeaşi clipă soarele asfinţi. Martin abia reu- şi să ia în grabă un ban de aur, cînd comoara dispăru, ca şi cum n-ar fi fost deloc.

Se întoarse acasă vesel şi fericit. Ştia că acum sărăcia sa va lua sfîrşit.

Trecură cîţiva ani. Totdeauna, cînd era nevoie, Martin se ducea cu barca în apusul soarelui la celălalt mal al lacului. Lua din scorbură numai un ban. Nevastă-sa se însănătoşi cu înce- tul, îşi cumpără haine noi, încălţăminte, ba chiar şi mărgele. Acum Martin nu se mai ducea la pescuit, nu mai saluta răsă- ritul soarelui în barcă. Dormea uneori pînă la amiază, căci, în caz de nevoie, un ban de aur se găsea totdeauna! Se făcu tot mai leneş. Mereu îi trecea prin minte gîndul: „Ce-ar fi dacă ar lua toată comoara? Un ban este atît de puţin... iar cu comoara întreagă ar putea deveni un bogătaş.” Nu mai avea somn, se frămînta nopţile. Mereu îl chinuia gîndul: „Să fie a lui toată comoara ascunsă în scorbură.”

Într-o seară se hotărî. Se urcă în barcă şi se îndreptă spre celălalt mal. Cînd soarele îşi cernea ultimele raze pe valurile albastre, Martin se afla lîngă comoară. I se părea că în acea zi comoara arde şi străluceşte mai frumoasă ca niciodată pînă atunci. Nu stătu la îndoială nici o clipă. Începu să adune cu lă-

comie banii de aur în traistă. Deodată se auzi un trosnet, copa- cul se clătină şi se prăvăli în valurile lacului. Cînd Martin îşi reveni, văzu că zace la pămînt. Se ridică cu greu; îl durea capul. Pe malul lacului nu se mai afla copacul bătrîn, înconjurat de vîsc. Luă traista de jos, iar în ea bani ioc. Află doar puţin mucegai.

Stătu multă vreme pe malul apei. Lacul era întunecat şi misterios. Pe valuri se legănau uşor florile de liliac alb... poate erau cele din cununa zînei apei. Înţelese atunci că ea l-a pedep- sit pentru lăcomia sa.

Aşa glăsuieşte un basm vechi. Poate şi acum, în apusul soarelui, valurile lacului strălucesc ca aurul, ca şi cum ar ascunde acolo comoara scufundată. Dar, cînd te apropii, dispare totul în adîncime. Numai valurile lacului şoptesc încet:
„Cea mai preţioasă comoară este munca omenească cinstită”.

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE SCANDINAVĂ

De ce mestecenii sînt albi?

CÎNDVA, de mult tare, mestecenii nu erau albi, ci negri, ca şi ceilalţi copaci. Pe atunci, departe, spre miazănoapte, trăia un tînăr, care se numea Veiko. Ştia să vorbească cu lupii, înţe- legea ciripitul păsărilor, simţea cum creşte muşchiul. Dar cel mai mult pe lumea asta îi plăcea o fată, cu numele Mara.

Era frumoasă şi zveltă ca o gazelă. În părul ei parcă s-ar fi ascuns soarele, iar în ochii ei parcă ar fi răsărit zorile dimineţii. În toată regiunea nu era altă fată mai frumoasă.

Odată, într-o primăvară, cînd totul în natură înflorea, Veiko veni la Mara şi-i vorbi despre dragostea sa. Deodată Mara izbucni în rîs.

— Foarte frumos vorbeşti, Veiko. Dar mai întîi vreau să-mi dovedeşti dragostea. Acum este primăvară, poţi tu oare face astfel, încît mestecenii să fie mai albi ca zăpada? Numai aşa te cred, iar de nu, n-ai să mă mai vezi.

Veiko plecă îngîndurat spre mare, se aşeză pe stînca de pe mal şi căzu pe gînduri, întristat, cînd deodată auzi că cineva îl strigă. Se întoarse şi văzu lîngă el pe bătrînul cerb Lim.

— Îţi aduci aminte, Veiko, cum ai salvat viaţa fratelui meu? Acum sînt hotărît să te ajut şi eu. Ştiu ce-ţi cere frumoasa Mara. Ascultă bine ce-ţi voi spune: departe, dincolo de munţi, se află o ţară unde hălăduiesc viforniţele şi vînturile reci. Stăpî- nul lor, Omătul, are un fluier; cînd vei sufla din el va sosi îndată viscolul. Am să-ţi aduc eu acest fluier.

Veiko aşteptă o săptămînă, două, iar la începutul celei de a treia săptămîni auzi tropăit uşor de copite.

Ieşi repede afară din casă şi văzu în faţa uşii pa bătrînul cerb Lim. De oboseală nu se mai putea ţine pe picioare.

— Iată, Veiko, ia fluierul. Numai să nu uiţi ce ţi-a spus Omătul. Acela care va sufla odată din fluier, în aceeaşi clipă va deveni bătrîn. Gîndeşte-te, Veiko, gîndeşte-te bine.

Dar Veiko nu mai era. Alergă la casa unde trăia Mara şi suflă din fluier. Deodată se stîrni vîntul, soarele se ascunse după nori şi începu să viscolească. Mestecenii care creşteau în jurul casei se acoperiră de zăpadă. Veiko încetă să mai cînte din fluier, se opri şi viscolul. Veiko se duse la rîu să bea apă, iar din oglinda apei apăru un bătrîn cu barbă albă, lungă şi cu zbîrcituri pe faţă. Veiko îşi aminti de îngrijorarea lui Lim şi înţelese că pînă la sfîrşitul vieţii va fi bătrîn.

Veiko se învîrti multă vreme pe lîngă casa Marei şi nu îndrăzni să se arate în faţa fetei. În cele din urmă se hotărî şi intră în casă, măcar de departe să se uite la Mara. Se opri înaintea ei şi spuse:

— Uită-te pe fereastră, Mara, mestecenii din jurul casei tale sînt albi. Eu, Veiko al tău, am făcut aceasta. Mi-ai făgăduit că pentru asta ai să mă iei de bărbat.

Dar Mara nu-l recunoscu pe Veiko în acest bătrîn. Ochii ei se aprinseră de mînie.

— Cum ai îndrăznit, măscărici bătrîn, să vorbeşti aşa cu mine?! şi porunci să fie dat afară şi fugărit de cîini.

Dar cîinii nu s-au atins de Veiko, ci liniştiţi se gudurau pe lîngă el, urmîndu-l în pădure.

Zăpada se topi repede sub razele calde ale soarelui. Mes- tecenii însă au rămas albi. Atît de puternică a fost dragostea lui Veiko! Mara se mărită cu un negustor bogat şi porunci să se taie toţi mestecenii albi din jurul casei. Nu putea să se uite la ei. Mulţi ani s-au chinuit slugile, dar n-au putut să îndepli- nească porunca. În locul unui mesteacăn tăiat creşteau doi, în loc a zece – creşteau douăzeci.

De atunci mestecenii au coaja albă. Iar pe Veiko nimeni, niciodată, nu l-a mai văzut. Iarna, cînd în pădure se stîrneşte vifornița, se aude sunetul fluierului fermecat. Este Veiko, care nu poate să uite

dragostea sa pentru Mara.

Se mai spune că tînărul care va dărui miresei sale în ziua nunţii o crenguţă de mesteacăn, va avea noroc în casă...

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE INDIANĂ

Regele nerecunoscător şi animalele recunoscătoare

DEMULT, demult tare, domnea în India un rege, care avea un singur fiu, pe nume Dutha. Prinţul cel tînăr era foarte aspru, crunt şi nemilos cu oamenii; nu se bucura de dragostea supuşilor săi. Într-o zi, prinţul Dutha veni cu mare alai pe malul unui rîu, ca să se scalde. Deodată cerul se întunecă, un nour negru acoperi soarele şi se stîrni o puternică furtună. Cu toate acestea, prinţul făcu semn slugilor şi porunci:

— Duceţi-mă în mijlocul rîului, vreau să fac baie acolo. Dar abia intrară în apă şi un val mare îl izbi în faţă;
slugile îl scăpară pe prinţ din mîini şi ei înşişi abia au putut să ajungă teferi la mal.

Între timp, valurile îl duseră departe pe Dutha, şi ar fi pierit cu siguranţă, dacă nu s-ar fi agăţat de un trunchi de copac, pe care furtuna îl trîntise în apă. Astfel prinţul pluti, foarte speriat, chemînd mereu în ajutor.

Cînd furtuna trîntise copacul în rîu, pe el se aflau: un şarpe, care stătea la pîndă, un şoricel care îşi avea culcuşul într-o scorbură putregăită şi un papagal, care îşi construia casa pe ramura cea mai de sus. Acum, toate aceste animale stăteau pe trunchiul dus de valuri şi, tremurînd de spaimă, în zadar visau malul.

Ţipetele disperate ale lui Dutha au fost auzite de un pes- car, care trăia pe malul rîului. „Un om se îneacă. Trebuie să-l ajut”, se gîndi el, şi se aruncă în

valurile furtunoase. Înotă pînă la copacul pe care stătea prinţul Dutha şi apoi începu să-l îm- pingă în direcţia malului. Cînd a atins malul, îl duse pe Dutha într-un loc ferit, pe pămînt uscat şi, observînd şarpele, şoare- cele şi papagalul, de asemeni îi luă pe mal. Aprinse focul, ca să se poată toţi încălzi şi usca, dînd întîietate animalelor, care abia mai respirau, şi apoi îl îngriji pe prinţ. La fel făcu şi cu

hrana, mai întîi dădu mîncare animalelor, fiind mai slabe, şi apoi pregăti masa pentru prinţ.

Dutha, observînd acest lucru, se gîndea cu mînie: „Acest rufos îndrăzneşte să dea mai multă atenţie animalelor, decît mie, moştenitorul tronului”. Şi se pregătea să se răzbune îm- potriva salvatorului său. Cînd animalele şi-au recăpătat forţele şi sănătatea, începură să mulţumească pescarului pentru izbă- vire, iar şarpele, cînd îşi luă rămas bun de la el, spuse:

— Preacinstite om! Îţi datorez viaţa. Vreau să fiu recu- noscător. Cunosc un loc, unde se află îngropată o comoară de zeci de ani, aur mult, pe care voi, oamenii, îl preţuiţi atîta. Poţi să iei toate aceste bogăţii, cînd doreşti. Să vii numai la mine şi să strigi: „Şarpe!”

Spunînd acestea, şarpele plecă în drumul său.

La rîndul său, şoarecele, luîndu-şi rămas bun de la pescar, spuse:

— Om bun! Nu vreau să fiu nerecunoscător. M-ai scăpat de la moarte. Dacă vrei, am să-ţi arăt un loc, unde vei găsi o mulţime mare de monede de aur, pe care fraţii tăi atît de mult le caută. Să vii numai la mine şi să-mi spui pe nume.

Tot aşa şi papagalul, luîndu-şi rămas bun, spuse:

— Om milos! N-aş mai fi trăit pe lume, dacă nu erai tu. Doresc să-mi arăt recunoştinţa. Dacă vei avea nevoie de orez bun să vii la mine şi să-mi strigi numai numele şi vei căpăta un munte de orez.

Prinţul Dutha însă, plecînd de la pescar, spuse bine- voitor:

— Omul meu de treabă, cînd voi ocupa tronul după tatăl meu, să vii la curte, la mine, şi ai să vezi cum am să te primesc.

După un timp, Dutha se sui pe tronul ţării. Pescarul, af- lînd de asta, hotărî să-l viziteze. Pe drum, ajunse la ascunză- toarea şarpelui şi strigă:

— Şarpe!

În aceeaşi clipă, şarpele se arătă în faţa sa, îl salută cu cinste şi spuse:

— Stăpîne! acolo unde-ţi stau tălpile se află ascunsă în pămînt o comoară. Din clipa aceasta ea îţi aparţine.

Pescarul răspunse:

— Las-o să stea liniştită. Cînd voi avea nevoie de ea, îţi voi da de ştire.

Spunînd aceste cuvinte, îşi luă rămas bun de la şarpe şi plecă mai departe. Găsi locuinţa şoarecelui şi-l strigă pe nume. Îndată apăru, îl salută frumos şi spuse:

— Stăpîne! Cu tălpile tale calci pămîntul sub care se află îngropată o ladă plină cu monezi de aur. Ia-le, sînt ale tale.

Pescarul răspunse:

— Să stea acolo în pace. Cînd voi avea nevoie de ele, îţi voi da de ştire.

Şi plecă mai departe.

Găsi cuibarul papagalului şi-l strigă pe nume. Într-o clipită, papagalul zbură din copac, îl salută cu bucurie pe salvatorul său şi spuse:

— Ai venit, stăpîne, după orezul sălbatic, care creşte la poalele munţilor Himalaia şi pe care ţi l-am făgăduit? Îndată am să chem toţi papagalii din neamul meu şi voi aduce şi alte rubedenii ale mele, şi-ţi vor da atîta orez cît vei dori.

— Mai aşteaptă; cînd voi avea nevoie îţi voi da de ştire, răspunse pescarul şi-şi continuă drumul, spre curtea regelui Dutha.

A doua zi dimineaţa, mergea pe străzile oraşului spre palatul regal. În acest timp, trecea prin oraş alaiul regal. Era regele Dutha, care călătorea pe un elefant frumos împodobit, înconjurat de o suită minunată şi de o gardă personală. Văzîndu-l de departe pe pescar, Dutha îşi spuse: „Deci a venit la mine acest îndrăzneţ, care şi-a permis să nu dea cinstea cuve- nită sîngelui meu regal? Poate că se va mai şi lăuda curtenilor că mi-a salvat viaţa! Trebuie să-l pedepsesc, să-l strivesc, înainte de a începe să vorbească despre aceste lucruri”. Făcu semn slugilor, porunci să-l prindă pe pescar şi să-l ducă la locul de pierzanie.

Slugile l-au ascultat, l-au legat pe nevinovatul

pescar şi au început să-l poarte prin oraş, bătîndu-l. „Ah, ce fel de om este şi regele nostru – se plîngea tare pescarul; într-adevăr mai uşor mi-a fost să prind un buştean în apă, decît să-l văd pe prinţul Dutha.”

Auzindu-l oamenii de pe stradă, îl întrebau pe prizonier ce înseamnă aceste cuvinte; într-adevăr, el l-a salvat pe prinţ?

Pescarul le răspunse:

— Oameni buni! Pentru că m-am aruncat în valuri, punîndu-mi în primejdie viaţa, ca să-l duc la mal pe prinţul Dutha, care acum este rege, mă răsplăteşte în felul acesta.

Ascultînd, oamenii gîndeau astfel despre rege: „Este un om rău şi un conducător prost, care răsplăteşte cu atîta cruzi- me o binefacere; el nu cunoaşte recunoştinţa. Cine ştie la ce ne putem aştepta, dacă va continua să ne fie rege!" Şi, fierbînd de dreaptă mînie, poporul puse mîna pe paloş şi-l alungă pe tiran, iar pe pescar îl făcu rege.

Atunci noul rege se duse la şarpe, îi făcu semn să dez- groape aurul, apoi se duse la şoarece, găsi comoara, şi porunci ca banii să fie împărţiţi săracilor şi celor care au nevoie de ajutor. La urmă se duse la papagal şi-i făcu semn, şi iată că oamenii au luat şi au încărcat în căruţe orezul, împărţindu-l celor flămînzi.

De atunci au trăit fericiţi şi în pace.

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE AFRICANĂ

Mica antilopă

LA MARGINEA JUNGLEI rătăcea o turmă de animale. Nu găseau apă nicăieri şi mureau de sete. Alergau, cercetau locurile, dar nu găseau nici un rîu, şi nici măcar un izvor. În cele din urmă au hotărît să sape o fîntînă.

Leul se opri în mijlocul nisipului şi începu să scormo- nească pămîntul cu puternicele sale labe. Dar, în scurtă vreme, obosi şi dădu locul elefantului. Tot atît de repede se plictisi şi elefantul. Atunci veni la rînd girafa, după ea rinocerul, dar şi ele degrabă osteniră.

Şi iată că începu să lucreze mica antilopă. Cu picioarele sale subţiri arunca nisipul şi deodată ţîşni apa. Tocmai întinsese gura să bea, cînd se repeziră asupra ei celelalte animale. O împinseră departe de izvor. Animalele băură toată apa, iar pentru mica antilopă nu rămase nici o picătură.

Aşa se întîmplă uneori între animale: nimeni nu dă ajutor celui fără apărare, dimpotrivă – i se ia totul.

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE
AFRICANĂ

Păstorul şi bufniţa

PE MALUL UNUI LAC trăia un păstor mărunţel, care dorea să crească mare şi voinic. Cînd s-a plictisit de atîta aşteptare, s-a dus la cal, să se sfătuiască:

— Cumetre cal, sfătuieşte-mă ce trebuie să fac ca să fiu tot atît de mare ca şi tine?

Calul îl sfătui:

— Mănîncă ovăz şi aleargă toată ziua. Ai să vezi ce re- pede ai să creşti!

Păstorul se duse acasă şi făcu ce-i spuse calul. Mîncă ovăz şi alergă de dimineaţă pînă seara, dar nu crescu nici cu o şchioapă. Atunci se duse să se sfătuiască cu taurul:

— Cumetre taure, sfătuieşte-mă ce am de făcut ca să fiu tot atît de puternic ca şi tine?

Taurul îl sfătui:

— Paşte iarbă şi rumegă neîncetat. Ai să vezi ce puternic ai să te faci!

Păstorul se duse acasă şi o lună de zile întreagă păscu iarbă şi rumegă de cu seară şi pînă dimineaţa. Dar nu crescu şi nici nu deveni mai puternic. Atunci se duse după sfat la înţeleapta bufniţă:

— Cumătră bufniţă, tu eşti o mare înţeleaptă. Sfătuieşte- mă ce trebuie să fac ca să nu fiu atît de mic şi atît de slab?!

— De ce vrei să fii mai mare şi mai puternic? îl întrebă bufniţa.

— Ca să văd mai departe, răspunse păstorul. Atunci bufniţa clipi din ochi şi spuse:

— Dacă vrei să vezi mai departe, urcă-te în copac!

— Uite, la asta nu m-am gîndit, răspunse păstorul.

Şi, într-adevăr, aşa este! Omul nu are nevoie să fie un uriaş, ci puternic şi sănătos la minte.

În româneşte de TEODOR HOLBAN

POVESTE
INDIANĂ

Maimuţa şi broasca ţestoasă

PE O INSULĂ îndepărtată trăia o maimuţă singuratică. Culcuşul şi-l făcuse într-o dumbravă de smochini pe malul mării; se hrănea cu fructe şi era mulţumită. Ar fi vrut totuşi să aibă un prieten. Într-o zi, văzu pe malul mării o broască ţestoa- să, care venise aici de pe insula vecină. Maimuţa căută smochi- ne coapte şi aruncă una broaştei ţestoase, care-i plăcu foarte mult. Întoarse capul şi-i mulţumi maimuţei.

— N-ai pentru ce, spuse maimuţa. Dacă vrei, pot să-ţi dau mai multe.

De atunci, maimuţa ospăta broasca ţestoasă în fiecare zi cu smochine coapte şi astfel se împrieteniră. Maimuţa era mul- ţumită că are cu cine vorbi, iar broasca ţestoasă că-şi găsise o gazdă bună.

Între timp, se îmbolnăvi leul, regele animalelor. Putea să se vindece numai cu o inimă de maimuţă, care lecuieşte orice boală. Leul dădu de veste că pe acela care-i va aduce o inimă de maimuţă îl va răsplăti din belşug şi-l va numi urmaşul său. Cînd a auzit de asta, broasca ţestoasă şi-a adus aminte de prietena ei. Veni la dumbrava de smochine, se lăsă tratată cu fructe, apoi spuse:

— Dragă prietenă, aş fi foarte bucuroasă să te tratez şi eu. N-ai vrea să vii acum la mine?

— Cu multă bucurie, răspunse maimuţa. Dar cum să trecem marea?

— Foarte simplu, spuse broasca ţestoasă. Urcă-te pe spinarea mea şi te voi duce eu.

Maimuţa nu bănui nimic şi se învoi. Se urcă pe spinarea broaştei ţestoase.

Cînd ajunse în mijlocul mării, deodată broasca ţestoasă se opri şi întrebă:

— Ascultă, maimuţă, este adevărat că inima ta poate să vindece orice boală?

Maimuţa se sperie. Îndată îşi dădu seama la ce se gîndeş- te broasca ţestoasă. Se opri o clipă, apoi spuse:

— Da, broască, este adevărat. Ai pe cineva bolnav?

— Da, răspunse broasca. Regele nostru, leul.

— De ce nu mi-ai spus mai înainte? o întrebă maimuţa.

Aş fi luat-o cu mine şi ţi-aş fi dat-o.

— Cum adică? se miră broasca ţestoasă. Tu nu-ţi porţi inima cu tine?

— Nu, nu o port cu mine, răspunse maimuţa. Noi, mai- muţele, lăsăm inimile acasă, cînd plecăm undeva! Dar, dacă vrei, du-mă înapoi şi ţi-o dau.

Broasca ţestoasă ascultă, se întoarse şi se opri o clipă pe malul mării, lîngă dumbrava de smochini. Maimuţa se caţără în primul copac şi veselă începu să mănînce smochine.

— Du-te mai repede după inimă, o grăbi broasca ţestoa- să. Nu am timp de pierdut.

— Unde vrei să mă duc după ea?! întrebă maimuţa. O port doar cu mine, ca şi celelalte animale. Dar unui prieten, aşa cum eşti tu, n-am s-o dau.

Broasca ţestoasă se ruşină, iar maimuţa nu uită niciodată că prietenia nu se încredinţează primului venit.

În româneşte de TEODOR HOLBAN

CUPRINS

Poveste populară din Banat – Alb împărat şi nepoţii lui cu pă- rul de aur..3
Poveste populară din Banat – Vulpea şi vulturoaica. .16
Poveste populară din Banat – Feciorul Împăratului-Roşu şi împărăteasa fără de moarte.........................20
Poveste populară din Banat – Sandu, Cătana împăratului 29
Poveste săsească – Copila regelui din cetatea de flăcări 40
Poveste săsească – Fata trandafirilor.........................44
Poveste săsească – Regina de aur.............................53
Poveste săsească – Cei trei fraţi şi uriaşul.................58
Poveste săsească – Cîrnăţarii la iad..........................68
Poveste săsească – Povestea celor cinci degete.........72
Poveste tătară – Şemşiban...76
Poveste tătară – Jurămîntul lupului...........................83
Poveste tătară – Viteazul Kamîr................................87
Poveste tătară – Voinicul Geantemir..........................95
Poveste tătară – Hanul şi şarpele............................106
Poveste tătară – Stufărişul......................................109
Poveste tătară – Omul cel nătîng............................117
Poveste tătară – Vînătorul Mehmet.........................121
Poveste chineză – Două răspunsuri la o întrebare…132

Poveste chineză – Tînărul împărat şi fata înţeleaptă134

Poveste chineză – Cîntecul de dragoste...................138
Poveste chineză – Avandi isteţul.............................142
Poveste chineză – Voi muri cu numai două zile înainte de moartea dumneavoastră........................145
Poveste chineză – Lupul care nu mănîncă oi...........147
Poveste chineză – Cine are burta spartă?................148
Poveste chineză – Nu ştie să frigă carnea................149
Poveste chineză – Domnul Dung-co şi lupul............150
Poveste chineză – Doi fraţi şi aurul.........................152
Poveste chineză – Povestea vînătorului....................154
Poveste chineză – Boierul cu nasul lung..................159
Poveste etiopiană – Călugărul................................161
Poveste africană – Întrecerea mincinoşilor.............162
Poveste polonă – Pescarul......................................164
Poveste scandinavă – De ce mestecenii sînt albi?....167
Poveste indiană – Regele nerecunoscător şi animalele recunos- cătoare..169
Poveste africană – Mica antilopă...........................173
Poveste africană – Păstorul şi bufniţa.....................174
Poveste indiană – Maimuţa şi broasca ţestoasă....175